

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 1.

Minister: Wichelmann.

13/1-43.

Sup. 20/3

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 75/11/43

7/176 Sal 43

Madridi SSA 26 P.NÄ tammi KUUTA 19 43.

20/3-43

VIITTAUS: N

P.NÄ KUUTA 19 P.TTY n:o

5. 89.

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridin-lähetystön raportit n:ot 1-3.

Oheistan kunnioittavasti kuusin kappalein seuraavat raporttini:

- N:o 1. Saksan täkäläisen suurlähettilään vaihtuminen.
- N:o 2. Espanjan ulkoasiainministerin äskeinen vierailu Lisboassa.
- N:o 3. Yhdysvaltain suurlähettilään esitelmä.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann
G. Winckelmann.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö 7 176 Sal 1943
3-43 - Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Madridi ssa 13 p:nä tammi kuuta 1943. 5. 69.

Asia: Saksan tšekäläisen suur-
lähettilään vaihtuminen.

Joku aika sitten levisi täällä, todennäköisesti Suomenkin lehdistössä julkaistu uutinen, joka nyttemmin on osottautunut todeksi, Saksan tšekäläisen suurlähettilään vaihtumisesta. Vapaaherra von Stohrer, joka sitten vuoden 1937 ja etenkin alkuaikoina Espanjan sisällissodan vielä riehussa hyvinkin vaikeissa olosuhteissa on suurella taidolla toiminut täällä Saksan diplomaattisena edustajana, on asetettu disponibiliateettiin ja hänen seuraajakseen on nimetty tohtori Hans von Moltke, joka viimeksi oli suurlähettiläänä Varsovassa sodan puhjetessa ja joka sen jälkeen on toiminut Auswärtiges Amt'issa.

Tahtomatta millään tavoin arvostella tohtori von Moltken diplomaattisia kvalifikatioita, joita en tunne, täytyy minun kuitenkin todeta, että kaikissa piireissä täällä sekä espanjalaisissa että ulkomaalaisissa, vapaaherra von Stohrerin poistumista valitetaan, eikä suinkaan vähimmin tämän lähetystön puolelta, jota kohtaan, samoinkuin allekirjoittanutta kohtaan henkilökohtaisesti, vapaaherra von Stohrer aina on osottanut mitä suurinta ystävällisyyttä ja luottamusta.

JAKELUOHJE:

Tavallinen (jos jaetaan ulko-
maaedustuksen tiedoituksissa, pyy-
detään kuoriin punainen kolmio).

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

On sanomattakin selvä, että näin huomattavan diplomaattivaihdon yhteydessä täällä on valettu paljon kannuja niistä motiveista, jotka sen ovat aiheuttaneet. Kaikin mahdollisin varauksin katson aihetta olevan kertoa seuraavaa:

Niissä espanjalaisissa piireissä, joiden tietoihin voidaan eniten luottaa, väitetään, että von Stohrer olisi toiminnassaan esiintynyt enemmän harkitsevana diplomaattina kuin yltiöpäisenä puoluemiehenä ja niinmuodoin, laiminlyöden natsi-propagandan levittämisen, myötävaikuttanut siihen, etteivät ne mielipidesuunnat, joilla sisällissodan päättyessä, kiitos juuri Saksan tehokkaan avun, kieltämättä oli hyvin kiitollinen maaperä Espanjassa, päässeet voimistumaan. Nyky-Espanja on päinvastoin, se on kieltämätön tosiasia, huomattavasti loitonnut natsismin ideologiasta, mikä jo käy selville siitä, että tšekäläiset natsistit (s.o. falangistit) ovat menettäneet paljon vaikutusvallastaan. Serrano Suñerín ja monen muun falangijohtomiehen siirtyminen vastuunalaisilta paikoilta yksityiselämään, riittää jo todistukseksi tästä.

Nyt väitetään, että tšekäläisen suuren ja natsismia hyvin lähellä olevan saksalaisen siirtokunnan puolelta olisi jatkuvasti toimitettu raportteja von Ribbentropille siitä, että vapaaherra von Stohrer olisi osottanut välinpitämättömyyttä ottaa toiminnassaan huomioon propagandanäkökohtia yllämainitulla seurauksella.

Toiselta puolen väitetään myös, että von Ribbentrop lukisi vapaaherra von Stohrerin syyksi sen, ettei hän ollut voinut ehkäistä n.k. iberialaisen blokin syntymistä. Olen eri yhteydessä käsitellyt tämän "blokin" merkitystä eli, oikeammin sanoen, merkityksettömyyttä, joka myös Saksassa hyvin

tiedetään, joten en katsoisi näillä väitteillä voivan olla mitään perää.

Edellä selostettujen väitteiden johdosta voidaan tietysti sanoa, että jos niissä olisi perää, olisi kai vapaa-herra von Stohrerin seuraajaksi nimitetty jokin Tanskaan nimitetyn tohtori Bestin tapainen ansioitunut puoluemies, eikä vanhan slesialaisen aatelissuvun jäsentä,⁴ jonka jo sukutra-ditioitten perusteella luulisi olevan vähemmän soveliaan natsi-ideologian levittämiseen ulkomaille, mutta kun mainitut väit-teet itsepintaisesti pysyvät liikkeellä, olen tahtonut niitä lyhyesti selostaa. Tässä yhteydessä mainittakoon, että jo sa-mana päivänä, kun tohtori von Moltke saapui tänne, tšekäläi-set saksalaiset natsistit johtajansa tohtori Tomsenin johdol-la olivat järjestäneet hänelle kerhuhuoneustoonsa suuren vas-taanoton, jossa useita puheita pidettiin.

Vapaaherra von Stohrerin poissiirtymisen yhteydessä on Saksan suurlähetystössä tapahtunut "puhdistus". Osa täällä kauimmin olleista, Espanjan oloja parhaiten tuntevista ja suurinta sympatiaa saavuttaneista virkamiehistä, kuten suurlä-hetystöneuvoksia, kempallisia asiantuntijoita, sanomalehtiosas-ton johtomiehiä y.m. on kutsuttu pois. Eräs korkea virka-mies suurlähetystössä, jonka luona käskettiin lounailin ja jo-ka toistaiseksi jää tänne, sanoi olevan aivan käsittämätön-tä, että kaikki ne virkamiehet, jotka parhaiten voisivat opastaa uutta suurlähettilästä, joka on aivan outo Espanjan oloille, jo ennen hänen saapumistaan on siirretty täältä pois.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann
G. Winckelmann.

⁴ Suurlähettiläs von Moltke ei kuulu samaan sukuhaaraan kuin kenraalisotamarsalkka kreivi von Moltke-vainaja, vaan eräänseen hyvin etäiseen sivuhaaraan.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 2.

Ministeri Winckelmann.

16/1-43.

M A D R I D I

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 2.

Madridi ssa 16 p:nä tammi kuuta 1943.

7 / 176 Sal		43
20/3-43	-	-
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5.	49.	

Asia: Espanjan ulkoasiainministe-
rin äskeinen vierailu Lisboassa.

Otsikossa mainitun vierailun kantavuutta arvosteltaessa lienee tarpeellista luoda lyhyt silmäys niihin tapahtumiin, jotka muodostavat taustan Espanjan ja Portugalin nyky-suhteille.

Tällöin on ensi sijassa huomioitava maaliskuun 17 päivänä 1939 Espanjan sisällissodan vielä riehussa maiden välillä tehty ystävyys- ja hyökkäämättömyyssopimus. Tämän sopimuksen sisältö voidaan lyhyesti luonnehtia seuraavasti:

Kumpikin sopimuspuoli sitoutuu kunnioittamaan toisen sopimuspuolen rajoja ja alueellista koskemattomuutta ja niin-
muodoin olemaan ryhtymättä minkäänlaiseen hyökkäystoimintaan toista sopimuspuolta vastaan. Ne sitoutuvat niinkään olemaan antamatta apuaan hyökkääjälle, jonka hyökkäyksen kohteena on toisen sopimuspuolen alue, niin myös olemaan sallimatta, että kolmas valtio käyttää toisen sopimuspuolen aluetta sieltä suunnatakseen hyökkäyksen toista sopimuspuolta vastaan. Edelleen sitoutuvat molemmat sopimuspuolet olemaan osallistumatta minkäänlaisiin toista sopimuspuolta vastaan suunnattuihin liittosopimuksiin, joten jokaisen sopimuspuolen myöhemmin tekemän liitto- tai muun sopimuksen määräysten on oltava sopusoinnus-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohejalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

sa kysymyksessä olevaan sopimukseen sisällytetyjen sitoumusten kanssa.

Edelleen todetaan sopimuksen johtolauseessa, etteivät ne velvoitukset kolmatta valtiota kohtaan, joihin sopimusvaltiot siihen mennessä olivat sitoutuneet,¹⁾ olleet ristiriidassa sopimuksen määräysten kanssa, joka sopimus ei myöskään puolestaan millään tavoin muuttanut aikaisempia sopimuksellisia velvoituksia.

Edellä selostetun sopimuksen täydennykseksi allekirjoitettiin 29 päivänä heinäkuuta 1940 lisäpöytäkirja, jossa molemmat sopimuspuolet, tarkoituksessa molemminpuolisesti suojella etujansa, sitoutuivat yhteisesti neuvottelemaan siinä tapauksessa että jotakin sellaista tapahtuisi, mikä voisi loukata jommankumman sopimuspuolen alueellista koskemattomuutta tai olla omiaan vaarantamaan sen turvallisuutta tai itsenäisyyttä.

Tätä taustaa vastaan on siis kreivi Jordanan matkaa Lisboaan arvosteltava. Ensimmäinen sopimusten edellyttämä neuvottelutilaisuus tapahtui viime talvena Sevillassa, jolloin pääministeri Salazar kävi tapaamassa Espanjan silloista ulkoasiainministeriä Serrano Suñer'ia ja nyt kysymyksessä oleva vierailu on toinen neuvottelujen sarjassa.

On sanomattakin selvä, että äsken käydyt neuvottelut olivat sopimuksen edellyttämiä tavallisia neuvottelutilaisuuksia huomattavasti tärkeämmät sekä että niissä yksityiskohtaisesti neuvoteltiin maailmantilanteesta, ottamalla lähinnä huomioon tapahtumat Pohjois-Afrikassa ja vaaravyöhykkeen lähenty-

1) tarkoittaa Englannin ja Portugalin välistä allianssia.

minen Iberian niemimaata kohti, mutta silti ei ole olemassa aihetta yliarvioida neuvottelujen merkitystä, kuten lähinnä sanomalehdistössä on tapahtunut. Esim. viitteet sotilassopimuksen allekirjoittamisesta ovat pelkkää haihattelua. Raporteistani n:o 25 - 26/11 ja n:o 26 - 27/11 1942 olen selostanut millä tyyneydellä Pohjois-Afrikan tapahtumiin ainakin Espanjassa on suhtauduttu ja jos ne olisivat herättäneet merkillepantavampaa hermostuneisuutta, olisi kai kysymyksessä oleva neuvottelu myös järjestetty aikaisemmin kuin vasta kauan sen jälkeen kuin maihinnousu Pohjois-Afrikassa oli tapahtunut.

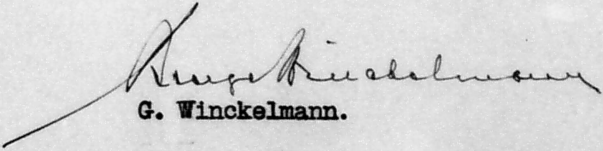
Että neuvottelujen merkitystä on yliarvioitu, siihen ovat neuvottelijat itse, ehkä vastoin tahtoaan, osaksi syy-päät käyttäessään maljapuheissaan sanontaa iberialainen "blokki", kansainvälisessä oikeudessa tuntematon käsite. Minua huvitti tiedustella eräältä espanjalaiselta politikolta hänen mielipidettään blokkikäsitteestä, jolloin hän arveli blokin olevan jotakin vähempää kuin alliance, mutta enempää kuin entente. Kun tämän johdosta hänelle huomautin, että jo entente edellytti sopimuskirjan allekirjoittamista, jota Lisboassa ei ollut tapahtunut, hän myönsi tämän ja arveli, että kysymyksessä ehkä oli ainoastaan diplomaattinen blokki Espanjan ja Portugalin välillä ja viittasi käsitteeseen maantieteellinen blokki, jonka molemmat maat kiistämättä muodostivat.

Neuvottelujen kohteena olleista kysymyksistä on täällä ollut miltei mahdotonta saada lähempää selvitystä. Yleisenä käsityksenä täällä lausutaan, että, paitsi maailmantilanteen tarkastamista, olisi pohdittu kysymystä, millä tavoin niitä turvallisuustoimenpiteitä, joihin kummassakin maassa jo oli ryhtytty, voitaisiin edelleen tehostaa puolueettomuuden efektiivivi-

seksi turvaamiseksi. Myös väitetään neuvottelujen kohteena olleen yhä tarmokkaampiin toimenpiteisiin ryhtymisen kommunistivastaisen yhteisrintaman vahvistamiseksi molemmissa maissa. Maljapuheista voidaan myös löytää jonkunlainen hienovarainen viittaus rauhan suotavuudesta. Salazarin aamiaisilla Sintrassa kreivi Jordana nimittäin päätti puheensa seuraavinkin sanoin: "Kohotan maljani toivoen että iberialainen blokki voisi täyttää tarkoituksensa, joka oli rauhan säilyttäminen omassa keskuudessaan sekä sen hankkiminen aikanaan niille, joilla sitä ei ollut". Miksikään julkiseksi rauhanvälitystarkoukseksi ei tätä voida kutsua ja Espanjan ulkoasiainministeri on kyllä vallan tietoinen siitä, että sen konkretisointi nykyoloissa kaikuksi kuuroille korville.

Lopuksi mainittakoon tässä "The Daily Telegraph"issa julkaistu iberialaista blokkaa koskeva, jossakin määrin surunvoittoinen uutinen, jossa todetaan, että Espanjaa ja Portugalia yhdistää molemminpuolinen vastenmielisyys demokratiaa, liberalismia, bolshevismia, materialismia ja vapaamuurariutta kohtaan.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 69.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 3.

Ministeri Winckelmann.

189-43.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

7 / 176 Sak. 1943
20/3-43
5. 89.
Salainen.

RAPORTTI n:o 3.

Madridi:ssä 18 p:nä tammi kuuta 1943.

Asia: Yhdysvaltain suurlähettilään
esitelmä.

Yhdysvaltain tšekäläinen suurlähetystö oli tämän kuun 15 päivänä järjestänyt vastaanoton, jossa suurlähettiläs Carlton Hayes piti esitelmän Amerikan sotatarkoituksista "American War Aims".

Tilaisuuteen oli kutsuttu, paitsi verrattain harvalukuista joukkoa espanjalaisia, Englannin, Portugalin ja Argentinan suurlähettiläät sekä Sveitsin, Puolan, Tsekkoslovakian, Irlannin, Turkin ja eräiden Etelä-Amerikan valtioiden lähettiläät sekä, omituista kyllä, ainoana edustajana Pohjoismaista, allekirjoittanut. Lisäksi oli tilaisuudessa läsnä lukuisa joukko Yhdysvaltain ja Englannin tšekäläisten siirtokuntien jäseniä.

Esitelmän jälkeen oli järjestetty teekutsut, jossa allekirjoittanut tapasi useita amerikkalaisia, jotka eivät millään tavoin salanneet ihailuaan maattamme kohtaan. Eräillä päivällisillä seuraavana päivänä tapasin suuren Suomi-ystävän, Amerikan tšekäläisen sotilasasiamiehen apulaisen, eversti Dorsay Stephens'in, joka oli presidentti Hooverin komitean edustajana Suomessa talvisotamme aikana, ja kertoi hän erään yllämainitussa tilaisuudessa läsnäolleen englantilaisen lausuneen

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

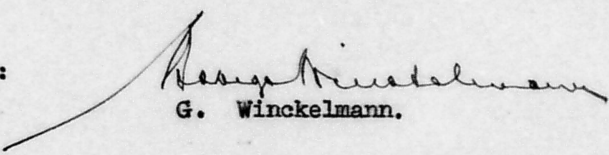
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ihmettelystä sen johdosta, että Suomen lähettiläs oli kutsuttu tilaisuuteen, jolloin hänelle oli vastattu, että isäntäväki määräsi, keitä tilaisuuteen kutsuttiin.

Muuten tahdon tässä tilaisuudessa mainita, että Yhdysvaltain suurlähettiläs itsenäisyyspäivänämme oli ensimmäisten onnittelijoiden joukossa.

Suurlähettilään tilaisuudessa pitämä esitelmä seuraa liitteenä.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

Madrid, January 16, 1943.

AMERICAN WAR AIMS

Text of Address Delivered by His Excellency
Carlton J. H. Hayes, Ambassador of the United
States of America

Yesterday evening, speaking to a group which included Chiefs of Allied and friendly Missions and officials of the Spanish Government, His Excellency Carlton J. H. Hayes, Ambassador of the United States of America, delivered an address on "American War Aims". The address was delivered at the Casa Americana, Annex of the Embassy of the United States, Madrid. The text of the Ambassador's speech follows.

*

I

It is a curious fact that just as the United States began its national history as a federation of thirteen colonies, so now thirteen sovereign states of the American Continent are leagued together in a world-war of colossal magnitude. These thirteen comprise one English-speaking country - the United States of America; one half-English and half-French - the Dominion of Canada; one great Portuguese-speaking country - Brazil; one French-speaking country - Haiti; and nine Spanish-speaking countries - Mexico, Cuba, the Dominican Republic, Guatemala, Honduras, Nicaragua, El Salvador, Costa Rica, and Panama. All thirteen American nations are leagued together, moreover, in support of common objectives, and with these objectives certainly sympathize practically all the governments and peoples of the New World.

Why, then, to be specific, is the United States at war? Why are North American soldiers and sailors and airmen fighting alongside other Americans and also alongside British and Australians and French and Dutch and Belgians and Norwegians and Greeks and Poles and Czechoslovaks and Yugoslavs and Chinese and Russians? Why is the United States devoting all its man-power and material resources to the war and extending its battle fronts far away from America to North Africa, to New Guinea and the Solomon Islands, to Burma and China, to Iraq and Iran, to the coasts of France and the Low Countries, to the industrial nerve-centers of Germany and Italy? And why is the United States determined not to accept a negotiated peace of compromise but to fight this war through, no matter what sacrifices it may entail, to a complete and overwhelming victory? In a word, what are the American war-aims?

No nation is likely to plunge into a war of the extent and magnitude of the present global struggle without some powerful motivation. One does not risk everything for little stakes. Believe me, the Government and people of the United States are no exception to that rule.

II

Let me, at the outset, correct some misapprehensions which our enemies have sedulously propagated and let me state clearly what American war-aims are not. First, we do not aim at any extension of our national territory or seek any protectorate or other imperialistic sway over other peoples. Whatever imperialistic impulse certain segments of my people may have exhibited or yielded to in the nineteenth century has quite

disappeared in the twentieth century. To this, not only our words but our deeds bear witness. In 1918 when we had ample opportunity and even invitation, we established no protectorate, assumed no mandate, appropriated not a square inch of land anywhere. Long before the present war began, we promised independence to the Filipinos, and by the time Japan attacked us the sovereign Commonwealth of the Philippines was well on the road to full realization. With all our sister republics of the American continents we have developed, and we practice, the policy of the "good neighbor", and this policy we seek to apply to the Old, as well as the New, World. We have solemnly and specifically engaged to respect the territorial integrity of this Iberian peninsula together with the overseas possessions of both Spain and Portugal. And we have likewise engaged not to tarry longer in French North Africa or elsewhere on alien soil than military exigencies absolutely require. Imperialism is most emphatically not an American war-aim. We fight not for conquest.

Second, we do not aim at imposing a particular form of government or a particular set of social institutions upon any other nation. As I said when I presented my credentials to His Excellency the Chief of the Spanish State last June, "we do not try to impose our system of government on any other people; equally, we are always quick to resist any attempt of another government to impose its system on us".

I know, alas, with what constancy and assiduity the factories of Axis propaganda manufacture stories to the contrary. I know, for example here in Spain, that they produce the most terrifying pictures of the consequences of Allied victory - intervention in behalf of some minority, resumption of civil war, reign of chaos and terrorism, triumph of Marxian Communism. This, ladies and gentlemen, is the main stock-in-trade of Dr. Goebbels and his associates, which should find market only among the timid and the gullible.

The United States is not Communist. Great Britain is not Communist. Brazil is not Communist. Among the great majority of the United Nations, the number of Communists and of sympathizers with Communism is very slight. Even the one country which is professedly Communist must be actuated in the magnificent and, I might add, successful defense it is now making less by Marxian doctrines than by the spirit of national freedom. What the United Nations will most want at the end of the present war is a continuity of traditional law and order, and any government which can maintain or establish such law and order will have the material as well as spiritual support of the United Nations. For in last analysis the best guarantee against Communism, for any nation which does not voluntarily choose it, is a government able to maintain order and to provide for the material needs of its people. Among the United Nations are the world's granaries and depots for supplying just those needs at the end of the present war.

The United States recognizes that no two nations have exactly the same historic traditions and that consequently no one form of government is equally suitable for all. Even the so-called democracies differ greatly in their democratic conceptions and usages. English democracy is different from American democracy, and both are different from Brazilian - or Polish - democracy. As the United States would not wish to impose its particular brand on Brazil, so much the more will it refrain from seeking to impose it upon an ancient country like Spain. If the political and social institutions of this country undergo change or modification in future years, it will be the work of Spaniards within Spain, not of the United States or of

Spanish emigrés. No, American war-aims are neither political nor socialistic.

Let me here refer, in passing, to yet another alleged war-aim which is not American. I have occasionally heard it said - doubtless an echo of axis propaganda - that the present war is simply a trade-war, a capitalist war, a war for money-stakes, by means of which the United States is trying to get a stranglehold on the world's riches. This seems to be a patently silly allegation. It staggers my imagination to conceive how, if my nation is fighting this war for capitalistic stakes, it can be accused simultaneously of favoring Communism. But that merely staggers imagination. What puts it to utter rout is one's inability to perceive how any financial gains from the present war can be at all commensurate with the fantastic expenditure involved. Already the United States alone - exclusive of its allies - is spending 250 million dollars a day, or, at the legal rate of exchange, 2 billion 737 million pesetas a day, which in a year's time amounts to 91-1/4 billion dollars or almost a thousand billion pesetas. These, ladies and gentlemen, are astronomical figures. They have no relationship to any possible money-return from an impoverished post-war world.

Actually in economics, as in politics, the United States is committed to the principle of asking nothing for itself which it is not willing to concede to others. It aims at no economic exclusiveness, at no monopolizing of natural resources or of the products of labor. It will undoubtedly be a creditor nation at the close of the war, but as such its own self-interest must dictate a policy of promoting the solvency and prosperity of the world at large. This can only be done, my Government has said, by freeing international trade to the greatest possible extent and by making raw materials available to all peoples on an equal basis.

III

I have dwelt too long, perhaps, on what American war-aims are not. To grasp what they really are, one must disabuse one's mind of the common but absurd fallacy that because my countrymen make a good deal of machinery - and pretty good machinery - they must be materialistic. Rather, one has to recognize the opposite truth that the people of the United States are intensely idealistic - incorrigibly idealistic. Americans have in them more of the Spanish than you might guess; they are, in their peculiar way, the Don Quixotes of the twentieth century.

For one thing, Americans love liberty - liberty for the individual, liberty for nations. This is not to say that they are necessarily sympathetic with everything which has gone by the name of liberalism, especially with that sectarian liberalism which in parts of Europe during the last century hardly disguised a selfish and pagan materialism. The liberty which Americans revere is the liberty of the seventeenth and eighteenth centuries, based on medieval Christian tradition and reenforced by New World life and experience. It is the liberty of St. Thomas Aquinas, of Suarez and Locke, and also of Washington and Jefferson, of Bolívar and Lincoln.

Then, too, despite what would seem to be very fundamental differences among them, Americans have learned to live together in peace and security, without liberty degenerating into license, and with growing mutual respect. The United States has attained

to it, quite literally in accordance with its Latin motto, "E pluribus unum". It is a unity in which share a Protestant majority, Catholics more numerous than those in Spain, Jews more numerous than in any other country. It is a unity of Yankee New England, of originally Dutch and now cosmopolitan New York, of French Louisiana, of Scandinavian Minnesota, of historically Spanish California, Arizona, New Mexico, Texas, and Florida, of peoples of the most diverse European extraction - Italian and German, Polish and Irish, English and Slav. The United States is a veritable association of nations, a very practical one; and Americans, recognizing that it has been achieved through cultivation of a good-neighbor policy at home, naturally glory in this policy and regard it as a proper article for export abroad.

Besides, Americans are peace-loving. They do not hanker after war and only grave and direct provocation will get them into war. They wanted very much to stay out of the present war, and they did stay out of it until they were treacherously attacked. They are, indeed, so used to adjusting differences among themselves by conference and debate and by a sporting rule of give-and-take that they have difficulty in understanding why the nations of the world should not settle their differences in like manner.

Yet once aroused, Americans can and will fight. And what most arouses them is resentment at being pushed around, or, almost equally, at seeing other people pushed around.

IV

It is because the Axis Powers of Germany, Italy, and Japan have latterly been doing a good deal of pushing that the United States, in league with the other United Nations, is at war with the Axis. Our central war-aim is to put a stop to the pushing.

The spectacle which the Nazi regime presents inside Germany is sufficiently disgusting and revolting, with its maltreatment of Jews, its persecution of the Catholic Church, its utilization of violence and terror to establish what Pope Pius XI characterized as "the grossest paganism". Yet while we have regretted and reprobated what the Nazis have done within their own country, we have long been patient and have felt that the responsibility and the remedy alike lay, not with us or any foreigners, but with the German people. According to our principles, it was for Germans to decide what domestic regime they would live under, provided only that they respected the right of other peoples to a like freedom.

But this is precisely what Germany and the other Axis Powers have not respected. For several years now, as everybody knows, they have employed force and violence not only to enslave their own peoples but also to conquer and despoil other peoples, to deprive them of their freedom and to impose upon them alien rule and the worst forms of vassalage and slavery. Nazi Germany has definitely run amok in Czechoslovakia, Poland, the Baltic countries, and the Ukraine, in Norway, Denmark, Holland, Belgium, and France, and, with ghoulish seconding from Fascist Italy, in Greece and Yugoslavia. Japan has similarly brought havoc and death to China, to the Spanish-speaking Catholic Philippines, to the Dutch East Indies, to Siam and Burma. In vain Great Britain and other powers tried to be reasonable and conciliatory; they found to their grief, one after another, that the only recourse left them was to oppose force with force. In vain, the United States and the other American Republics protested their desire for peace; as they began preparations for defense, Japan

descended with deadly bombs on Pearl Harbor, and Germany and Italy quickly joined in the attack on America.

V

Americans have long suspected - and now they know - that the so-called "New Order" which the Axis advertises as its supreme war-aim is simply a gigantic pushing around and pushing down of practically all the peoples of the world in the selfish interest of a pair of swashbuckling and would-be "superior" Powers - Nazi Germany and Imperial Japan. Even the original third partner is by now merely a silent partner, a kind of burned-out satellite helplessly held to its appointed course by solar Berlin.

The objectives of the German-Japanese "New Order" are clearly revealed in the war-aims which I have previously said were not American and which indeed are absolutely antithetical to those of the United Nations. It is Nazi Germany and Militaristic Japan which would blot out the independence of nations, annex territory far and wide, and establish imperialistic hegemonies, the one over Europe and Africa, the other over Asia and Oceania. It is the same Germany and Japan which would tear other peoples loose from their historic roots and compel them slavishly to imitate the political and social institutions and the de-Christianizing processes of the self-styled "Master" peoples. It is, likewise, the same Germany and Japan which would exploit the world's economy to their own exclusive advantage, thereby impoverishing less favored nations and in the long run preparing them for Communist or other desperate adventures.

Against the menace of this German-Japanese world order, Americans wish ardently to retain their freedom - their freedom to determine their own form of government, to live their own lives, to work and trade with some assurance of security and in an atmosphere of peace. In this sense American war-aims are strictly defensive; they signify defense of the American continents against an alien and aggressive world order. But in a broader sense American war-aims surely represent the aspirations and yearnings of all nations and peoples who want to be free and decent and self-respecting. They have been published to the world, let me remind you, in that solemn joint declaration of the President of the United States and the Prime Minister of Great Britain - the Atlantic Charter.

This Charter not only defines the war-aims of the countries named, but to all others it conveys assurances of a future peace of justice and right. "Their countries," affirm the signatories of the Charter, "seek no aggrandizement, territorial or other. They desire to see no territorial changes that do not accord with the freely expressed wishes of the peoples concerned. They respect the right of all peoples to choose the form of government under which they will live; and they wish to see sovereign rights and self-government restored to those who have been forcibly deprived of them. They will endeavor...to further enjoyment by all states, great or small,...of access, on equal terms, to the trade and to the raw materials of the world which are needed for their economic prosperity. They desire to bring about the fullest collaboration between all nations in the economic field, with the object of securing for all improved labor standards, economic advancement, and social security. After the final destruction of Nazi tyranny, they hope to see established a peace which will afford to all nations the means of

dwelling in safety within their own boundaries, and which will afford assurance that all the men in all the lands may live out their lives in freedom from fear and want..."

These objectives accord perfectly with the best and highest traditions of Christian civilization as expressed so clearly and authoritatively in recent Christmas allocutions of the Sovereign Pontiff. They accord likewise with the natural rights of man and with the promptings of his conscience. Between these objectives and those of the Axis leaders, there can be no compromise.

There can be, then, no "negotiated" peace. The war must be fought to a finish, for it is a war between freedom and enslavement, between civilization and barbarism.

I said at the beginning that "no nation is likely to plunge into a war of the extent and magnitude of the present global struggle without some powerful motivation", and that "one does not risk everything for little stakes". I conclude by stressing the greatness of the stakes now involved and by pledging you that Americans are firmly and unitedly determined to do their part to win the war and to establish and maintain a just peace.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 69.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 4.

Ministeri Winckelmann.

5/2-43.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 132/22/43

Madridi SSA 11 P:NÄ helmi KUUTA 1943.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

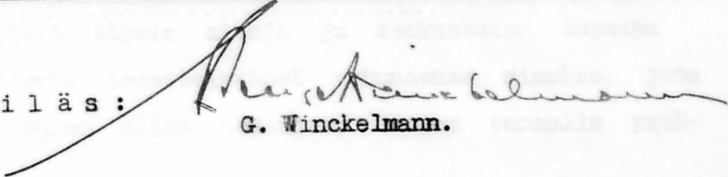
Ulkosaiainministeriö LLE

ASIA: Madridissa olevan lähetystön ra-
portti n:o 4.

Lähetystö oheistaa kunnioittavasti kuutena kappalee-
na raporttinsa n:o 4:

Saksan uusi suurlähettiläs Madridissa Hans Adolf v.Moltke.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö S 175 Sal 43 alainen.

RAPORTTI n:o 4.

Madridi ssa 5 p:nä helmi kuuta 19 43. 26/2-43

Asia: Saksan uusi suurlähettiläs Madridissa Hans Adolf von Moltke. 5. 89.

Allekirjoittaneella on ollut kaksi laajaa keskustelua otsikossa mainitun henkilön kanssa, nimittäin hänen luonaan tekemälläni ensikäynnilläni ja hänen luokani tekemälläni vastakäynnillä. Tarvinnee tuskin mainitakaan, että sain hänestä mitä sympaattisimman vaikutuksen. Hänen koruttomat, mutta samalla mitä lämpimintä myötätuntoa henkivät lausuntonsa maastamme olivat täysin aitoja ja keskustelun lopussa hän mainitsi itsekin ihmettelevänsä puhuneensa minulle, jota hän ei koskaan ennen ollut tavannut, "kuten vanhalle ystävälle".

En voinut olla toteamatta, että suurlähettiläs vaikutti olevan jossakin määrin "down", ei kuitenkaan niin paljon nykytilanteen johdosta kuin lähinnä siitä, että koko hänen pitkäaikainen toimintansa Saksan diplomaattisena edustajana Varsovassa, jota toimintaansa hän laajasti selosti ja jonka päätarkoituksena oli ollut sodan puhkeamisen estäminen, oli rauennut turhiin. Hän toivoi minun ymmärtävän, kuinka katkeralta täytyi tuntua kun työ, jolle vuosikausia oli omistanut kaiken tarmonsa ja kaikki voimansa, oli osottautunut täysin tuloksettomaksi. Hän mainitsi, että Fährer'in Puolaan

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kohdistuneet vaatimukset, siis Danzig, jonka väkiluvusta saksalaiset muodostivat 96 %, sekä korridoori, olivat niin vaatimattomat, että moni saksalainen valtiomies oli suoraan moittinut Führer'ia leväperäisyydestä Saksan intressien valvomisessa, joihin moitteisiin hän kuitenkin oli vastannut olevansa väsynyt Saksan ja Puolan välisiin alituisiin hankauksiin ja arvelevansa ainoastaan suurpiirteisellä esiintymisellä voivansa välttää sodan. Hän lisäsi, että jos Pilsudski olisi elänyt syyskuussa 1939, ei sota olisi syttynyt, mutta että hänen seuraajansa Rydz Smigly, jonka luonteenlaatua parhaiten kuvasi hänen menettelynsä paeta maasta ja jättää armeijansa oman onnensa nojaan, samoin kuin ulkoasiainministeri Beck, jolta puuttui riittävä luonteen lujuus, olivat liian valmiit kallistamaan korvansa ulkoapäin, ehkä ei niin paljon Englannin kuin Yhdysvaltain taholta, tulleelle agitatiolle.

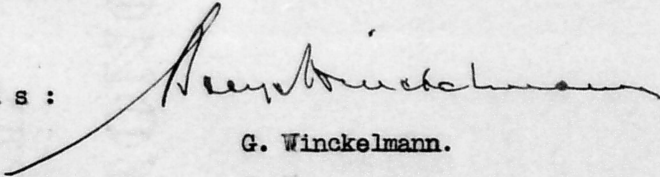
Siirtyessämme sitten keskustelemaan nykytilanteesta Neuvosto-Venäjällä, ei suurlähettiläs millään tavoin tahtonut salata tilanteen vakavuutta, vaikkakin hän lausui käsityksensä, ettei saksalaisten perääntymisellä tulisi olemaan ratkaisevaa merkitystä sodankäynnille. Hän mainitsi, että ilmastosuhteet olivat suosineet venäläisten etenemistä, mutta että keväällä taas alkaisi suuri saksalainen offensiivi, jolla tulisi olemaan kaikki menestymisen mahdollisuudet, lähinnä sen vuoksi että venäläiset nykyoffensiivissaan olivat kuluttaneet niin suunnattomia määriä resurssejaan sekä ihmismateriaaliin että sotatarpeisiin nähden, että jatkuva vakava vastarinta heidän puoleltaan tulisi olemaan kysymyksenalainen.

Sen johdosta että täällä yleisesti on puhuttu siitä, että kuudennen armeijan jättäminen Stalingradiin tuhottavaksi,

oli tarkoituksellinen pakkotoimenpide suuremman katastroofin välttämiseksi, sanoi suurlähettiläs, ettei noissa väitteissä ollut mitään perää, vaan että marsalkka von Paulus'in armeijan joutuminen saarrettavaksi johtui yksinomaan siitä, että italialaisten ja unkarilaisten rintama määrättyllä rintamalohkolla murrettiin, lisäten suurlähettiläs, että jos suomalaiset olisivat olleet puolustamassa mainittua rintamalohkoa, ei mitään katastroofia varmaankaan olisi tapahtunut.

Lopuksi suurlähettiläs lausui tulevansa tekemään kaikkensa, jotta ne luottamukselliset suhteet, jotka, mikäli hänen edeltäjänsä, vapaaherra von Stohrer oli hänelle kertonut, aina olivat vallinneet edustustojemme välillä, jatkuisivat ja edelleen kehittyisivät, johon toivomukseen omasta puolestani luonnollisesti yhdyin.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 29.

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 5.

Ministeri Winckelmann.

15/2-43.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 149/25/43

Madridi S S A 20 P:NÄ helmi KUUTA 19 43.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ

6 175 Sal 43

26/2-43

Liitt.	-
5	C9

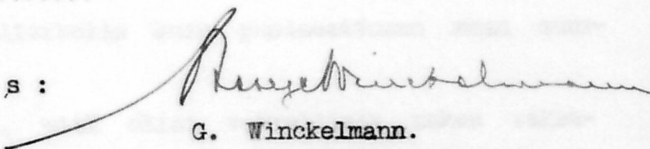
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridissa olevan lähetystön raportit.

Lähetystö kunnioittavasti ohelluttaa kuusin kap-
palein raportit:

- N:o 5: Keskusteluja erään Espanjan suurlähettilään kanssa.
- N:o 6: Yhdysvaltain suurlähettilään filmikutsut.
- N:o 7: Hajatietoja tšekäläisistä diplomaattipiireistä.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. 6 175 Sal Sa~~4~~inen.

RAPORTTI n:o 5.

26/2-43

Madridissa 15 p:nä helmi kuuta 1943.

5. 69.

Asia: Keskusteluja erään Espanjan suurlähettilään kanssa.

Sen lisäksi mitä asiasta olen Ministeriölle sala-
sähkötänyt, lienee syytä täydennyksenä mainittuihin keskus-
teluihin vielä mainita seuraavaa:

Keskustelujen alkuperäisen kohteen ohella tapahtui
myös kahdessa tilaisuudessa laajahko ajatustenvaihto maail-
manpoliittisesta tilanteesta yleensä. Tällöin asianomainen,
joka puhui yhtämittaa minun tuskin saamatta, lähettiläs Gri-
penbergin vertauskuvaa käyttäen, "en syl i vädret", yritti
valistaa minua propagandalla, joka olisi paremmin sopinut
anglosaksilaiselle politikolle kuin puolueettoman maan suur-
lähettiläälle.

Hän huomautti, että olisi vaarallista uskoa saksalaisten väitteisiin, että Yhdysvaltain laivanrakennusohjelma olisi "bluffia", sillä hänellä oli aivan varmat tiedot siitä että uusrakennusten tavoitteena vuodeksi 1942 ollut määrä 8 milj. tonnia oli saavutettu sekä että tämän vuoden tavoite 12 à 14 milj. tonnia niinkään tultaisiin saavuttamaan. Näinollen tulisi upotussodan vaara ajan mittaan jatkuvasti vähenemään. Niinkään tultaisiin anglosaksilaisten valtioiden rakennusohjelma niinhyvin pommi- kuin hävittäjä-

JAKELUOHJE:

.....
Tavallinen.
.....

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

koneisiin nähden täysin mitoin toteuttamaan, joten liittoutuneilla jo ensi kesänä tulisi olemaan kiistämätön heruus sekä merillä että ilmassa. Puhuessaan liittoutuneiden mairinnoususta Pohjois-Afrikassa, johon kaiken kaikkiaan oli osallistunut 850 alusta, kuljetus- ja sotalaivoja, väitti asianomainen, että menomatalla ei yksikään alus ollut tuhoutunut. Vasta paluumatkalla oli muutamia tyhjiä kuljetuslaivoja upotettu.

Venäjän rintamaan nähden oli puhuteltavani, joka ei suinkaan ole mikään Neuvostovenäjän ihailija, vaan aivan päinvastoin, sitä mieltä että venäläisten eteneminen valittavasti, saksalaisten kaikista ponnistuksista huolimatta, tulisi jatkumaan.

Tässä yhteydessä katson syytä olevan mainita, että eräissä sotatapahtumien kulkuun perehtyneissä espanjalaisissa sotilaspiireissä arvellaan saksalaisten perääntymisen tulevan jatkumaan aina linjalle Smolensk, Gomel, Kiova, Melitopol, Asovan meri, jos se siihenkään saataisiin pysähtymään.¹⁾

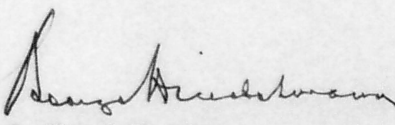
Keskustelun sivutessa rintamaamme sanoi hän tuttavapiirinsä sijoituskaupungissaan mielihyvällä todenneen, ettei enempää aktivisointia rintamallamme pitkiin aikoihin ollut tapahtunut, mutta tiedusteli samalla, minkälaisen vaikutuksen Laatokan eteläpuolella yhä kiihtyvät sotatoimet ja Pähkinänlinnan valtaus olivat tehneet Suomessa. Vastasin siihen, etteivät ne millään tavoin olleet järkyttä-

1) Tämän tiedon sain jo noin viikko sitten ennen Kurskin ja Krasnodarin valtausta sekä Rostovin ja Voroshilovgradin evakuoitinta.

neet tyyntä luottamustamme oikean asiamme lopulliseen voittoon, johon hän huomautti, että jos saksalaisten perääntyminen Laatokan eteläpuolellakin, kuten todennäköistä oli, tulisi jatkumaan, maatamme otaksuttavasti oli odottamassa suurhyökkäys Karjalan kannaksella.

Kun lopuksi sain jonkun verran suun vuoroa, tiedustelin häneltä, oliko kaikki tämä valistus käsitettävä niin että hän katsoi liittoutuneiden lähitulevaisuudessa voittavan sodan, johon hän vastasi ei mielellään tahtovansa esiintyä minään profeettana, mutta että kiistämättömät tosiasiat puhuivat puolestaan.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 6.

Ministeri Wischelmann.

17/2-43.

MADRIDISSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

6/175 Salo 43

KIRJELMÄ n:o 149/25/43

26/2-43

Madridi SSA 20 PÄIVÄ HELMIKUUTA 19 43.

VIITTAUS: N

5. 69.

P:NA KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridissa olevan lähetystön raportit.

portissani n:o 3 - 12/1 1943, oli Yhdysvaltain suurlähetystö tänään Lähetystö kunnioittavasti ohelluttaa kuusin kappaan palein raportit: filmikutsut, jossa esitettiin tunnetun Yhdysval

N:o 5: Keskusteluja erään Espanjan suurlähettilään kuvaavan "Gone with kanssa." nimisen kirjan filmatisointi. Tilaisuus

N:o 6: Yhdysvaltain suurlähettilään filmikutsut.

N:o 7: Hajatietoja tšekkiläisistä diplomaattipiireistä. Kun vertasi

terä, jossa on 1.100 paikkaa, oli ääriään myöten täynnä siihen harvalukuisen yleisön, joka oli saapuvilla Saksan suurlähetystön (tosin nykysovellettiin) lähetystön järjestämässä filmikutsuissa, oli huomattava eroavaisuus. Tosin Espanjan ulkoasiainministeriötä edusti ainonstään diplomaattisen kabinetin päällikkö sekä eräät alemmat virkamiehet, mutta lisäksi olivat, liittoutuneiden edustajista puhumattakaan, hyvin edustava espanjalainen yleisö sekä m.m. Argentinan ja Portugalin suurlähettiläät sekä Sveitsin, Turkin, Irlannin, Ruotsin ja Yhdenkin lähettiläät, joita viikkokokouksissa ei lausuaan käynyt edellismainituksissa tilaisuuksissa.

Lähettiläs:

G. Winckelmann

G. Winckelmann.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jäljennös.

UE 78: A 4.

Jakeluohje:

Tavallinen.

Tavallinen ja Saksa

Et ulkomaanlehtien tiedustelu.

Et ulkomaanlehtien, sekä ulkomaanlehtien tiedustelu.

tehtävä.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. 6 175 Sal. Sa~~tti~~inen.

RAPORTTI n:o 6.

Madridi ssa 17 p:nä helmi kuuta 1945.

Asia: Yhdysvaltain suurlähettilään filmikutsut.

Sen tilaisuuden lisäksi, jota olen selostanut raportissani n:o 3 - 12/1 1943, oli Yhdysvaltain suurlähetystö tämän kuun 12 päivänä järjestänyt Madridin hienoimpaan elokuvateatteriin filmikutsut, jossa esitettiin tunnetun Yhdysvaltain pohjois- ja etelävaltioiden välistä sotaa kuvaavan "Gone with the Wind" nimisen kirjan filmatisointi. Tilaisuuteen oli myös lähetystömme diplomaattinen henkilökunta saanut kutsun.

Kun vertasi saapuvilla ollutta yleisöä (elokuvateatteri, jossa on 1.100 paikkaa, oli ääriään myöten täynnä) siihen harvalukaiseen yleisöön, joka oli saapuvilla Saksan suurlähetystön (tosin nykysotafilmi) ja Unkarin lähetystön järjestämissä filmikutsuissa, oli todettavissa huomattava eroavaisuus. Tosin Espanjan ulkoasiainministeriötä edusti ainoastaan diplomaattisen kabinetin päällikkö sekä eräät alemmat virkamiehet, mutta läsnä olivat, liittoutuneiden edustajista puhumattakaan, hyvin edustava espanjalainen yleisö sekä m.m. Argentinan ja Portugalin suurlähettiläät sekä Sveitsin, Turkin, Irlannin, Ruotsin ja Tanskan lähettiläät, joita viimeksimainittuja ei lainkaan näkynyt edellämäinituissa tilaisuuksissa.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

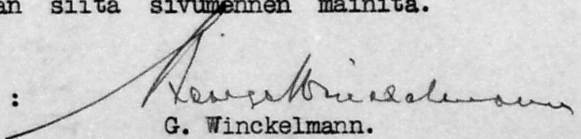
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Välialjalla tapasin Ruotsin lähettilään Westman'in, joka jatkuvasti on yhtä isoiloitunut^{kuin} aikaisemmallakin toimintakaudellaan täällä. Hän katsoi kai ympäristön antaneen aiheita huomauttaa minulle, että meidän ehkä olisi syytä osottaa Yhdysvalloille jokin "beau geste". Tiedustellessani lähemmin, mitä hän tällä lausumallaan tarkoitti, hän viittasi eräisiin meikäläiseltä taholta julkisuudessa annettuihin lausuntoihin (ymmärsin hänen lähinnä tarkoittaneen ylipäällikön n.k. Itä-Karjalan päiväkäskyä 11/7 1941), joista, joskin ehkä aiheettomasti, voitaisiin tehdä se johtopäätös, ettei sotamme yksinomaan ollut puolustussodan luontoinen. Huomautin hänelle, että suhteemme Yhdysvaltoihin olivat käsitykseni mukaan kehittymässä suotuisaan suuntaan sekä että lähettiläämme Washingtonissa oli oikea henkilö poistamaan mahdollisesti esiintyneet aiheettomat väärinkäsitykset. (Tänään on Madridin lehdissä julkaistu virallinen uutinen Washingtonista lähettiläs Schönfeldin paluusta Helsinkiin).

En olisi lainkaan välittänyt raportoida ylläolevasta keskustelusta, mutta kun Ulkoasiainministeriön poliittisista tiedoituksista n:o 1 (sivu 9) huomasin lähettiläs Boströmin puhuneen samasta asiasta lähettiläs Procopéille, katsoin aiheita olevan siitä sivumennen mainita.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 69.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 7.

Ministeri: Winkelmann.

20/2-43.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 149/25/43

6 175 Sal 43

Madridi SSA. 29. NÄ. helmikuuta 1943.

26/2-43

VIITTAUS: N

5. 89.

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridissa olevan lähetystön raportit.

Unkarin, Romanian ja Bulgarian lähettiläitä. Tällöin ovat he säännöllisestä lähetystö kunnioittavasti ohelluttaa kuusin kappalein raportit:

N:o 5: Keskusteluja erään Espanjan suurlähettilään kanssa.

N:o 6: Yhdysvaltain suurlähettilään filmikutsut.

N:o 7: Hajatietoja tšekäläisistä diplomaattipiireistä.

Vastaukset olivat jossakin määrin erilaisia. Unkarin lähettiläs vastasi kiirellisesti kysymykseeni seuraavin sanoin: "Meillä oli Saksan revolveri onnistuneena. Meille ei jäänyt mitään ratkaisua". Romanian lähettiläs pu-

Lähettiläs:

G. Winckelmann.

hui avoimesti subprosessista painostuksesta Saksan taholta ja Bulgarian lähettiläs, joka oli heistä tyymän, kertoi "painostuksesta ulkopäin", mainitsematta mitään määrättyä määrää.

Romanian lähettiläs on sitä paitsi asettanut vastatavakseni kysymyksen, miten oli selvitettävissä, että Saksa kohteli maastamme turvattuasi hyvin, kun taas saksalainen pai-

JÄNELUOHJE:

Jäsenohje:

Jäljennös. Tavallinen.

Tavallinen.
Tavallinen ja kaikki ministeriöille.
Ei ulkoasiainministeriön tiedotuksiin.
Ei ulkoasiainministeriön, mutta ulkoasiainministeriön tiedotuksiin.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. 6 175 Sal Sakainen.
RAPORTTI n:o 7. 26/2.43 -
Madridi ssa 20 p:nä helmi kuuta 1943.

Asia: Hajatietoja tšekäläisistä
diplomaattipiireistä.

Viime aikoina olen verrattain usein tavannut Unkarin, Rumanian ja Bulgarian lähettiläitä. Tällöin ovat he säännöllisesti ottaneet esille kysymyksen suhteistamme Yhdysvaltoihin, ja olen kaikissa heissä ollut huomaavinani kademielta sen johdosta, että suhteemme jatkuvat suuremmita häiriöittä.

Olen myös käyttänyt tilaisuutta hyväkseni tiedustelakseni kultakin erikseen, mistä lähinnä johtui heidän maitensa sodanjulistus Yhdysvalloille.

Vastaukset olivat jossakin määrin erilaisia. Unkarin lähettiläs vastasi kiihkeässä äänensävyssä kysymykseeni seuraavin sanoin: "Meillä oli Saksan revolveri ohimoillamme. Meille ei jäänyt muuta ratkaisua". Rumanian lähettiläs puhui avoimesti sataprosenttisesta painostuksesta Saksan taholta ja Bulgarian lähettiläs, joka oli heistä tyynein, kertoi "painostuksesta ulkoapäin", mainitsematta mitään määrättyä maata.

Rumanian lähettiläs on sitä paitsi asettanut vastattavakseni kysymyksen, miten oli selitettävissä, että Saksa kohteli maatamme tunnetusti hyvin, kun taas saksalainen pai-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

nostus hänen maahansa, niin poliittisesti kuin taloudellisesti, oli aivan sietämätön, olipa sekaantumisen Rumanian sisäisiin asioihin mennyt niinkin pitkälle että Saksa oli auttanut legionäärien intriigejä Rumanian laillista hallitusta vastaan. Vastasin tähän, että oli tietysti mahdotonta ruveta analysoimaan toisen psyykeä, mutta että tosiasiaksi jäi, ettei meillä ollut valittelun aihetta.

x x
x

Uruguayn uusi lähettiläs kävi tuonnoittain tervehdyskäynnillä luonani. Keskustellessamme hänen maansa suhteista eri valtioihin, hän mainitsi, että Uruguay oli katkaisut diplomaattiset suhteensa Akseliin s.o. Saksaan, Italiaan ja Japaniin. Tiedustellessani hänen maansa suhteita Bulgariaan, Rumaniaan ja Unkariin, hän lausui, että hän tulisi ylläpitämään henkilökohtaisia suhteita, joskaan ei virallisia, näiden maiden edustustoihin Madridissa ja sen vuoksi myös käymään tervehdyskäynnillä näiden maiden lähettiläiden luona.

Mitä maahamme tuli, hän huomautti hallituksensa pyytäneen häntä ilmoittamaan minulle, ettei hänen käyntinsä tarkoituksena ollut yksinomaan henkilökohtaisten suhteiden, vaan nimenomaan virallisten suhteiden solmiminen. Tämän hän keskustelun kuluessa korosti kolme eri kertaa.

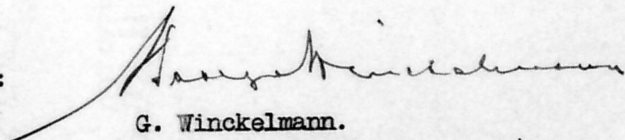
x x
x

Täällä on tapana virallisiin tilaisuuksiin kutsua koko diplomaattikunta yhdessä (poikkeuksen muodostavat Nor-

jan, Hollannin, Puolan, Jugoslavian ja Kreikan - Belgialla ei ole täällä edustusta - edustustot, joita ei kutsuta mihinkään virallisiin tilaisuuksiin.)

Näinollen on allekirjoittanut viime aikoina kolme eri kertaa joutunut samaan seuraan Englannin suurlähettilään, Sir Samuel Hoaren kanssa (Neuvostovenäjällähän tunnustusti ei täällä ole diplomaattista edustusta). Kussakin tilaisuudessa on hän tullut luokseni mitä herttaisimmin tervehtimään, jolloin olemme vaihtaneet muutamia fraaseja. Viimeksi tämä tapahtui kenraali Francon suurilla uudenvuoden juhlapäivällisillä, jolloin suurlähettiläs aivan demonstraatiivisesti tuli Lady Maud Hoaren kanssa tervehtimään rouvaani ja minua toivottaen "Happy New-Year". Tapaus herätti huomiota läsnäolevien keskuudessa ja jälestä päin Turkin tšekäläinen lähettiläs, joka on sataprosenttinen anglofiili, tuli luokseni lausumaan tyydytyksensä näkemästään ja kuulemastaan.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 69.

ASIA: _____

Madridissa olevan tahetyksen raportti n:o 8.

Ministeri Winckelmann.

26/3-43.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 265/52/43

Madridi S S A 10 P:NÄ huhti KUUTA 19 43.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
11	176	Sal. 1943
19/4-43	No	Litt.
5	09	ASA

Ulkosaiainministeriö LLE

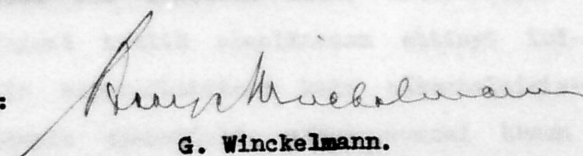
ASIA: Madridin-lähetystön raportit n:ot 8 ja 9.

Lähetystö kunnioittavasti toimittaa Ministeriölle
kuusin kappalein raporttinsa

N:o 8, Saksan suurlähettilään kuolema sekä

N:o 9, Marsalkka Göringin puhe.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 8.

Madridi ssa 26 p:nä maalis kuuta 1943. 11 176 Sel 43

Asia: Saksan suurlähettilään
kuolema.

19/4-43

5. 89.

Madridin diplomaattikuntaa on kohdannut raskas menetytys. Saksan vastanimitetty suurlähettiläs Hans Adolf von Moltke, joka niin äsken kuin viime tammikuun 23 päivänä jätti valtakirjansa valtionpäämiehelle, kuoli tämän kuun 22 päivänä umpisuolentulehduksen yhteydessä tapahtuneen leikkauksen johdosta. Suurlähettiläs, joka oli erittäin hieno kulttuuripersoonallisuus, oli jo lyhyenä täällä oloaikanaan ehtinyt kaikissa piireissä, niinhyvin espanjalaisissa kuin ulkomaalaisissa, saavuttaa mitä suurimpia sympatioja, minkä vuoksi hänen äkillinen kuolemansa ainoastaan kolmen päivän sairauden jälkeen herätti suurta tyrmistystä. Espanjan hallitus järjesti sellaisen surujuhlan, jonka veroista en täällä oloikanani ole koskaan kokenut. Erityisellä dekreetillä määrättiin nimittäin, että surujuhlamenojen oli oltava samat kuin espanjalaisen kenraalikapteenin (vastaa marsalkan arvoa muissa maissa), joka on kuollut virantoimituksessa. Niiden nousukohdaksi muodostui osallistuvien joukko-osastojen valtava lukumäärä.

Lähetystön puolesta osotettiin myös erikoista huomiota

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaadustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaadustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tapahtumalle. Paitsi virallista surunvalitusta saapuneen notifikation johdosta, henkilökohtaista käyntiä surutalossa ja rouvani yksityisluontoista surunvalitusta rouva von Moltkelle, lähetettiin täällä vallitsevan tavan mukaan surutaloon allekirjoittaneen sinivalkoisin nauhoin varustettu sepele diplomaattikunnan yhteisen sepeleen lisäksi, jota paitsi sekä lähetystössä että allekirjoittaneen virka-asunnossa oli lippu kuolin- ja hautajaispäivänä puolitangossa. Lähetystö oli myös edustettuna surusaatossa.

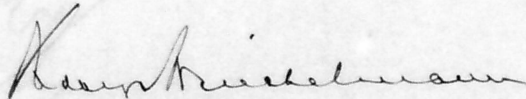
Näin pitkälle menevä huomaavaisuus johtui myös osaksi siitä että allekirjoittanut ajan lyhydestä huolimatta oli tullut verrattain läheiseen henkilökohtaiseen kosketukseen suurlähettiläsvainajaan, jonka kanssa hänellä oli ollut tilaisuus useaan otteeseen keskustella maailmantilanteesta. Sivumennen mainittakoon myös, että herrasväki von Moltken pitämällä ensimmäisillä aivan pienillä virallisilla päivällisillä ulkoasiainministerin kunniaksi rouvani ja minä olimme läsnä.

Minun on myös mielihyvin todettava, että saksalaisella taholla annettiin osottamalleni huomaavaisuudelle suurta arvoa. Paitsi virallista kiitosnoottia, saapui Saksan asianshoitaja henkilökohtaisesti käynnille virka-asuntooni esittämään suurlähetystön ja rouva von Moltken kiitokset.

Führer'in edustajana oli hautajaisjuhllallisuuksiin saapunut ent. Moskovan suurlähettiläs, kreivi von der Schulenburg, josta tomiseikasta tšekäläisissä piireissä päätellään hänestä tulevan von Moltken seuraajan. Nämä olettamukset lienevät kuitenkin, kreivi von der Schulenburgin korkean iän vuoksi, vähemmän todennäköisiä.

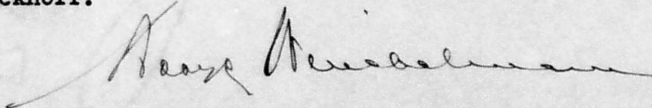
Myös Italian suurlähetystön johdossa on tapahtunut muutos. Suurlähettiläs Lequio-vainajan jälkeen on hänen seuraajakseen nimitetty ent. Brysselin suurlähettiläs, markiisi Paulucci de Calboli, jonka tunnen niiltä ajoilta, jolloin hän toimi apulaispääsihteerinä kansainliitossa. Kuvaavaa kyllä, ei yksikään espanjalainen sanomalehti selostaessaan hänen curriculum'iaan ole sanallakaan maininnut hänen toiminnastaan kansainliitossa, kun sitävastoin hänen muita ansioitaan on laajasti selostettu pienimpiä yksityiskohtia myöten.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

P. S. Edellä olevan raportin jo tultua puhtaaksi kirjetetuksi, on tšekäläiseltä saksalaiselta taholta tullut tiedoksi, että suurlähettiläs von Moltke-vainajan seuraajaksi nimitettäneen Saksan ent. Washingtonin suurlähettiläs Hans Heinrich Dieckhoff.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 69.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 9.

Ministeri Winckelmann.

3/4-43.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

11 / 176 Sal. 343

KIRJELMÄ n:o 265/52/43

19/4-93	-	ohj. -
MINISTERIÖ	OSASTO	YKSIKÖ
5.	89.	
N		

Madridi SSA 10 P:NÄ huhti KUUTA 1943.

VIITTAUS:

Asia: Marsalkka Göringin puhe. P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridin-lähetysten raportit nro 8 ja 9.

nen sotilaskabinetin puolelta, Alcazar'in tunnetun saksalaisen puolustuksen johtajan, Generalin tunnetun saksalaisen puolelta. Lähetystö kunnioittavasti toimittaa Ministeriölle kuusin kappalein raporttinsa

N:o 8, Saksan suurlähettilään kuolema sekä

N:o 9, Marsalkka Göringin puhe.

L ä h e t t i l i s :

G. Winckelmann.

Kamraalikapteeni Kowarda, joka mainitsi mitä suurimmalla mielenkiinnolla päivittä päivän seurauksensa talviseuran vaiheita, lausui tällöin suunnilleen seuraavaa: Saksan vastus käyty talviseuran paljasti jo aiemmin alussa, että Venäjä on edelleen puuttanut se sotilaallinen voima, joka sillä oli edellytetty olevan. Ei yksikään sotilassivostin vähäkään parantunut epäselvä voima yhtä erittäin tahdilla kovan käytyksen, jota tällökin oli leviätetty, minkäkin että kukaan ei olisi alottanut sodan tarkoituksenaan antaa venäläisen sotilaallisen heikkouden sala-

JAKELUOHJE.

Tavallinen

(Jos jaetaan, huori varustettuna) Jäljennös. punaisella kolmiolla)

UE 78: A 4

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 9.

Madridi ssa 3 p:nä huhti kuuta 19 43.

Asia: Marsalkka Göringin puhe.

AINW
11 176 Sal 43
19/4-43
Cg

Tapasin tuonnottain erällä kutsuilla valtionpäämiehen sotilaskabinetin päällikön, Alcazar'in tunnetun sankarillisen puolustajan, kenraaliluutnantti Moscardo'n, joka äsken nimitettiin Barcelonan sotilaspiirin kenraalikapteeniksi (korkein sotilaallinen arvo Espanjan armeijassa, vastaten marsalkan arvoa muissa maissa). Keskustelumme kuluessa tuli myös puheeksi talvisotamme ja siinä yhteydessä marsalkka Göring'in tunnettu puhe, jossa hän selitti venäläisten tarkoituksellisesti naamioineen todelliset voimasuhteensa.

Kenraalikapteeni Moscardo, joka mainitsi mitä suurimmalla mielenkiinnolla päivästä päivään seuranneensa talvisotamme vaiheita, lausui tällöin suunnilleen seuraavaa:

Suomea vastaan käyty talvisota paljasti jo aivan alussa, että Venäjän armeijalta puuttui se sotilaallinen voima, joka sillä oli edellytetty olevan. Ei yksikään sotilasasioihin vähänkään perehtynyt espanjalainen voimut yhtyä erällä tahoilla lausuttuun käsitykseen, jota täälläkin oli leviitetty, nimittäin että Stalin muka olisi alottanut sodan tarkoituksessa osottaa venäläisen sotilaallisen heikkouden sala-

JAKELUOHJE:

T a v a l l i n e n

(jos jaetaan, kuori varustettaneen punaisella kolmiolla).

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

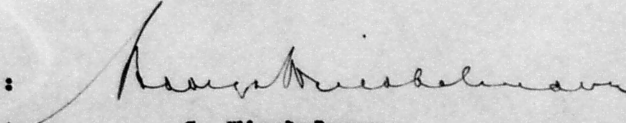
Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

takseen täten puna-armeijan todellisen voiman. Päinvastoin kävi päivän selvästi ilmi venäläisen sotilaallisen organisation kaikki puutteellisuudet, josta johtui, että Venäjä osottautui kykenemättömäksi sotilaallisesti voittamaan armeijaa, jonka kokonaismäärä nousi korkeintaan pariinkymmeneen divisioonaan. Venäläisten suunnaton sotilaskoneisto, jonka resurssit niinhuvin lukumäärältään kuin aineellisesti olivat valtavat, paljastui valmistamattomaksi sotaan, häviten divisioonan toisensa jälkeen ja saavuttaen ainoastaan vähäpätöisiä aluevaltauksia Karjalassa. Tosiseikaksi jäi niinmuodoin, että miljoona-armeija, varustettuna kaikella mahdollisella aseistuksella, osotti pirstoutumisen oireita taistellessaan armeijaa vastaan, joka lukumäärältään oli tuskin neljäs osa siitä ja jonka varusteet olivat paljon puutteellisemmat.

Lausuessani keskustelun kuluessa ihailun sanoja Alcazarin sankarillisesta puolustuksesta, Moscardo vaatimattomasti huomautti, ettei Alcazaria voitu verrata nimin kuten Kollaa ja Summa, jotka tulisivat aina säilyttämään loistonsa.

Käydessäni äsken Lisboassa tuli Göringin puhe keskustelun kohteeksi Saksan sikäläisen sotilasasiamiehn, vapaaherra von Eaebeckin kanssa, jolloin hän lyhyesti lausui käsityksensä, että mainittu puhe mieluummin olisi voinut jäädä pitämättä. Enempää hän tuskin olisi voinut sanoakaan.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 10.

Ministeri: Wischelman.

2/4-43.

12/177 SalD. 1343

MADRIDI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 267/53/43

Madridi SSA 10 P:NÄ huhti KUUTA 19 43.

VIITTAUS:

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

6/5-43	Ma -	Liik. -
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5.	89.	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridin-lähetystön raportti n:o 10.

Lähetystö kunnioittavasti toimittaa Ministeriölle kuusin kappalein raporttinsa n:o 10:

Toinen rintama.

Lähettiläs:

G. Winckelmann
G. Winckelmann.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

RAPORTTI n:o 10.

Madridissa 8 p:nä huhtikuuta 1943.

MINISTERIÖ		
12	177	Salkki 1943
6/5-43	770 -	Selänen.
ASIA	OSASTO	ASIA
	5.	69.

Asia: Toinen rintama.

Jo vuosikausia on Espanjan mahdollinen osallistuminen muodossa tai toisessa suursotaan ollut vilkkaan pohdinnan kohteena maailman sanomalehdistössä, ja niinhyvin lehtimiehet kuin poliittiset tyhjäntoimittajat ovat tehneet parhaansa kaikenlaisten teorioiden esittämiseksi siitä missä muodossa se tulisi tapahtumaan. On todennäköistä, että kaikki tämä hälinä on voinut aiheuttaa hermostumista muualla maailmassa suursodan mahdollisesta jatkuvasta laajentumisesta, mutta Espanjassa itsessään ei ole voitu havaita merkkiäkään sellaisesta hermostumisesta. Espanjan mahdollista mukautuloa suursotaan ovat huhuilijat perustelleet joko siten että saksalaiset pakottaisivat Espanjan myöntämään läpikulun saksalaisille joukoille tarkoituksin vallata Gibraltar selustasta käsin, ja tätä tietä helpottaa tilannetta Pohjois-Afrikassa tai siten että liittoutuneet suunnittelisivat maihinnousua Eurooppaan Espanjan Välimeren rannikolla.

Olen raporteissani jatkuvasti koettanut selvittää, kuinka epätodennäköistä tuollaiset arvelut ovat.

Mitä ensinmainittuun olettamukseen tulee, väitetään ainakin espanjalaisella sotilaallisella taholla, ettei Gibral-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tar nykyvarusteineen ole valloitettavissa selustasta käsin, joten ei minkäänlainen avunanto saksalaisille joukoille Pohjois-Afrikassa Espanjatsse olisi toteutettavissa. Sitäpaitsi täällä katsotaan, että Saksalla nykyoloissa on riittävästi rintamaa idässä, joten Espanjan pakottaminen sotaan, josta seuraisi 22 milj. espanjalaisen huoltaminen elintarpeilla, kävisi Saksalle ylivoimaiseksi. Kuten tunnettua ei Espanja ole lähimainkaan omavarainen leipäviljaan nähden, eikä täällä myöskään ole mitään varastoja, vaan eletään kädestä suuhun. Sitäpaitsi on otettava huomioon, että jos Saksalla olisi ollut tuollaisia suunnitelmia, ne olisiryritetty toteuttaa jo aikoja sitten, sillä tällä hetkellä, niin täällä arvellaan, se olisi liian myöhäistä. Mikäli minulla on ollut tilaisuutta kuulla tšekäläisten sotilaspiirien mielipiteitä, ollaan täällä vakuutettuja siitä, että saksalaisten joukkojen ekspulsointi Pohjois-Afrikasta tulee tapahtumaan vielä tämän kevään kuluessa, elleivät aivan poikkeukselliset ilmastosuhteet lykkäisi sitä syksyyn. Kieltämätöntä on tosin, että Saksa on keskittänyt huomattavia joukkoja Pyreneille, sotilasasiamiehemme tietojen mukaan noin 11 divisioonaa, jota määrää hän kumminkin pitää liooiteltuna, arvellen puolet siitä lähinnä vastaavan todellisuutta, mutta näillä joukoilla liense oma tarkoituksensa, josta lähemmin alempana. Koska kuitenkin tämänkin joukkojen keakityksen tarkoitusta on lehdistössä tahallisesti väärin tulkittu, oli tšekäläinen ulkoasiainministeriö pakotettu äskettäin julkaisemaan virallisen komunikean, jossa viitattiin News Chronicle'n ja Aftonbladet'in väitteisiin, että Saksa olisi ultimaatumien muodossa vaatinut Espanjalta läpikulua maini -

Espanjan vastaan.

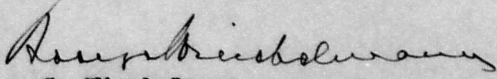
LEHTI-ILMOITUS

G. V. V. V.

tuille joukoilleen vallatakseen Espanjan Välimeren rannikon. Tämän johdosta Espanjan hallitus kategorisesti kielsi mainitun uutisen todenperäisyyden, huomauttaen, että tuollaisia perättömiä huhuja, joiden läpikuultava tendenssimäinen tarkoitus on kieltämätön, säännöllisin väliajoin aikaisemminkin oli levitetty.

Mitä sitten tulee liittoutuneiden oletettuun suunnitelmaan toisen rintaman muodostamisesta Espanjaan, ei täällä uskota sellaiseen mahdollisuuteen. Vaikkei luotettaisikaan sataprosenttisesti Presidentti Roosevelt'in ja Sir Samuel Hoare'n hallitustensa nimissä antamien vakuutusten vilpittömyyteen, joissa vakuutuksissa Espanjan alueen koskemattomuus juhlallisesti taattiin, ollaan täällä sitä mieltä, että jos toista rintamaa, venäläisten offensiivin lakattua ja upotussodan aiheuttamien tonnistomenetysten yhä kasvaessa yleensä kyetään saamaan aikaan, olisi ajateltavissa mairinnousupaikkoja, jotka aiheuttaisivat vähemmän komplikatoita kuin mairinnousu Espanjassa. Huolimatta siis täällä vallitsevasta yleisestä skeptillisyydestä mairinnousuun nähden, arvellaan, että, jos siitä tosi tulisi, se, puhumattakaan Espanjasta, ei tulisi tapahtumaan Norjan tai Hollannin rannikolla, ei myöskään Ranskan kanaalin rannikolla (ylivoima'nen rannikkopuolustus), ei liioin Petsamossa (vaikea jälkihuolto) eikä Balkanillakaan (Stalin'in vastustus), vaan joko Ranskan länsirannikolla Bordeaux'n kohdalla tai etelärannikolla (Saint Jean de Luz), jossa heikoin vastustus olisi odotettavissa puolustuslaitteiden vielä ollessa keskeneräisiä. Tähän viittaavat myös, niin arvellaan täällä, yllämainitut joukkojen keskitykset Pyreneille, jotka niimmuodoin olisi sinne koottu tarkoituksin estää mahdollinen mairinnousu puheena olevilla paikkakunnilla tai niiden välittömässä läheisyydessä, muttei missään hyökkäysaikoissa Espanjaa vastaan.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 11.

Ministeri Winkelmann.

19/4-43.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ

KIRJELMÄ n:o 288/55/43.

Madridi SSA 19 P:NÄ huhti KUUTA 19 43.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

Ulkosaiainministeriö LLE

ASIA: Madridin-lähetystön raportti n:o 11.

Lähetystö kunnioittavasti oheistaa kuusin kapalein raporttinsa n:o 11:

Ulkosaiainministerin puhe Kolumbusjuhlassa.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann
G. Winckelmann.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ 13 177 Sal. 373 Salainen.
RAPORTTI n:o 11.

Madridi ssa 19 p:nä huhti kuuta 1943.

Asia: Ulkoasiainministerin puhe
Kolumbusjuhlassa.

Sähkeessäni tämän kuun 17 päivältä selostin lyhyesti kreivi Jordanan otsikossa mainitussa tilaisuudessa pitämää puhetta. Koska puhe on saanut suurta huomiota osakseen sekä Espanjassa että ulkomailla, lienee aihetta lähemmin selostaa sen sisältöä, huolimatta siitä että puheen pääkohdat todennäköisesti on julkaistu myös maamme lehdistössä. Sen ulkopoliittinen puoli jakaantui kahteen osaan, nimittäin rauhan palauttamiseen maailmaan sekä taisteluun kommunismia vastaan.

Kreivi Jordana huomautti, että kuten menneinä aikoina, on Espanja nykyisinkin ulkopoliittisiin kysymyksiin nähden täysin selvillä korkeasta tehtävästään, nimittäin, kuten valtionpäämiehen eräässä äskeisessä puheessaan oli lausunut, "antaa Euroopalle terve arvostelunsa, kun kansat tulevat järkiinsä, jolloin kansakunnille avautuvat toivon näköpiirit". Nämä valtionpäämiehen sanat tehostivat espanjalaisten ylevää tehtävää helpottaa rauhan palauttamista maailmaan, rauhan, jonka tuli perustua oikeuteen sekä ihmisten ja maitten väliseen veljeyteen. Ainoastaan tällainen rauha voisi tulla pysyväiseksi ja

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tydyttää sen rauhankaipuun, jota lukemattomat miljoonat ihmiset tunsivat, sekä estää, etteivät nämä sodan päätyttyä joutuisi pelottaviin vallankumouksellisiin kouristuksiin. Espanja, joka itse, puolustaessaan vapauttaan ja kunniaansa, oli niin paljon uhrannut ja joka lujan itsenäisyystunteensa innoittamana oli valmis uhmaamaan mitä uhkaavaa vaaraa tahansa, toivoi vahinkoa kärsineiden ja viattomien uhrien puolesta, että kaikkien maiden arvostelukykyisessä yleisössä vakiintuisi sama tahto, joka innoitti Espanjaa, nimittäin "koettaa saada aikaan rauha ja saavuttaa se mahdollisimman pian".

Kreivi Jordana huomautti edelleen, että Paavinistuin, joka niin suurella rakkaudella valvoi ihmiskunnan parasta ja sodasta varjeltuneita kansoja, voisi epäilemättä helpottaa rauhan saavuttamista myötävaikuttamalla niiden sopimusten laatimisessa, jotka maailman oli luotava, ja sisällyttämällä niihin oikeamielisen ja intohimoista vapaan katsantokannan, joten välttäisiin toistamasta aikaisemmat virheet, joilla oli ollut turmiolliset seurauksensa, mitkä tällä kertaa muodostuisivat vieläkin pahemmiksi. Puheensa tässä osassa kreivi Jordana lopuksi lausui toivomuksen, että ne jalot aikeet, jotka innoittivat Espanjaa, toteutuisivat lähimmässä tulevaisuudessa, jotta päästäisiin nauttimaan "oikeus- ja veljeysrauhan" suunnattomista eduista ja, jos niin kävisi, tulisivat kaikki maat, jotka siihen osallistuisivat, tuntemaan Jumalan ja maailman edessä tyydytystä myötävaikutettuaan ihmiskunnan historian laajakantoisimman teon aikaansaamiseen.

Puheensa toisessa osassa kreivi Jordana lausui, että Espanjan omat traagilliset kokemukset olivat osottaneet vihan

ja alhaisimpien intohimojen täyttämän kommunisti- ja anarkisti-vallankumouksen olevan sotaakin tuhoisemman, sillä enemmistön huomion ollessa kiinnitettynä vain sotatoimiin, tämä liike äänettömästi valmistautui varjossa, tarkoituksessa hajoittaa maat ja lisätä niitä onnettomuuksia, jotka uhkasivat maailmaa sodan jälkeen. Tässä yhteydessä hän huomautti, että kommunismi niinhysin tieteisoppina kuin vallankumouksellisena ja yhteiskunnalle vaarallisena järjestönä oli suurimpana uhkana kristilliselle sivistykselle ja maailmanrauhalle, minkä vuoksi Espania tulisi kaikin voimin jatkamaan taistelua sitä vastaan. Sota oli tosin päässyt leviämään yli koko maapallon, mutta siitä huolimatta eivät kaikki tuhoamisaseet olleet voineet täysitehoisina ulottaa hävitystään yli valtamerien. Kommunistisen vallankumouksen aatteilla, jotka jo useampien vuosien kuluessa olivat levinneet ympäri maailman, ei sitävastoin ollut mitään rajoja, sillä niiden tuntosarvet kurottuivat kaikkialle ja niiden uhka oli sama kaikissa maissa. Nekään, jotka maantieteellisen asemansa vuoksi olivat kaukana tartunnanvaarasta, saattoivat tuskin kuvitella olevansa suojattuja niiden pelottavan turmiollisilta vaikutuksilta.

Loppupäätelmänään kreivi Jordana lausui, että joskin olisi ymmärrettävissä, että jokainen sotaikäypä valtio sodan kiihoittamana ja sokaisemana toivoi totaalista voittoa ja vastustajan täydellistä musertamista, ei tällainen ajatustapa vastannut kansakuntaperheen yhteiselämää, sillä saavuttakseen tämän tuloksen, vaadittaisiin, eri sotaikäyvien valtioiden voimavarat huomioimatta, ennenkuulumattomia uhrauksia, suunnattomia ponnis-

tuksia, menoja, hävitystä ja taloudellisia tappioita. Kaikki nämä menetykset olivat huomattavasti suuremmat kuin ne aineelliset ja moraaliset voitot, joita tällaisista hankkeista odotettiin ja joita ei koskaan voitu pitää oikeutettuina, koska ne sivuuttivat kohtuullisuuden rajat. Kreivi Jordana lisäsi lopuksi, että niiden, joilla oli ääretön vastuu sodan pitkittämisestä ja sen aiheuttamasta tuhosta, puhumattakaan niistä suunnattomista vahingoista, joita konfliktin ulkopuolella olevat täysin syyttömästi saivat kärsiä, tulisi ottaa kaikki tämä huomioon.

Edellä mainitun puheen Espanjassa ja muualla maailmassa osakseen saamaa arvostelua tulen käsittelemään eri raportissa.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 12.

Ministeri Winckelman.

27/4-43.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 287/56/43.

Madridissa 27 P:NÄ huhti KUUTA 1943.

VIITTAUS:

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

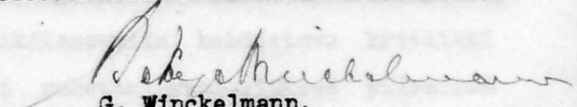
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridin-lähetystön raportti n:o 12.

Lähetystö kunnioittavasti oheistaa kuusin kappa-
lein raporttinsa n:o 12:

Kreivi Jordanan puheeseen kohdistunut arvostelu.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö . 14 177 Sal. Salainen.

RAPORTTI n:o 12.

Madridissa 27 p:nä huhtikuuta 1943.

Asia: Kreivi Jordanan puheeseen
kohdistunut arvostelu.

Otsikossa mainittu puhe, jota raportissani n:o 11 19 päivältä kuluvaan kuuta olen lähemmin selostanut, on takäläisessä lehdistössä saanut osakseen sataprosenttisen kannatuksen. Muu ei ollut odotettavissakaan, koska Espanjan lehdistö on valtiojohtoinen, joten hallituksen toimenpiteisiin tai sen jäsenten julkilausumiin kohdistuva kritiikki ei ole mahdollinen. Mikäli puhetta yksityisissä piireissä kuulee arvosteltavan, ei arvostelu myöskään ole kohdistunut sen henkeen, koska siinä esitetty rauhanvalmiusajatus samoin kuin käsitys kommunismin tuhoatuottavista voimista saavat täällä jakamattoman kannatuksen osakseen, vaan lähinnä siihen, ettei puheessa oltu riittävästi huomioitu olemassa olevia realiteetteja, joten sen vaikutus, ehkä liian jyrkän sanontatavan vuoksi, oli vaarassa jäädä tarpeellista reaktiota vaille.

Minulla on ollut tilaisuus keskustella asiasta erään tunnetun espanjalaisen poliitikon kanssa, joka on harras nykyregimen kannattaja, ja niimmuodoin suhtautuu täysin kielteisesti kommunismiin. Koska hänen esittämällään kat-

JAKELUOHJE:

Tavallinen (punainen kolmio).

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriöille.

Ei ulkomaadustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaadustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

santokannalla ehkä voi olla mielenkiintoa, olen katsomut
aihetta olevan selostaa keskustelumme pääkohtia.

Puhuteltavani huomautti, että samalla kuin kreivi Jordana oli tehostanut maansa ylevää tehtävää osaltaan helpottaa rauhantilan palauttamista maailmaan, oli hän julistanut Espanjan sen kaikin käytettävissä olevin voimin tulevan jatkamaan taistelua kommunismia vastaan. Tällöin kysyi puhuteltavani: "miten voisi maa, joka jo edeltä käsin oli julistanut pyhän sodan yhtä mahdollisiin rauhankeskusteluihin kiistämättä osallistuvaa asiapuolta kohtaan, menestyksellä toimia alotteentekijänä, puhumattakaan suoranaisestä rauhanvälityksestä?" ja jatkoi: "miten Neuvostovenäjä voisi positiivisesti suhtautua sellaisen valtion alotteeseen, joka oli julkisesti leimannut kommunismin kristillisen sivistyksen ja maailmanrauhan suurimmaksi uhaksi."

Vastauksena näihin kysymyksiinsä hän huomautti, että vaikkakin Neuvostovenäjä sodassa ja etenkin viimeisessä talvioffensiivissään oli menettänyt suunnattomasti sekä miehiä että sotamateriaalia, ei silti ollut syytä otaksua, että sitä mahdollisissa keskusteluissa rauhasta tultaisiin kohtelemaan jonkinlaisena "quantité négligeable"ina, jolta puuttuisi sanavalta. Olisi nimittäin otettava huomioon, että, ellei sitä ennen jotakin odottamatonta, kuten sisäinen luhistuminen tai muu siihen verrattava katastroofi, siellä tapahtuisi, Neuvostovenäjää tulisivat tukemaan, joskaan ehkä ei täysin mitoin, länsivallat, joilla oli takanaan maailman suurimmat sekä sotilaalliset että taloudelliset resurssit.

Näihin näkökohtiin viitaten puhuteltavani arveli, että

jos kreivi Jordana olisi käyttänyt lievempää sanontatapaa kommunismista olisi hänen esittämillään jaloilla ajatuksilla ollut suuremmat toteutumismahdollisuudet niiden nykyoloissa todennäköisesti jäädessä yksinomaan toiveajatteluksi.

Ei voitane kieltää, etteikö yllä selostetuissa näkökohdissa olisi paljon huomion arvoista.

x x
 x

Kreivi Jordanan puheen aiheuttamasta reaktiosta ulkomailla on täällä toistaiseksi varsin niukkoja tietoja.

Saksan lehdistö käsittelee lähinnä puheen kommunistivaaraa tehostavaa osaa, jolle luonnollisesti annetaan täysi kannatus. Huomautetaan kuitenkin, ettei Berliinissä oltu tietoja mistään Espanjan taholta tulleesta suggestiosta toimia rauhanvälittäjänä ja viitataan Hitlerin ja Mussolinin sekä edellisen ja Antonescun tapaamisten jälkeen julkaistuihin komunikeihin, joissa tehostetaan akselivaltujen päättäneen jatkaa sotaa siksi, kunnes vaara niinhyvin idästä kuin lännestä oli lopullisesti eliminoitu.

Italian lehdistö toteaa Espanjan ulkoministerin puheessaan voimakkaasti tehostaneen antikommunismiin olevan Espanjan sisä- ja ulkopolitiikan kulmakivenä ja huomauttaa, että Lontoossa esitetyt väitteet puheen olleen inspiroidun akselitaholta oli kaikkea perustetta vailla. Lisäksi sanotaan, ettei mikään muu rauha ollut mahdollinen kuin sellainen, joka perustui akselivaltioiden voittoon.

Chilen lehdistö huomauttaa, että olisi annettava arvoa Espanjan rehelliselle tahdolle esiintyä rauhanvälittäjänä,

mutta etteivät liittoutuneet, jotka olivat päättäneet lopullisesti tuhota akselin, tulisi sitä hyväksymään. Lehdistö ei usko, että ajatus olisi akselin inspiroima.

Argentinan lehdistö, joka julkaisee puheen huomattavilla otsikoilla, pidättäytyy kommentaareista.

Sveitsin lehdistö suhtautuu puheeseen suopeamielisesti, viitaten erikoisesti niihin puheen kohtiin, joissa tehostetaan Espanjan tehtävää ylläpitää hyviä suhteita kaikkiin maihin ja valmeutta kaikkiin uhrauksiin ulkopuolelta tulevia uhkauksia vastaan.

Englannin ja Yhdysvaltain lehdistöt rajoittuvat pääasiallisesti viittamaan erinäisten valtiomiesten, kuten Roosevelt'in, Hill'in ja Churchill'in usein toistamiin lausuntoihin, että liittoutuneiden politiikan perusteena oli vihollisen antautuminen ehdoitta, mistä tosiseikasta tehdään se johtopäätös, ettei Espanjan taholta tullut suggestio voi saada minkäänlaista kannatusta osakseen liittoutuneiden taholta.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 13.

Ministeri Winckelmann.

8/5-43.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 313/63/43

Madridi SSA 8 P:NÄ touko KUUTA 19 43.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
15	177	Sal 43
14/5-43	NO	- LIIK -
ASIA	COMTE	ASIA
5 C9		

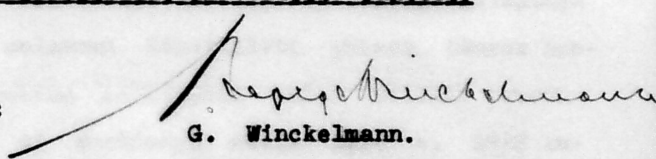
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 13.

Lähetystö kunnioittavasti oheistaa kuusin kappa-
lein raporttinsa n:o 13:

Japanin ja Neuvostoliiton väliset suhteet.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

M A D R I D I

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 13.

Madridi ssa 8 p:nä touko kuuta 1943.

15 177 Sal 43

Asia: Japanin ja Neuvostoliiton
väliset suhteet.

14/5-43

5 C9

Olin tuonnottain kutsuttu Japanin tšekäläisen lähettilään luo pienelle lounaalle, joka pidettiin Japanin täällä vierailleen Lisboan lähettilään kunniaksi. Kun keskustelu mainitussa tilaisuudessa sivuutti myös otsikkoasiaa, käytin tilaisuutta hyväkseni tiedustellakseni, mikä merkitys olisi annettava äsken solmitulle maiden väliselle kalastussopimukselle. Tällöin molemmat lähettiläät yhteen ääneen huomauttivat, ettei sopimuksen merkitystä saisi millään tavoin yliarvioida, sillä se ei merkinnyt muuta kuin v. 1928 kalastussopimuksen modus vivendiin jatkamista tämän vuoden loppuun. Tämä oli vuosittain toistuva ilmiö ja siihen liittyi, kuten tänäkin vuonna, pitkiä ja vaikeita neuvotteluja, syystä että Neuvostoliitto kaikin mahdollisin tavoin yritti järjestää Japanille vaikeuksia kalastusoikeuden käytännöllisessä noudattamisessa. Venäjä ei nimittäin voinut sulattaa Japanille Portsmouthin rauhansopimuksessa myönnettyä omistusoikeutta puoleen Sahalin saaresta, johon omistusoikeuteen välittömästi perustui modus vivendi sopimuksin järjestetty kalastusoikeus saaren lähivesillä. Tämän rettelöimisen takana

JAKELUOHJE:

Tavallinen .

(Punanen kolmio).

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

on koko nykysodan aikana voitu todeta myös anglosaksilais-
ten valtioiden manöövereita, päämääränä japanilais-venäläisten
suhteiden häiritseminen, toivossa siten saada itselleen tuki-
kohtia pohjoisessa etelässä menetettyjen tukikohtien sijaan.

Kolminkeskisessä keskustelussa lounaan jälkeen tiedus-
telin japanilaisilta diplomaateilta, mitä he arvelivat Neu-
vostoliiton ja Japanin vastaisten suhteiden kehityksestä. Täl-
löin he huomauttivat, että Moskovassa v. 1941 solmittu puo-
lueettomuussopimus muodosti suhteiden perustan. Mainitussa sopi-
muksessa oli sovittu siitä että, jos jompikumpi sopimuspuo-
lista joutuisi sotilaalliseen aktioon yhden tai useamman kol-
mannen vallan taholta, tulisi toinen sopimuspuoli konfliktin kes-
täessä pysymään puolueettomana.

Puhuteltavani olivat sitä mieltä, että Neuvostoliitto
tulisi, ainakin nykysodan kestäessä, respektöimaan sopimusta,
jota käsitystä tuki myös se tosiseikka, että se, joskin
vastenmielisesti, oli suostunut kalastussopimuksen pitentämi-
seen. Neuvostoliiton johtomiehet, jotka pelkäsivät Japania,
olivat vallan tietoisia sen seikan suuresta merkityksestä,
että Neuvostoliiton selusta oli turvattu japanilaiselta hyök-
käykseltä sekä siitä, kuinka vaikeaan asemaan se muussa ta-
pauksessa joutuisi.

Mitä Japaniin itseensä tuli, aspiroi se tietysti koko
Sahalin saarta, tarkoituksessa linnoittaa sen vahvaksi tuki-
kohdaksi Venäjää vastaan, mutta tämä oli päämäärä pitkällä
tähtämellä, eikä se myöskään ollut toteutettavissa ennen ny-
kysodan päättymistä, minkä vuoksi Japani toistaiseksi tulisi

tyytymään kalastusoikeutta koskevan sopimuksen vuosittaiseen pidentämiseen.

Keskustelumme kokonaisvaikutelmana jäi minulle se käsitys, ettei mitään muutosta maiden välisissä nykysuhteissa olisi, ainakaan Japanin puolelta, odotettavissa nykysodan kestäessä, jollei jokin aivan odottamaton ja ennakoita arvaamaton käänne yleisessä maailmantilanteessa tulisi tapahtumaan.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 69.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 14.

Ministeri Winckelmann.

15/5-43.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 330/67/43

Madridi SSA 15 P:NÄ touko KUUTA 19 43.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n.o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

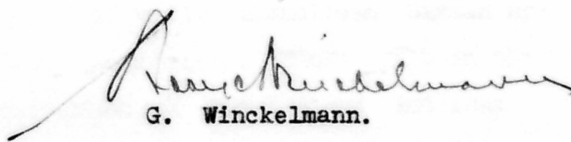
17 177 Sal 43
21/5-43
5 Cg

Ulkoasiainministeriölle

ASIA: Madridissa olevan lähetystön raport-
ti n:o 14.

Lähetystö ohjeisena toimittaa kunnioittavasti
Ministeriölle kuusin kappalein raporttinsa n:o 14:
Keskustelu Saksan uuden suurlähettilään kanssa.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 14.

Madridi ssa 15 p:nä touko kuuta 19.....

17 177 Sal 43
2/5-43

Asia: Keskustelu Saksan uuden
suurlähettilään kanssa.

5 Cg

Olin äskettäin ensi käynnilläni von Moltke-vainajan seuraajan, suurlähettiläs Dieckhoff'in luona. Herra Dieckhoff nimitettiin v. 1937 suurlähettilääksi Washingtoniin, josta hän kuitenkin Amerikan ja Saksan välien jo pitkälti ennen Amerikan liittymistä sotaan alkaessa kiristyttyä, poistui "lomalle", jättäen suurlähetystön hoidon lähimmälle miehelleen Saksan nykyiselle lähettiläälle Tukholmassa. Tämän jälkeen hän oli toiminut erikoistehtävissä Auswärtiges Amt'issa siksi kunnes hänet viime kuun lopulla nimitettiin suurlähettilääksi tänne.

Suurlähettiläs tuntui olevan hyvin katkera sen provosoivan esiintymisen johdosta konfliktin aikaan saamiseksi, johon Amerikka oli tehnyt itsensä syyppääksi jo ennen suursodan puhkeamista, mutta vielä suurem-massa määrässä sen jälkeen, tarkoituksessa saada yhä useammat maat liittymään sotaan. Tällaisesta esiintymisestä ei hän kuitenkaan tahtonut syyttää Amerikan kansaa, jolla, naivisuudestaan huolimatta, yleensä oli terveet vaistot, vaan lähinnä presidentti Roosevelt'ia

JAKELUOHJE:

Tavallinen

(punanen kolmio).

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

henkilökohtaisesti sekä hänen neuvonantajiaan. Suurlähettiläs sanoi presidentissä olevan paljon enemmän vilppiä kuin yleensä luultiin, väittäen hänen ulkopoliittikkansa johtotähtenä jo kauan olleen ja yhä kasvavassa määrässä olevan oman asemansa säilyttämisen ja jatkuvasti vallassa pysymisen. Että hänen suhteensa Neuvostoliittoon toistaiseksi olivat hämärät, johtui myös yksinomaan siitä että hän pelkäsi liian selvän kannanoton voivan haitallisesti vaikuttaa yleiseen mielipiteeseen ja sitä tietä hänen mahdollisuuksiinsa ensi vaaleissa. Tämä pelko saneli myös hänen nykysuhtautumisensa Suomeen. Ellei tätä vaaraa olisi, olisi presidentti jo aikoja sitten kiiruhtanut solmimaan Neuvostoliiton kanssa samanlaisen sopimuksen kuin Englantikin, jossa yleiseen mielipiteeseen ei tarvittu kiinnittää samaa huomiota kuin Amerikassa, sekä myös ollut valmis häikäilemättä uhraamaan Suomen. Samalla kuin hän siis tulisi jatkamaan epämääräistä politiikkaansa Neuvostoliittoon nähden, valmensi hän kätyriensä avulla kaikessa hiljaisuudessa kannanmuutosta yleiseen mielipiteeseen, jotta maaperä aikanaan olisi kypsä hänen suunnitelmiansa julkiselle toteuttamiselle. Relata refero.

Suurlähettiläs mainitsi useissa jo ennen suurso-
dan puhkeamista käydyissä keskusteluissa presidentin ja
alivaltiosihteeri Summer Welles'in kanssa todenneensa hei-
dän vihamielisen suhtautumisensa Saksaan, huolimatta siitä
että he vallan hyvin tiesivät Saksan kaikin tavoin koet-
taneen välttää välien kärjistymistä. Eräässä tilaisuudes-

sa hän oli avoimesti kertonut alivaltiosihteerille näistä havainnoistaan, tiedustellen, mistä tuollainen esiintyminen johtui. Alivaltiosihteeriksi oli jonkun veran hätkähtänyt kysymyksen johdosta ja aluksi vain kohtautanut olkapäitään, mutta kohta sen jälkeen ottanut puheeksi juutalaisia Saksassa kohdanneen kohtelun, jonka hän oli rubrisoinut suoranaiseksi vainoksi. Suurlähettiläs, joka kohta oli huomannut, että kysymyksessä oli ilmeinen tekosyy, oli vastannut, että juutalaisten kohtelu Saksassa oli Saksan sisäinen asia sekä että, mikäli toimenpiteet välillisesti olivat tulleet koskemaan myös kansainvälistä juutalaisuutta, oli etenkin Amerikan juutalaisten intressejä Saksan puolelta hoidettu hyvin hellävaroen.

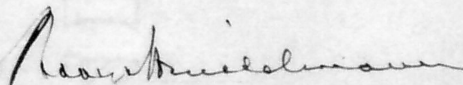
Keskustelumme sen jälkeen siirtyessä muihin asioihin, lausui suurlähettiläs tyytymättömyytensä kenraali Francon viime viikolla Almeriassa pitämän puheen johdosta. Puheessaan, jota tulen eri raportissa käsittelemään, totesi kenraali Franco sodan nyttemmin tulleen kuolleeseen pisteeseen ja teki eräitä viittauksia rauhan suotavuudesta. Tyytymättömyyttään perusteli suurlähettiläs sillä, että koska Espanjan suhteet akselivaltioihin sisällissodasta lähtien olivat olleet lähemmät kuin liittoutuneisiin, vihollispropaganda voisi käyttää hyväkseen mainittua puhetta, väittäen sen olleen inspiroidun akselin taholta ja niinmuodoin merkkinä akselin heikkoudesta. Tällainen väärä tulkinta voisi vahingoittaa akselivaltioita sekä niiden liittolais-

maissa että puolueettomissakin maissa. Suurlähettiläs lisäsi, että akselin sodan päämäärät olivat jatkuvas-
ti samat, jollaisina ne ilmenivät Hitler'in ja Musso-
lini'n viime tapaamisen johdosta julkaistussa viralli-
sessa tiedoituksessa, nimittäin taistelun jatkaminen
siksi kunnes lopullinen voitto oli saavutettu.

Suurlähettiläs antoi minulle äsken julkaisemansa
kirjan "Zur Vorgeschichte des Roosevelt-Krieges", jonka
tulen aikanaan lähettämään Ministeriölle siltä varalta,
ettei sitä aikaisemmin olisi Ministeriön kirjastossa.

Lopuksi suurlähettiläs lausui toivovansa, että
ne läheiset ja luottamukselliset suhteet, jotka edus-
tustojemme välillä aina olivat vallinneet, tulisivat
jatkumaan, johon toivomukseen omasta puolestani luonnol-
lisesti yhdyin.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: Cg

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 15.

Ministeri Winckelmann.

27/5 1943.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

20/128 ac D. 19 48

10/6-23	No	Liitt.
5	9	

Madridi SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 371/77/43

Madridi SSA 5 P:NÄ kesä KUUTA 19 43

VIITTAUS: _____ N

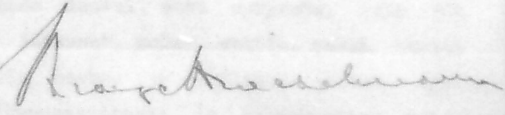
P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridissa olavan lähetystön raportti
no. 15.

Lähetystö oheisena toimittaa kunnioittavasti Ministeriölle
kuusin kappalein raporttinsa no. 15:
Kenraali Francon rauhan tunnustelut.

Lähettiläs:
G. Winkelmann.

Madridi SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 15.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Madridi ssa 27 p:nä touko kuuta 1943.

20/188 h.c. D. 15 43

Asia: Kenraali Francon rauhan
tunnustelut.

10/6-43 No	ESIL.	
KOPIA	OSASTO	ASIA
5	Cg	

Kenraali Francon Malagassa ja Almeriassa tämän kuun alkupuolella pitämät puheet, joita myös maamme lehdistössä on lyhyesti selostettu, ansainnevat huomiota lähinnä sen vuoksi, että niissä puolueettoman valtion päämies ensi kerran on julkisesti käsitellyt rauhantilanteen palauttamisen suotavuutta.¹⁾ Mitä Espanjan puolelta on aikaisemmin asiassa julkisuudessa lausuttu, on rajoittunut ulkoasiainministerin vierailukäynnillään pääministeri Salazar'in luona ja viimeksi Kolombusjuhlassa Barcelonassa pitämiin puheisiin, joita kulloinkin olen raporteissani selostanut.

Puheissaan kenraali Franco lausui, että nykysoita, joka oli hukuttanut maailman verimereen, oli jatkunut kolme vuotta, minkä vuoksi olisi luonnollista, että katsottaisiin hetken jo tulleen, jolloin ajatukset olisivat suunnattavat rauhan aikaansaamiseksi ja kansakuntien toisiinsa lähentämiseksi. Se seikka, etteivät sotaakäyvät vallat tahtoneet kuunnella tällaisia kehoituksia ei suinkaan merkinnyt sitä, etteikö sotaan nähden olisi olemassa ulospäisyä. Siinä oli nyt saavutettu n.k. kuollut kohta, eikä kumpaisellakaan sotaakäyvällä puolella ollut riittävästi voimia tuhotaan lopullisesti vastapuolen. Voittoa voitaisiin tosin raskain uhrauksin saavuttaa, mutta, ellei jokin aivan odottamaton sattuma tulisi jouduttamaan tapahtumien kehitystä, tultaisiin ennemmin tai myöhemmin saavuttamaan voimien tasapaino ja silloin tultaisiin sen tosiasian eteen, josta tänään ei vielä tahdota puhua. Mutta kun tällöin kansakuntien moraalit on murrettu, silloin massat epätoivoissaan tulevat kohdistamaan toimintansa niitä vastaan, jotka tahtovat jatkaa surunäytelmää, vaatiessa rauhaa ja oikeudenmukaisuutta.

¹⁾Paavin eri tilaisuuksissa tekemät hienovaraiset viittailut ovat olleet niin subtileja, että niitä tuskin tässä mielessä voidaan ottaa lukuun.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

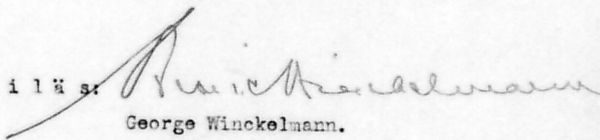
Edelläolevaan viitaten kenraali Franco huomautti, että Espanja, joka täysin intohimottomasti arvosteli tilannetta, katsoi rauhan-teen jatkuvan viivytännäisen tarkoituksettomaksi, arvellen lälläisen käsi-tyksen olevan sitä enemmän oikeutettua koska kaiken takana piili kommu-nismin vihan kylvö, saalistaan odottava venäläinen barbarismi, anti-Euroop-pa, sekä kaikkien niiden arvojen kieltäminen, jotka länsimaiselle siviis-tykselle olivat kalleimmat ja rakkaimmat.

Malagassa pitämässään puheessa kenraali Franco vielä viit-tasi siihen, että punaiset laumat sisällissodan aikana olivat polttaneet kaupungin ja lisäksi Espanjan valppaasti seuraavan sodan kehitystä, ollen sen sekä sisä- että ulkopolitiikan päätarkoituksena kaikin voimin taistella sitä vaaraa vastaan, jonka kaikista diktaattoreista verisimmän organismin bolshevistisen saatan leviäminen länteen voisi tuoda mu-kanaan.

Valitettavasti ei kenraali Francon vetoamus ole sotaakäyvis-sä valtioissa saanut ymmärtämystä osakseen. Raportissani N:o 14 olen selos-tanut asiasta käymäni keskustelua Saksan Madridin-suurlähettilään kanssa ja minulle on syytä luulla, että hänen esittämänsä kanta suurin piir-tein vastaa ainakin virallisten akselipiirien käsitystä. Mutta vielä huo-nomman vastaanoton lienevät Francon puheet saavuttaneet liittoutuneiden piirissä. Olen kuullut kerrottavan Madridin anglosaksilaisten piirien pilkallisesti huomauttaneen, että Franco lausueessaan puheissaan sodan tulleen kuolleeseen kohtaan, mahdollisesti ei ollut huomannut liittoutu-neiden melkein päivälleen samanaikuisia loistavia voittoja Pohjois-Afri-kassa. Myös anglosaksilaisissa virallisissa piireissä ovat Francon julki-lausunat, päättäen asianomaisten ulkoasianministerien lausunnoista, kai-kuneet täysin kuuroille korville. Lounailin äskettäin Espanjan Washing-tonin suurlähettilään kanssa, jonka tunnen jo Tokion ajoilta ja joka oli pikakäynnillä Euroopassa. Hänen käsityksensä mukaan olivat Francon puheet herättäneet tarkoitettua miltei päinvastaisen vaikutuksen Washing-tonissa, jossa niitä sekä virallisissa piireissä että suuren yleisön keskuudessa oli pidetty aiheettomana sekaantumisena sotatapahtumiin sivil-lisen puolelta. Washingtonissa nimittäin ei ollut missään piireissä val-lalla mikään muu käsitys sodan päättymisestä kuin vihollisen antautuminen ehdoitta. Suurlähettiläs viittasi myös sivumennen lähettiläs Procopén vaikeaan asemaan, mutta lisäksi samassa hengenvedossa, ettei hänen oma asemansaakaan ollut kadehdittava.

Espanjan lehdistö on jossakin määrin melankolisessa äänensävyssä todennut kenraali Francon puheiden negatiivisen reaktion, mutta lohduttautuu sillä, että joskaan rauhantunnusteluilla ei nykyään näytä olevan mitään toteutumisen mahdollisuuksia, se hetki ehkä vielä koittaa, jolloin nykyiset kuurot korvat reagoivat vetoimuksille rauhan, järjestyksen ja oikeudenmukaisuuden palauttamiseksi.

L ä h e t t i l ü s :

George Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 69.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 016.

Ministeri Winckelmann.

10/6-43.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 399/85/43.

Madridi S S A 19 P:NÄ kesä KUUTA 19 43.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 21/178 Sald. 19 43		
28/6-43	No -	Liit. -
RYHMÄ	CSATO	ASIA
5	C9	

Ulkoasiainministeriö

LLE

ASIA: Madridin-lähetystön raportit

n:o 16, 17 ja 18.

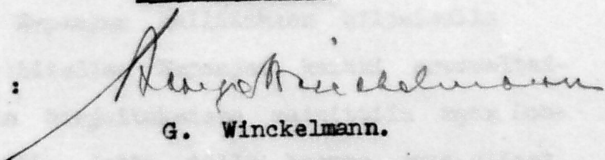
Lähetystö oheisina kunnioittavasti toimittaa
Ministeriölle kuusin kappalein raporttinsa:

N:o 16. Viimeaikaiset ilmapommitukset.

N:o 17. Keskustelu Turkin lähettilään kanssa.

N:o 18. Markiisi de Prat, Espanjan uusi lähetti-
lää Suomessa.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.
RAPORTTI n:o 16.

Madridissa 10 p:nä kesä kuuta 1943.

Asia: Viimeaikaiset ilmapommitukset.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 21/178 Sald. 10 43		
28/6-43	No -	Liitt. -
RYHMÄ	CSA:70	ASIA
5	Cg	

Madridin johtavan lehden Ya'n aloitteesta pantiin viime kuun loppupuolella käyntiin kiihkeässä äänensävyssä pidetty lehtikampanja sotaikäyvien harjoittamia ilmapommituksia vastaan, joiden useissa tapauksissa väitettiin kohdistuneen sotilaallisia kohteita vaille oleviin avoimiin kaupunkeihin, tuottaen niinmuodoin viattomalle siviiliväestölle sanomattomia kärsimyksiä ja tuhoten historiallisia muistomerkkejä sekä korvaamattomia taidearteita. Tähän kampanjaan, joka tapahtui Espanjan hallituksen hiljaisella suostumuksella, yhtyivät vähitellen Espanjan kaikki arvovaltaisimmat lehdet. Vaikkakin kirjoituksissa mainittiin myös Lontoo, Coventry ja Plymouth, jotka tällä haavaa ovat olleet vähemmän ajankohtaisia pommituskohteita, kävi kirjoituksista selvästi ilmi minne päin niiden kärki oli kohdistettu ja että niiden lähimpänä aiheena olivat olleet kirjoituksissa nimenomaan myös mainitut Kölnin, Düsseldorfin, Nürnbergin, Münchenin, Napolin sekä eräitten Sisilian kaupunkien pommitukset.

Oli sanomattakin selvä, että tällainen puolueettoman

JAKELUOHJE:

Tavallinen (punainen kolmio)

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

maan lehdistön taholta harjoitettu arvostelu herätti liittoutuneiden keskuudessa, lähinnä Englannissa, paljon suuttumusta, ja Lontoon alahuoneessa esitettiin lukuisia kyselyjä asianomaiselle hallituksen jäsenelle, oliko hän kiinnittänyt huomiota siihen ja mitä hän siitä ajatteli. Vastauksessaan ulkoasiainministeri Eden huomautti, etteivät liittoutuneet olleet ottaneet alotetta ilmapommituksiin, vaan alote oli Göring'in, joka julkisesti oli kehunut saavutuksiaan Varsovan ja Rotterdamin tuhoamisessa ilmasta käsin, lisäksi, ettei voisi olla kysymystäkään siitä, etteikö pommituksia tultaisi jatkamaan "until the utter defeat of the Nazi and Fascist régimes and all that they stand for. Let no one have any illusion about that". Samassa yhteydessä hän myös antoi letkauksen, joka täällä aivan oikein on ymmärretty olleen kohdistetun Espanjaan ja joka kuului seuraavasti: "We are not prepared to lend an attentive ear to suggestions from any quarter that bombardment from the air is a weapon that shall be yielded up. Least of all we are impressed by belated conversion to this view. Some of those who cry out against bombing were conspicuously silent when the cities of Britain were being bombarded and destroyed by all the power which the Luftwaffe could muster. To-day it is the turn of Germany and Italy".

Tällä kärkevällä sanonnalla oli myös vaikutuksensa sillä kohta sen jälkeen kuulutettiin Espanjan radiossa kielto sanomalehdille julkaista toimitusten kirjoituksia pommituksista, ollen niiden rajoituttava julkaisemaan ainoastaan kansainvälisen oikeuden asiantuntijain asiasta laatimia kirjoit-

sia. Samalla selitettiin mainitussa dekreetissä, ettei siviiliväestöön kohdistunut pommitus sinänsä eniten huolestuttanut Espanjaa, vaan sen aiheuttamat kostotoimenpiteet ja se yleinen kaaos, johon tuollainen pommitus johtaisi.

Sen jälkeen on Espanjan lehdistö vaiennut asiasta ja tyytynyt julkaisemaan kansainvälisen oikeuden erikoistuntijan, ent. Vatikaanin ambassadöörin Yanguas Messia'n kirjoituksen, jossa hän alakuloisesti toteaa, että Haagin sopimuksissa ei ole muuta ilmapommituksiin ehkä sovellettavissa olevaa kieltoa kuin "ettei sotaikäyville ollut rajoittamatonta oikeutta valita keinoja taistelussaan vihollista vastaan", sillä Haagin toisen rauhankonferenssin suositus "ettei räjähtäviä ammuksia saataisi heittää ilmalaivoista tai muista samanlaatuisista välineistä" oli jäänyt ratifioimatta melkein kaikkien konferenssiin osaaottaneiden valtioiden puolelta.

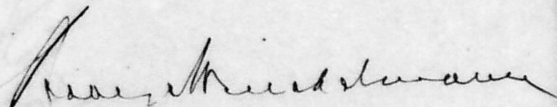
Tapasin tuonnottain Saksan täkäläisen suurlähettilään Dieckhoffin, jolloin asia tuli puheeksi. Hän lausui tyytymättömyytensä Espanjan lehdistön ottamaan asenteeseen, koska vihollispropaganda ehdottomasti tulisi väittämään sen olleen inspiroidun akselin taholta ja niinmuodoin olevan merkkinä akselin heikkoudesta ilmassa.

Eräs tunnettu espanjalainen politikko huomautti minulle äskettäin, että puheenalaisella lehtikampanjalla yhtä vähän kuin kenraali Francon aikaisemmilla rauhantunnusteluillakaan ei ollut tarkoitus saavuttaa mitään tuloksia ulospäin, vaan tarkoittavat ne yksinomaan hallituksen prestige'in korottamista sisärintamalla. Hallitus tahtoisi nimittäin Espan-

jan kansalle osottaa tehneensä kaikkensa sodan kauhujen lopettamiseksi.

Luulen hänen olleen täysin oikeassa, sillä sekä kenraali Franco että Espanjan vastuunalaiset valtiomiehet ovat täysin selvillä siitä, ettei aika vielä ole kypsä yhtä vähän sodan lopettamiseksi kuin taistelutapojen inhimillistytämiseksi.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 17.

Ministeri Winckelmann.

17/6-43.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 17.

Madridissa 17 p:nä kesä kuuta 1943. 21/178 Sal 43

Asia: Keskustelu Turkin lähetti-
lään kanssa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
28/6-43	N:o -	Litt. -
KYHMA	OSASTO	ASIA
5	C9	

Äskeisillä päivällisillä Turkin tšekäläisen lähetti-
lään luona oli minulla tilaisuus pitempään kahdenkeskiseen
keskusteluun isännän kanssa. Lähettiläs, joka, kuten aikai-
semmissa raporteissani olen maininnut, on sataprosenttisesti
anglosaksilaismielinen, jota hän ei millään tapaa salaa -
kaan, otti aluksi puheeksi maamme nykyaseman, josta hän
sanoi olevansa vakavasti huolestunut. Hän huomautti aikai-
semmin, noin kuusi kuukautta sitten, minulle sanoneensa
Saksalla olevan 85 % häviämisen- ja 15 % voittomahdollisuuk-
sia, mikä suhdeluku hänen mielestään nyttemmin oli 99 ja
1. Hän sanoi omaavansa, kuten koko Turkkikin, mitä lämpi-
mimmän sympatian maattamme kohtaan, mikä ei suinkaan johtu-
nut yksinomaan talvisotamme loistavista saavutuksista, vaan
lähinnä kansojemme yhteisestä sukujuuresta juontuvista saman-
laisista luonteenominaisuuksista, joista huomattavin oli kaik-
ki esteet voittava sisäinen voima. Tämän vuoksi hän valit-
ti sitä että Suomi nykysodassa oli joutunut, kuten hänen
käyttämänsä sanontatapa kuului, "väärälle puolelle", ja mai-
nitsi usein miettineensä sitä seikkaa, eikö Suomi, kieltä-

JAKELUOHJE:

Tavallinen (punainen kolmio)

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

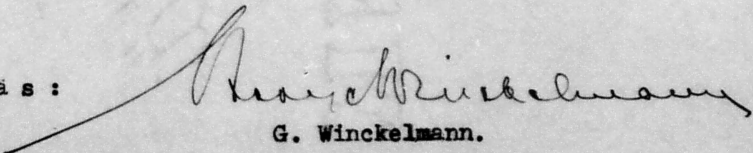
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

mällä ajoissa saksalaisten joukkojen maahantulon, olisi voinut nykysodassa pysyä puolueettomana. Annoin hänelle laajan ja seikkaperäisen selostuksen Neuvostoliiton suhtautumisesta maahamme Moskovan rauhan solmimisesta lähtien siihen ajankohtaan saakka, jolloin Neuvostoliiton uusi hyökkäys tapahtui ja lupasin häntä edelleen valistaa lähettämällä hänelle sinivalkeisen kirjamme molemmat osat. Tavatessamme seuraavan kerran hän mainitsi tarkoin tutustuneensa minun hänelle lähettämään aineistoon ja jossakin määrin tarkistaneensa kantansa, mutta sanoi ei kuitenkaan voivansa kokonaan luopua siitä käsityksestä, että Suomi noudattamalla suurempaa varovaisuutta olisi voinut välttyä osallistumasta sotaan. Hän lisäsi, että Neuvostoliitto oli Turkin, samoin kuin Suomenkin, ainoa vihollinen sekä että Neuvostoliiton pyyteet Dardanelleihin olivat aivan ilmeiset, mutta että juuri se seikka että Turkki oli koko sodan aikana noudattanut äärimmäistä varovaisuutta eikä vähimmälläkään tavoin antanut Neuvostoliitolle sen ehkä toivomaakin konfliktiaihetta, oli pelastanut Turkin joutumasta sotaan. Kriitillisin aika siinä suhteessa olikin jo nyttemmin ohi, joten Turkissa oltiin vakuutettuja siitä että maa voisi pysyä sodasta erillään loppuun saakka.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 18.

Ministeri Winckelmann

19/6-43.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 18.

Madridissa 19 p:nä kesä kuuta 1943.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

21 / 178 Sal. 43

Asia: Markiisi de Prat, Espanjan
uusi lähettiläs Suomessa.

28/6-43	No -	Liit. -
5	Cg	

Raportissani n:o 17 mainituilla päivällisillä pyysi Turkin lähettilään puoliso minua ottamaan miehensä kanssa puheeksi Espanjan uuden Suomen lähettilään, minkä myös tein. Tällöin isäntäni, joka ei suinkaan säästänyt sanojaan, käytti mitä jyrkintä puhetapaa. Hän huomautti, että Suomen viranomaisten olisi hyvä tietää, että asianomainen Ankarassa oli saanut sen maineen, ettei hän ollut enempää tai vähempää kuin saksalainen agentti, joten häneen nähden olisi noudatettava mitä suurinta varovaisuutta, koska hän tulisi saattamaan Saksan Helsingin-edustuston tietoon kaikki hänelle luottamuksellisestikin annetut tiedot. En tahtonut udella sitä seikkaa, oliko Turkin hallituksen puolelta ehkä lausuttu toivomus hänen siirtämisestään muualle ja tuntien puhuteltavani äärimmäisen anglosaksilaisystävällisyyden en aluksi kiinnittänyt hänen sanoihinsa enempää huomiota, mutta kun viime käynnilläni Lisboassa tapasin markiisi de Prat'ia Ankarassa edeltäneen Espanjan lähettilään lesken (syntyperältään ruotsalainen) otti hän kohta puheeksi nimityksen seuraavin sanoin: "jag beklagar uppriktigt att till

JAKELUOHJE:

Tavallinen (punainen kolmio).

Jakeluhjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoitusin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoitusin.

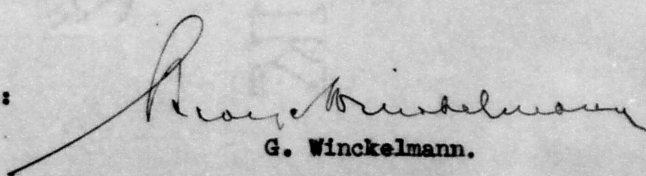
Spaniens minister i Finland utsetts en person utan varje skydd av moral och som kan köpas till vilket pris som helst". En välittänyt ryhtyä utelemaan, mihin hän lausuntonsa perusti, sillä kuulemani mukaan markiisi de Prat oli aikoinaan intrigoinut hänen miestään vastaan ja onnistunut järjestämään lähettiläänpaikan Ankarassa itselleen.

Koska tällaiset lausunnot yleensä ovat otettavat cum grano salis, en olisi välittänyt niitä raportissa kosketella, mutta kun lähettiläs Yrjö-Koskinen raportissaan n:o 49 on selostanut Ankarassa vallitsevia käsityksiä markiisi de Prat'ista, olen kaiken varalta tahtonut mainita kuulemistani.

Kun minulla eilen oli kotonani illallisilla eräitä ulkoasiainministeriön korkeimpia virkamiehiä, sanoivat he markiisi de Prat'in nimittämisen olevan merkinä siitä kuinka tärkeänä Espanja piti lähettiläänpaikkaa Helsingissä, lähinnä observatiopaikkana. Markiisi de Prat'ia pidettiin nimittäin yhtenä Espanjan kaikkein kyvykkäimmistä diplomaateista, jota hänen loistava karriäärinsäkin osotti.

Tulen tapaamaan asianomaisen myöhemmin kesällä, kun hän, jätettyään valtakirjansa Helsingissä, jonne hän matkustaa suoraan Ankarasta, saapuu tänne noutamaan perhettään.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 19.

Ministeri Winckelmann.

20/2-43.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö

26/179 Sal D. 1043

KIRJELMÄ n:o 501/106/43

6/8-43	No -	Liitt. -
RYHMÄ	OSAOTO	ASIA
N 5.	69.	

Madridi S S A 22 P: N Ä h e i n ä K U U T A 19 43.

VIITTAUS:

P: N Ä K U U T A 19 P: T T Y n: o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö

LLE

ASIA: Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 19.

Lähetystö ohellisena toimittaa kunnioittavasti
 Ministeriölle kuusin kappalein raporttinsa n:o 19:
Sisäpoliittinen sensatio Espanjassa.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann
 G. Winckelmann.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö . 26 / 179 Sal D. 43 Salainen.

RAPORTTI n:o 19.

Madridi ssa 20 p:nä heinä kuuta 1948.

Asia: Sisäpoliittinen sensa-
tio Espanjassa.

6/8-43	No -	Liitt. -
OSASTO	ASIA	
5.	69.	

Huolimatta siitä että Sisilian tapahtumien johdosta vaaravyöhykkeen voidaan katsoa lähenevän myös Espanjan man- nerta, on täällä jatkuvasti todettavissa sama rauhallinen mieliala sotatapahtumiin nähden, joka on vallinnut koko si- nä aikana, jona sotatoimia on käyty Pohjois-Afrikassa. Tie- tysti täällä, kuten kaikkialla muuallakin kiertelee jos min- kälaisia huhuja Espanjaa niin yhden kuin toisenkin sotaa- käyvän puolelta muka uhkaavista vaaroista, mutta tšekäläis- ten vastumalaisten valtiomiesten rauhallisuutta eivät nämä huhut ole häirinneet. Jotteivät tšekäläiset poliitikot kui- tenkaan jäisi kokonaan työttömiksi, ovat he yhä enemmän al- kaneet kohdistaa huomionsa sisäpolitiikkaan ja siinä tarkoi- tuksessa yrittäneet luoda mielialaa monarkian palauttamiseksi.

Nämä puuhut ovat nyttemmin johtaneet siihen että eräät Cortes'in ja kansallisen (falangi-) puolueen neuvos- ton jäsenet ynnä eräät yksityishenkilöt muutamia viikkoja sitten jättivät Cortes'in puhemiehelle valtionpäämiehelle edel- leen toimitettavaksi promemorian, jossa he esittämillään pe- rusteilla vaativat monarkisen hallitusmuodon pikaista voimaan-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustukseen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi- tuksiin.

saattamista. Cortes'in puhemies kieltäytyi jättämästä promemoriaa valtionpäämiehelle, koska alote oli Cortes'in järjestysmuodosta annetun lain vastainen, mutta toimitti hänen kuitenkin epävirallisesti kenraali Francon tietoon. Alotteentekijät, joiden joukossa on useita tunnettuja nimiä, perustelevat esitystään sillä, ettei nykyisen hallitusjärjestelmän puitteissa ollut olemassa riittäviä takeita siitä että Espanja jatkuvasti voisi ylläpitää tehokasta puolueettomuutta, vaan että maa oli vaarassa luisua sodan pyörteisiin sekä että ainoa mahdollinen hallitusjärjestelmä tämän vaaran ehkäisemiseksi olisi monarkkinen hallitusmuodon voimaansaattaminen.

Olen luottamuksellisesti saanut nähdäkseni mainitun promemorian sekä eräitä tietoja sen allekirjoittajista, joista mainittakoon seuraavat: Espanjan suurlähettiläs Lontoossa, Alban herttua, joka lienee koko tuuman alkuunpanija, ent. ulkoasiainministeri, kreivi Romanones, divisioona-kenraali Bourbon (Sevillan herttua) ja toisen armeijakunnan komentaja Ponte, ent. valtiovarainministeri Ventosa, eräät falangipuolueen johtomiehet ja puolueen neuvoston jäsenet kuten Halcon, Espanjalaisuuden Liiton kansleri, ent. ministeri Gamero Castillo, puolueen Madridin osaston johtaja, Foxá, Espanjan Helsingin ent. asioinhoitajan veli y.m.

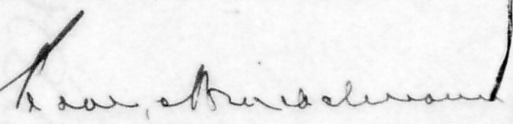
Vaikkakin promemoria on laadittu kunnioittavaan sävyyn, käy siitä kuitenkin rivien välistä myös selvästi ilmi puuttuva luottamus valtionpäämiehen tähän asti ajamaan akseliystävälliseen politiikkaan, jonka allekirjoittajat kat-

sovat olevan omiaan vaarantamaan Espanjan kansainvälistä asemaa rauhan tultua palautetuksi. Vaikkakaan ehkei ole syytä kiinnittää liiaksi huomiota täällä useissa piireissä vallalla olevaan käsitykseen, että koko tuuma on Englannin tšekäläisen suurlähettilään, Sir Samuel Hoare'n inspiroima tarkoituksessa ylhäältä päin harjoitetulla propagandalla saada yleinen mieliala kääntymään pois akselista liittoutuneiden puolelle, jää kuitenkin tosiasiaksi, että Espanjan kruunun ainoa laillinen perillinen Alfonso XIII:n poika Don Juan, joka on saanut täysin englantilaisen kasvatuksen ja edelleenkin lienee upseerina Englannin laivaston rullissa, lienee täysin englantilaistunut, sekä että Alban herttua, joka ulospäin on esiintynyt aloitteen alkumpanijana, on jo pitkät ajat tehnyt valtavaa propagandaa liittoutuneiden puolesta, josta minulla myös on ollut henkilökohtaisia kokemuksia.

Valtionpäämiehen reaktio mainittuun mielenilmaisuuksi oli samalla kertaa nopea ja varovainen. Tunnettuahan on, ettei kenraali Franco suinkaan ole mikään monarkisen hallitusmuodon periaatteellinen vastustaja. Tämä on käynyt ilmi hänen julkisesti esittämistään lausunnoista eri tilaisuuksissa, mutta hän pitää kiinni siitä, ettei ajankohtatuollaisen hallitusmuodon voimaansaattamiselle Espanjassa ole tullut ennenkuin maailmansota on päättynyt ja täydellinen rauhantila palautettu. Koska hän kuitenkin lienee katsonut mainitun mielenilmaisun epälojalisesti teoksi, joka oli omiaan järkyttämään hänen arvovaltaansa valtionpäämiehenä ja kylvämään eripuraisuutta ajankohtana, jolloin si-

säistä yksimielisyyttä, kansainvälinen tilanne huomioonotta-
en, ennen kaikkea oli vaalittava, vapautti hän Cortes'in
ja puolueen neuvoston jäsenyydestä ne allekirjoittajista,
jotka hän oli nimittänyt puheenalaisiin luottamustoimiin.
Muilta allekirjoittajilta riistettiin niinkään heidän luot-
tamustoihensa. Sitävastoin ei tähän mennessä ole toistai-
seksi kuulunut muita toimenpiteitä mielenilmaisuum osallis-
tuneita sotilashenkilöitä, yhtä vähän kuin Alban herttuaa-
kaan kohtaan, joskin viimemainitun pikaisesta siirtymisestä
suurlähettiläspaikaltaan yleisesti puhutaan ja hänen seuraajaa-
n janaan jo nimetään Espanjan suurlähettiläs Washingtonissa.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 69.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 20.

Ministeri Winckelmann.

10/8-43.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 562/119/43

Madridi S S A 30 P:NÄ elo KUUTA 1943.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ

30 / 179 Sal 43

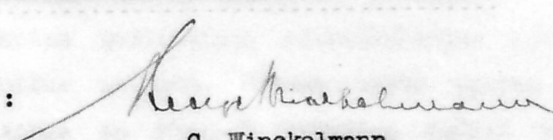
10/9-43	№ -	LIIT -
5	CG	ASIA

Ulkoasiainministeriö L L E

ASIA: Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 20.

Lähetystö oheisena kunnioittavasti toimittaa
Ministeriölle kuusin kappalein raporttinsa n:o 20:
Mussolinin kaatuminen ja Espanjan lehdistö.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 20.

San Sebastianissa 10 p:nä elokuuta 1943.

Asia: Mussolinin kaatuminen ja
Espanjan lehdistö.

ULKOASIAINMIN.	
30 / 179 SpL	43
10/9-43	No -
5	C9

Kuten aikaisemmin olen sähköttänyt, ei Espanjan lehdistö alkuaikoina sanallakaan kosketellut Mussolinin eroa. Tämä vaihtelo tapahtui korkeammasta käskystä ja herätti huomiota ulkomailla. "Times" huomauttaakin pilkallisessa sävyssä: "No comment is permitted. The Press confines itself to the objective presentation of the official announcements from Rome".

Koska erään tunnetun poliittisen aikakauslehden nyt on sallittu julkaista kirjoitus asiasta, katson syytä olevan lyhyesti selostaa sitä, koska se yleensä kuvastaa täällä vallitsevia mielipiteitä. Kirjoituksen, jonka otsikko on "Benito Mussolini", sisältö on pääasiassa seuraava:

Fascismi syntyi ennen kaikkea isänmaallisen yhteyden ja kansallisen vaatimuksen pakosta. Ei edes saavutettu voitto sodassakaan (1918) ollut kyennyt herättämään henkistä yhtenäisyyttä Italian kansassa. Siinä liikkui liiaksi paikallisia virtauksia, liian monien puolueiden vaikutuksia, jotka 15. vuosisadan aikana olivat hallinneet Alpeilta Etnaan. Näihin tekijöihin liittyi 20. vuosisadan toisella vuosikymmenellä yksi epäsointu liisää: sosialismin synnyttämän luokan ajattelutapa, jota vielä

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

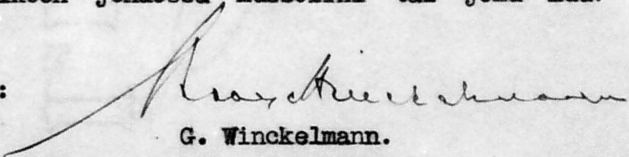
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

yllytti kommunististen oppien kiihoittava lieska.

Vain yksi ainoa vahva käsi, jota johti päättävä tahto, voimakas intelligenssi ja rajaton uhraava isänmaanrakkaus, voi hallita näitä hajoittavia voimia. Se oli Mussolini ja sellaisena on historia häntä arvosteleva. Hänen uudistustyönsä on ollut suunnaton ja myös niiden, jotka ovat vastustaneet hänen poliittista järjestelmänsä, on sitä kunnioitettava, sillä sellaisetkin tehtävät, jotka näyttivät mahdottomilta toteuttaa ja joiden katsottiin olevan ylivoimaisia, on suoritettu, esim. Pontinon soiden kuivaaminen, johon roomalaisten vakaa tahto oli vuosisatoja kilpistynyt, sekä hänen työnsä Sisiliassa lopettaessaan 10 vuosisataa kestäneen kroonillisen epäjärjestyksen. Edelleen tärkeät uudistukset sosiaalisella ja koulualalla, uudisasutuksen laajentaminen, Libyan joukkoasuttaminen sekä Lateraani-sopimus.

Tällä hetkellä on mahdotonta sanoa, mikä hänen työnsä tulee säilymään, sillä hänen aikalaistensa ja lähimpien seuraajiensa on mahdotonta arvostella hänen työtään historian valossa, mutta historiallinen totuus on, että Italia tarvitsee elintilaa Välimeren toisella rannalla ja sitä tietä se tulee kulkemaan, olkoon johdossa Mussolini tai joku muu.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 69.

ASIA: _____

Madridissa oleva tähtytösten raportti n:o 21.

Ministeri Winckelmann.

20/8-43.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 563/120/43

Madridi S S A 30 P:NÄ elo KUUTA 19 43.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

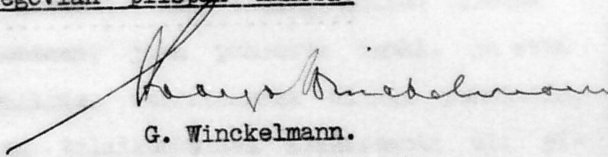
ULKOASIAINMINISTERIÖ		
31 / 179 Sal 43		
10/9-43	No -	Liik -
5	Cg	ASIA

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridissa olevan lähetystön ra-
portti n:o 21.

Lähetystö oheisena kunnioittavasti toimittaa
Ministeriölle kuusin kappalein raporttinsa n:o 21:
Keskustelu Segovian piispan kanssa.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 21.

San Sebastianissa 20 p:nä elo kuuta 19.43.

Asia: Keskustelu Segovian piis-
pan kanssa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
31/179	Sal	43
10/9-43	NO	-
ASIA	OSASTO	ASIA
J Cg		

Tapasin tuonnottain eräillä kutsuilla otsikossa mainitun henkilön, joka on Espanjan tunnetuimpia prelaatteja ja Espanjan kirkon primas'in todennäköinen seuraaja.

Piispa otti kohta puheeksi paavin lähettiläs Holman valtakirjan jättämistilaisuudessa pitämän puheen, jonka tekstin hän kokonaisuudessaan oli lukenut. Hän lausui suuren ilonsa siitä lämmöstä maamme kohtaan, joka puheesta henki, ja että puheen sisältö oli epätavallinen verrattaessa niihin puheisiin, jotka paavi mainitunlaisissa tilaisuuksissa aikaisemmin oli pitänyt. Tämä ei hänen mielestään voinut olla merkinä muusta kuin että maamme oli lähellä paavin sydäntä.

Nuntius, joka liittyi seuraamme, kuultuaan, mistä keskustelimme, sanoi myös lukeneensa mainitun puheen ja lisäsi ei odottaneensaakaan muunlaista puhetta, kun kysymyksessä oli Suomi, jota kohtaan paavi jo aikaisemminkin monin tavoin oli osottanut myötämielisyyttään.

Kun kerroin mainituille prelaateille siitä erinomaisesta tyydytyksestä, jota mainittu puhe oli herättänyt kaikkialla maassamme, huomasin heidän mielihyvin vastaanottaneen mainitun tiedon.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann
G. Winckelmann.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 69.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 22.

Ministeri Wückerlmann.

25/8-43.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 564/121/43

Madridi S S A 30 P:NÄ elo KUUTA 19 43.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ

32/179 Sal 43

10/9-43	№ -	Liit -
5	Coq	

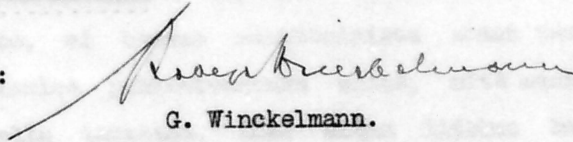
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 22.

Lähetystö oheisena kunnioittavasti toimittaa
Ministeriölle kuusin kappalein raporttinsa n:o 22:

Havainnot Espanjasta.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 22.

San Sebastianissa 25 p:nä elo kuuta 1943.

Asia: Havaintoja Espanjasta.

32 179 Sal 43
10/9-43 No - - -
5 Cg

Ei voi olla ihmettelemättä sitä, kuinka välinpitämättö-
mästi täällä suhtaututaan ympärillä riehuvaan maailmansotaan.
Etenkään täällä San Sebastianissa, johon tähän vuoden aikaan
ovat kokoontuneet ei ainoastaan hallituksen jäsenet ja useim-
pien ministeriöiden korkeimmat virkamiehet, vaan myöskin lii-
ke- ja pankkimaailma, puhumattakaan Espanjan suunnattoman moni-
lukuisesta aristokratiasta, ei huomaa minkäänlaista sodan tun-
tua ja hyvin harvoin kuulee puhuttavankaan siitä, mitä maail-
massa Espanjan ulkopuolella tapahtuu. Koko elämä liikkuu hu-
vitusten merkeissä ja keskustelujen pääasiallisimpana kohteena
ovat miltei päivittäin tapahtuvat golf-, tennis-, polo-, rat-
sastus- ja purjehduskilpailut. Muun osan päivästä yleisö viet-
tää hiekkarannoilla ja yönsä loistohotellien järjestämällä juh-
lapäivällisillä ja tanssiaisissa.

Jos joskus on tilaisuus kuulla politiikasta puhuttavan,
rajoittuu keskustelu kotoisiin, arkisiin huoliin, joista tär-
kein nykyään tuntuu olevan havittelu monarkian pikaisesta pa-
lauttamisesta.

Olen jo aikaisemmassa raportissani käsitellyt valtion-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

päämiehen suhtautumista asiaan hänelle jätetyn adressin johdosta ja olen jatkuvasti sitä mieltä, ettei asia tule aktualiseksi nyky sodan aikana, mutta kun asiaa myös arvovaltaisissa piireissä paljon pohditaan, olen saatuani luottamuksellisesti käsiteltäväkseni p.o. adressin tekstin, katsonut sitä olevan suomentaa sen tähän kokonaisuudessaan näin kuuluvana:

"Teidän ylhäisyytenne,

Allekirjoittajat, Cortesin jäsenet, uskoisivat laiminlöövänsä heidän toimintavallastaan annetun lain heille suomien valtuuksia, jolleivät he tänä Espanjan elämän vaikeana hetkenä saattaisi Teidän ylhäisyytenne tietoon ajatustaan maamme poliittisen hallinnon järjestämiseksi. Asia ei kuitenkaan anna aihetta lakiehdotuksen jättämiseen. Heidän mielestään ei ole sopivampaa menettellä kuin Espanjan Cortesin presidentin välittävällä saattaa Teidän ylhäisyydellenne tämä esitys, missä he lausuvat julki kunnioittavan ja isänmaallisen vakaumuksensa siitä, ettei ole mahdollista suorittaa tehokkaasti Cortesille uskottuja tehtäviä ratkaisematta oleellista probleemaa valtion peruselinten määrittelystä ja järjestelystä.

Tämä olisi välttämätöntä historian minä hetkenä tahansa. Ainoastaan siirtymiskausina henkilökohtainen hallinto ilman tarkkaa valtiomuotomäärittelyä voi olla yhdyssiteenä erilaisten historiallisten tilanteitten välillä. Mutta sellaiset järjestelmät eivät voi vaaratta jatkua sen vuoksi että ne herättävät epävarmuutta yleisessä mielipiteessä, vaikeuksia kansallistunnon muodostumisessa, ^{sekä} epävakaisuutta, joka on eittämätön seuraus jokaisen inhimillisen olennon fyysisistä mahdollisuuksista. Mutta välttämättömyys on nyt pakottavampi. Sodan päättymisen uhkaa

onnettomine loppuselvittelvineen järkyttää kansojen elämää. On ehdottoman välttämätöntä ettei Espanja tämän tapahtuessa ole ratkaisemassa hallitusmuotokysymystään, vaan että lopullinen hallitusjärjestelmä, joka on Espanjan perinteitten mukainen ja kysymyksessä olevan hetken olosuhteisiin soveltuva, muodostaisi hajoamiselle, sekasorrolle sekä sisäisten ja ulkonaisten tekijäin aiheuttamille virtauksille välttämättömän esteen. Sen vuoksi on eittämätöntä, että Espanjan poliittisen hallitusjärjestelmän pääperusta: valtion korkein valta, on lujasti hahmoteltu ja rakennettu.

Tässä suhteessa on Teidän ylhäisyytenne jatkuvasti tehostanut sitä käsitystä, että Espanjan lopullisen hallitusmuodon on perustuttava vuosisataiseen järjestelmään, joka takoi sen yhtenäisyyden ja historiallisen suuruuden: Perinnölliseen katoliseen monarkiaan. Niin päättäviä ja jyrkkiä ovat olleet Teidän ylhäisyytenne julkilausumat, että tämä esitys voisi näyttää tarpeettomalta, jos rajoituttaisiin viittaamaan niihin. Mutta allekirjoittajien tarkoituksena ei ole muovaila doktriinääristä poliittista hallitusmuotoa, jonka käytännöllinen toteuttaminen aikaan nähden on määräämätön. Tämän esityksen lopullisena tarkoituksena on juuri saattaa Teidän ylhäisyytenne tietoon heidän huolestuksensa vaarasta, jonka nykytilanne heidän mielestään aiheuttaa, ja luja vakaumuksensa siitä, että kansainvälisen poliittisen tilanteen kehitys sekä Espanjan edut vaativat, että vaara viipymättä poistetaan.

Heidän mielestään on selviö, että sodan päätyessä Espanjan etujen mukaista on, että Espanjassa on hallitusjärjestelmä, joka on omiaan luomaan sisäisesti Espanjan kansas-

ta moraalisesti lujan kokonaisuuden ja herättämään ulkomaalla luottamusta tehokkaaseen yhteistoimintaan sen uuden järjestyksen aikaansaamiseksi, joka on juurrutettava maailmaan rauhan-
teon jälkeen, ei ainoastaan turvataksemme sivistyksemme perusedellytysten pohjalle luodun järjestyksen, vaan jotta Espanja voisi täyttää tehtävänsä maailmassa.

Jos hallitusjärjestelmässä, joka on isänmaassamme voimassa sodan päättyessä, yhdistyvät nämä kaksi oleellista pääpiirrettä, Espanja yhteisymmärryksessä Portugalin ja espanjalais-amerikkalaisten kansojen kanssa voi ratkaisevasti vaikuttaa asiaan kehitykseen, ei ainoastaan hävitetyn Euroopan jälleen rakentamiseksi, vaan tulevan maailman organisoimiseksi.

Tästä johtuu ratkaisun kiireellisyys. Kukaan ei tiedä, milloin ja miten sota on loppuva. Otaksuttavaa on, että nykyinen sota, kuten edellinenkin, päättyy äkkiä ja arvaamatta. Joka tapauksessa on selvä päämäärä ja vaikutusvalta meille tärkeitä. Viime aikoina Pohjois-Afrikassa tapahtuneet sotatoimet aiheuttavat Espanjalle - afrikalaisena ja Välimeren valtana - välittömiä poliittisia seuraamuksia, joiden jättäminen huomioonottamatta olisi epäviisasta. Turvataksemme kaikin keinoin kansallisen itsenäisyytemme näyttää eittämättömän selvältä olevan Espanjan etujen mukaista ylläpitää ehdotonta puolueettomuuspolitiikkaa, jonka monarkia voi taata autentisella, tehokkaalla ja vääjäämättömällä tavalla.

Mitä tulee sisäiseen tilanteeseemme, on hallitusjärjestelmämme poliittisen kehityksen probleema selvitettävä toisaalta kiireellisten etujen vaatimana, toisaalta mahdollisuuden vuoksi toteuttaa asia rauhallisissa olosuhteissa ja itsepäätäm-

oikeuksin, vapaana ulkonaisesta painostuksesta ja suggestiosta.

Uskomme vilpittömästi, ettei olisi varovaista jättää käyttämättä tilaisuutta ja hetkeä, jonka Kaitseimus on meille suonut jatkaaksemme Teidän Vlhäisvrtenne alkamaa tvötä, jolla on oleva luonnollinen tävttvmyksensä monarkian, historiallisen perinteenme jatkuvaisuustekijän, palauttamisessa, mikä sisäisti on oleva espanjalaisten kesken korkeimman sovinnon tunnuksena ja ulkomaalla takeena vakaisuudesta ja toimintamme tehokkuudesta.

Saataamme Teidän Vlhäisvrtenne tietoon tämän korkean päämäärämme kunnioittavan ilmaisuuden, jonka on innoittanut toivomus ja toivo siitä, että Teidän korkea historiallinen tehtävänne tävttvisi, avaten tien, jotta se ristiriidoitta, taisteluita ja rajuita mielenilmauksitta voitaisiin toteuttaa.

Alban herttua. Juan Ventosa. Pablo Garnica. José de vanguas. Manuel Alcon. Alfonso Valvecasas. Pedro Gamero del Castillo. Antonio Goicoechea. Eduardo Martinez Sabater. A. Garcia de Vinuesa. Antonio Sala Amat. Jesús Mercante (Cuencan pormestari). Arionin herttua. M. Armero. Ignacio Muñoz Rojas. I. Delgalux. Alfonso de Zavas. Valentin Galarza. Kenraali Ponte (Andalusian divisioonan komentaja). Amiraali Manuel Moreu. Luis Alarcon de la Lastra. Antonio Gallego Burin. Rafael Lataillade (San Sebastianin pormestari). Juan Maria Fanjul. Jaime Foxá. Kreivi de Ibarra. A. Joaniquet. "

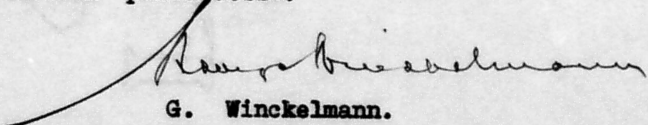
Aikaisemmin mainitsemieni allekirjoittajien lisäksi on vielä mainittava Espanjan ent. Vatikaanin suurlähettiläs, kansainvälisen oikeuden erikoistuntija vanguas Mesias, Espanjan pankin pääjohtaja Goicoechea ja Mauran herttua.

Muulla maailmassa voisi tuntua omituiselta se tosiseikka, että ne henkilöt, jotka ovat olleet adressipuhan johdossa, kuten Alban ja Mauran herttuat, ent. ulkoministeri, kreivi Romanones ja ent. valtiovarainministeri Ventosa, olivat aikoinaan johtamassa intriigejä kuningas Alfonso XIII vastaan, onnistuen saamaan hänet luopumaan kuninkuudestaan, ja nyt mitä innokkaimmin tekevät propagandaa monarkian palauttamisesta ja Alfonso XIII:n pojan Don Juan'in asettamiseksi valtaistuimelle.

Tällainen toiminta on ominaista juuri levottomille espanjalaisille, jotka eivät koskaan voi tyytyä oleviin oloihin, vaan aina ovat muutosten tarpeessa.

Lisäksi sisältäv näiden poliitikkojen hankkeeseen henkilökohtainen kärki kenraali Francoa kohtaan osaksi sen vuoksi, ettei heitä muka ole tarpeeksi "huomattu"^{1/}, osaksi taas sen vuoksi että heitä, jotka ovat vannoutuneita liittolaisvästäviä, harmittaa kenraali Francon julkisissa puheissaan osottama, väliin ehkä liiankin prononsoitu akseli^vstävällis^vys, minkä vuoksi heidän mielestään kuningasvalta, jolla ei ollut sitoumuksia mihinkään suuntaan, voisi paremmin kuin nykyinen regime valvoa Espanjan etuja rauhantilan palautuessa.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

^{1/} Alban herttua on ainoa heistä, jolla suurlähettilään ominaisuudessa Lontoossa on vaikutusvaitaisempi asema.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti: n:o 23.

Ministeri Winkelmann.

25/9-43.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 23.

Madridi ssa 25 p:nä syys kuuta 1943.

Asia: Espanian rykysuhteet anglo-saksilaisiin valtioihin. I.

AINMIL		
38	180	Sal 43
19/11-43	No -	-
LYHYÄ	COPIE	ASIA
5	C9	

Minulla oli tuonnottain tilaisuus eräässä pienessä ja inttiimissä seurassa, jossa oli läsnä huomattavia espanjalaisia, kuunnella mielipiteiden vaihtoa otsikkoasiasta, josta viime aikoina on ollut paljon puhetta maailmanlehdistöissä.^{1/}

Katson aihetta olevan lyhyesti selostaa keskustelusta saamiani vaikutelmia, joille muiltakin tahoilta olen saanut vahvistusta.

Espanjassa on hiljakseen tapahtumassa, kuten eri yhteyksissä jo olen raportoinut, mielenmuutos suhtautumisessa sotaakäyviin puoliin, toisin sanoen, loitontuminen aikaisemmasta prononsoidusta akseliystävällisyydestä liittoutuneisiin päin. Tämä ei ole johtunut viimeainittujen sinisistä silmistä, sillä espanjalaisilla on edelleen hyvässä muistissa heidän vakaat yrityksensä pönkittää punaista rintamaa, vaan puhtaasti reaalipoliittisista syistä. Keskustelussa myönnettiin avoimesti, että ilman Saksan apua Espanjan historian

^{1/} Raporttiini n:o 5 - 15/2 sisältävät tiedot saksalaisten perääntymisen jatkumisesta itärintamalla aina linjalle Smolensk, Gornel, Kiova, Melitopol, Asovan meri, joka linja nyt seitsemän kuukautta myöhemmin on saavutettu, olivat kotoisin samoista piireistä.

JAKELUOHJE:

Tavallinen (punakolmio).

Jakeluohjemalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

suurimman vaaran hetkellä, maa olisi nyt enemmän tai vähemmän bolshevisoitu, mutta lisättiin, ettei politiikassa saanut esiintyä mitään tunteilua, vaan että tilannetta oli kulloinkin kylmästi harkittava. Kaksi syytä oli lähinnä vaikuttanut mielenmuutokseen. Toinen oli se, että Espanja useisiin elintärkeisiin tarvikkeisiin, kuten viljaan ja öljyihin, nähden oli täydellisesti riippuvainen merentakaisen yhteyksiensä häiriintymättömästä jatkumisesta, mikä voisi tapahtua ainoastaan ylläpitämällä mahdollisimman korrektilt suhteet liittoutuneisiin, toinen syy taas, että täällä yhä laajemmalti on leviämässä vakaumus, että Saksa tulee menettämään sodan, joskaan silti ei uskota sodan pikaiseen päätymiseen. Sellaisessa tapauksessa, niin selitetään täällä, ei Espanja, jos nykyistä, ei sotaikäyvän valtion politiikkaa edelleen noudatettaisiin, voisi tarpeellisella arvovallalla tulevilla rauhanneuvotteluissa valvoa etujaan, lähinnä Pohjois-Afrikassa. Sanomattakin on selvää, että näin ajattelevat eivät millään tavoin ole muuttaneet käsitystään Neuvosto-Venäjältä tai kommunistisesta ideologiasta, jonka tuomitseminen jatkuu entisessä jyrkkyydessään.

Edellä selostettu mielenmuutos kuvastuu lähinnä "the man in the street"-issä, mutta asianomaiset väittävät, ettei virallinen politiikka ajan mittaan voi olla huomioimatta näitä ilmiöitä ilman että tuollainen laiminlyönti koituisi sille itselleen vaaraksi. Ensimmäinen ulospäin näkyvä tyytymättömyyden ilmaisu oli kenraali Francolle osotettu adressi monarkian pikaisesta palauttamisesta, josta aikanaan olen raportoinut.

Toiselta puolen on olemassa vaikutusvaltaisia piirejä,

jotka jatkavat entistä ulkopoliittikaansa, ei täysipitoisen puolueettomuuden, vaan ei sotaakäyvän merkeissä. Nämä piirit keskittyvät ainoaan sallittuun viralliseen puolueeseen, Espanjan falangiin, jonka korkeimpana johtajana toimii edelleenkin valtionpäämies itse. Puolueen ulkopoliittista esiintymistä tulen toisessa yhteydessä koskettelemaan.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 69.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 24.

Ministeri Winckelmann.

30/9-43.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 678/140/43

Madridissa 7 P:NÄ loka KUUTA 19 43.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
39 / 181 Sal	43	
19/11-43	No -	LII -
5	Cg	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 24.

Lähetystö ohelsena kunnioittavasti toimittaa Ministeriölle kuusin kappalein raporttinsa n:o 24:

Espanjan nykysuhteet anglosaksilaisiin valtioihin, II.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann
 G. Winckelmann.

M A D R I D I

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 24.

Madridi:ssä 30 p:nä syys kuuta 19 43.

39 181 Sal 43

Asia: Espanjan nykysuhteet ang-
losaksilaisiin valtioihin. II.

19/11-43

5 Cq

Englannin tšekäläisen suurlähettilään, Sir Samuel Hbare'in käynti ennen lomalle lähtöään Lontooseen kenraali Francon ke-säasunnolla Galiciassa, jossa tilaisuudessa myös ulkoasiainmi-nisteri, kreivi Jordana oli saapuvilla, on tietysti kaikkial-la herättänyt huomiota. Lankeaa luonnostaan, että käynnin ai-he ja käydyt keskustelut on pidetty visusti salassa, joten kaikkien puheiden keskustelujen kohteista täytyy olla pelkkiä olettamuksia. Taholta, joka yleensä on osottautunut hyvin in-formoiduksi, olen saanut seuraavat tiedot asiasta.

Sir Samuel olisi mielihyvällä todennut, että Espanjan yleisessä mielipiteessä oli tapahtunut määrätty käänne liit-toutuneiden paremmaksi ymmärtämiseksi, mutta lausunut samalla käsityksensä, että virallinen Espanja jatkuvasti noudatti asennetta, joka oli enemmän ei sotaakäyvän kuin puolueetto-man valtion. Tästä hän olisi maininnut useitakin esimerkkejä. Niinpä radio ja valtiojohtoinen lehdistö peittelemättä osotti-vat suosiotaan akselivaltioille ei ainoastaan kirjoitusten muo-dossa, vaan myös niiden otsikoinnissa. Liittoutuneiden menes-tyksistä valettiin miltei täydellisesti ja kun tätä ei aina

JAKELUOHJE:

Tavallinen (punakolmio).

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-tuksiin.

voitu tehdä, bagatellisoitiin ne mahdollisimman paljon, kun taas saksalaisten peräytymiseen itärintamalla tuskin kiinnitettiin enempää huomiota, puhumattakaan siitä että neuvosto-venäläisiä sotatiedonantoja julkaistaisiin, kuten tapahtui yhtä kommunistivastaisen Portugalin lehdistössä.

Toisena esimerkkinä täysipitoisen puolueettomuuden puuttumisesta olisi hän maininnut falangipuolueen sekä johtomiesten että pienempien tekijöiden varomattoman julkisen esiintymisen, ne kun kaikissa mahdollisissa tilaisuuksissa esiintyivät ärsyttävästi liittoutuneita kohtaan, kun taas vastapuolen kaikki otteet, olkootpa ne kuinka oikeudenvastaisia tahansa, saivat tunnustusta osakseen. Hän olisi lisännyt, että vaikkakaan puolueiden taholta harjoitettuun propagandaan nähden ei yleensä olisi kiinnitettävä liiaksi huomiota, olisi nyt kuitenkin kysymyksessä erikoistapaus sen vuoksi, että falangipuolue oli ainoa Espanjassa sallittu valtiollinen puolue, jonka toiminnan täytyi kuvastaa virallisen Espanjan mielipidettä sitäkin suuremmalla syyllä, kun valtionpäämies itse toimi puolueen korkeimpana johtajana. Näinollen voitaisiin tulkita, että kaikki se mikä puolueen taholta julkisesti lausuttiin, tapahtui valtionpäämiehen ainakin hiljaisella hyväksymisellä. Loppupäätelmänä esittämästään olisi hän jättänyt kenraali Francon harkittavaksi, eikä olisi Espanjan etujen mukaista, että hän luopuisi puolueenjohtajan asemasta.

Seuraava keskustelun kohteena ollut kysymys olisi ollut Espanjan Sininen Divisiona. Sir Samuel olisi huomauttanut, että vaikkakaan ei mitään sodanjulistusta Espanjan taholta ollut Neuvosto-Venäjälle annettu, huomattava joukko-osasto,

jonka sekä miesvoimat että aseet olivat kotoisin Espanjan armeijasta, taisteli yhdessä saksalaisten kanssa itärintamalla. Koska Englanti ja Neuvosto-Venäjä olivat liitossa, kohdistuivat mainitut sotatoimet siis välillisesti myös Englantia vastaan. Tämä oli luonnollisesti omiaan herättämään Englannin yleisössä vihamielisiä tunteita Espanjaa kohtaan, joka oli julistautunut puolueettomaksi nykysodassa.

Edelleen olisi keskusteltu Tangerin kysymyksestä.

Sir Samuel lienee huomauttanut siitä, että Espanja, vastoin Tangerin alueen valtaamisen yhteydessä antamaansa juhlallista sitoumusta, että valtaamisen ainoana tarkoituksena oli ylläpitää alueella ehdotonta puolueettomuutta sotaikäviin nähden, oli sallinut ja edelleenkin sallii sinne sijoitettujen Saksan viranomaisten ja lukuisten yksityisten kansalaisten ilman minkäänlaisia rajoituksia harjoittaa vakoilutoimintaa.^{4/} Tällainen menettely, jota Englannin täytyi pitää törkeänä puolueettomuuden loukkauksena, teki saksalaisille mahdolliseksi seurata laivasaattueiden saapumista vastapäätä olevaan Gibraltarin so-
tasatamaan sekä yleensä laivaliikennettä siellä.

Kuten tunnettua, oli Tangerin kaupunki ja sen lähiympäristö vuosisadan alkupuolelta lähtien ollut kansainvälisen juridiktion alainen, ottaen siihen osaa, paitsi Espanjaa ja Englantia, Ranska, Italia, Belgia, Hollanti, Portugali ja Yhdysvallat. Sodan riehussa kuumimmillaan marssitutti Espanja kuitenkin, neuvottelematta muiden suojeluvaltioiden kans-

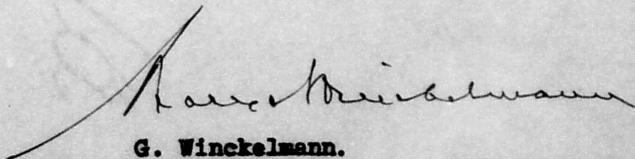
^{4/} Saksan virallisen edustuksen Tangerissa muodostavat lähetetty pääkonsuli ja Madridin suurlähetystön alainen sotilas-asiamies omine radicaamineen.

sa, joukkonsa sinne, vallaten alueen ja antaen yllämainitun puolueettomuusjulistuksen. Asiaan kiinnostuneista valtioista oli Englanti ainoa, joka ehti kiinnittää huomiota valtaukseseen, pannen vastalauseen sitä vastaan ja vaati, että Englannin ja sen kansalaisten oikeudet ja edut alueella olivat pysyttävätkä täysin koskemattomina. Tammikuussa 1941 tehtiin sitten modus vivendi sopimus Espanjan ja Englannin välillä, jossa sovittiin, että valtaaminen oli katsottava väliaikaiseksi sekä että kysymys oli kansainvälisen tilanteen sallissa otettava koko laajuudessaan käsiteltäväksi yhdessä kaikkien suojeluvaltioiden kanssa. Sopimuksessa toistettiin myös Espanjan puolelta vakuutus alueen säilymisestä ehdottomasti puolueettomana sekä takuu Englannin ja sen kansalaisten oikeuksien täydellisestä koskemattomuudesta.

Yhdysvaltojen täkäläisellä suurlähettiläällä on ollut samansuuntaisia keskusteluja ulkoasiainministerin kanssa.

Kenraali Francon vastauksesta välitteluihin ei toistaiseksi ole täällä tietoja, mutta päättäen ulkoasiainministeri Eden'in parlamentin alahuoneessa antamasta vastauksesta eräseen tätä tarkoitavaan kyselyyn, olisi kenraali Francon vastaus antanut hyviä toiveita kysymysten sovinnollisesta järjestelystä.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 25.

Ministeri Winckelmann.

15/10-43.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

34/180 Sal. 43

KIRJELMÄ n:o 705/152/43

16/11-43	No -	Liitt. -
43. PÄIVÄ	CS/278	ASIA
N	5	Cg

Madridi SSA 15 P:NÄ loka KUUTA 19 43.

VIITTAUS:

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridissa olevan lähetystön rap-
portti n:o 25.

Lähetystö ohelsena kunnioittavasti toimittaa
Ministeriölle kuusin kappalein raporttinsa n:o 25:

Uusi mielenilmaisu monarkian puolesta.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann
G. Winckelmann.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö . SALAINEN

RAPORTTI n:o 25.

Madridi - ssa 15 p:nä loka kuuta 1943.

34/180 SalD. 43

16/11-43

No -

Lii -

Asia: Uusi mielenilmaisu monar-
kian puolesta.

USA	CAIRO	
5	Cg	

Raportissani n:o 22, 25/8-43, olen selostanut sen adressin sisältöä, jonka eräät huomattavat espanjalaiset poliitikot olivat jättäneet valtionpäämiehelle ja jonka tarkoituksena oli painostaa häntä ryhtymään pikaisiin toimenpiteisiin monarkisen hallitusmuodon palauttamiseksi Espanjaan.

Nyttemmin on tullut tunnetuksi, että puheena olevaa adressia on seurannut toinen, jossa eräät sisällissodassa eniten ansioituneet ja nykyään armeijakuntien komentajina toimivat kenraalit alistavat valtionpäämiehen harkittavaksi, eikä ajankohta jo ollut tullut palauttaa Espanjaan aito - espanjalainen, kunniakas, monarkinen valtiomuoto, jolta ladulta nyttemmin oli horjahduttu matkimalla vieraita hallitusjärjestelmiä.

Koska olen saanut luottamuksellisesti käytettäväkseni adressin tekstin, jäljennän sen tähän suomennettuna kokonaisuudessaan:

"Teidän Ylhäisyytenne:

Me, armeijan korkein päällistö, olemme tietoisia siitä, että olemme ainoa järjestö, johon Espanja voi luot-

JAKELUOHJE:

Tavallinen (punakolmio)

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

taa voittaakseen ne vaikeat kriisit, joita Kohtalolla saat-
taa olla maamme varalta sisäisten ja ulkonaisten vihollis-
ten muodossa, vihollisten, jotka voivat otaksua yhtenäisy-
temme ja kurimme höltyneen, ja olemme sen vuoksi isärmaal-
lisuutemme innoittamissa keskusteluissamme tarkoin pitäneet va-
ramme, etteivät mitkään alemmat viranomaiset saisi ryhtyä toi-
miin. Siksi käytämmekin tahdikkainta ja kunnioittavimpaa ta-
paa esittääksemme huolemme armeijan korkeimmalle päällikölle
ja teemme tämän luottamuksellisen vilpittöminä vain omista ni-
missämme tahtomatta pitää itseämme koko puolustusvoimien
edustajina, mitä emme ole havitelleet ja mitä meille ei ole
myönnetty.

Olemme joukko aseveljiä, jotka ilmituovat levottomuu-
tensa ja huolestuneisuutensa sille, joka pyrkimyksiensä ja
ansioituneisuutensa tähden on saavuttanut korkeimman arvon
niin hyvin maa-, meri- kuin ilmapuolustuksessamme vaikean ja
menestyksellisen sodan aikana; juuri nämä aseveljet yhdessä
muutamien jo manalle menneiden kera noin 7 vuotta sitten
eräällä Salamancan lentokentällä tunnustivat Teidän Ylhäisyyden-
ne maan korkeimmaksi niin hyvin sotilaalliseksi kuin valtiol-
liseksi viranomaiseksi.

Samassa tilaisuudessa siunasi täydellinen ja loistava
voitto kunnian laakeriseppelein päätöksenne menestyksellisyyden,
ja muutamien kenraalien vapaaehtoinen teko muuttui kansan rie-
mitsevan innostuksen voimasta koko kansan yksimieliseksi hy-
väksymiseksi, niin että toimeksiannon jatkuminen laillistui
pitkälle yli alkuaan ajatellun ajanjakson.

Me toivoisimme, että se ymmärtämys, joka silloin vä-

lillämme vallitsi, ei rikkoontuisi lojaaleina, kunnioittavina ja alttiina kysyessämme valtionpäämieheltämme, eikö hän ole kanssamme yhtä mieltä siitä, että on tullut hetki, jolloin Espanjan on saatava valtiomuoto, joka perustuu nykyiseen, mutta joka, jos siihen sisällytetään monarkisen valtiomuodon perinteitä ja arvovaltaisia piirteitä, vahvistaisi valtiotamme. Tuntuu siltä kuin tilaisuus olisi käsissä, jolloin ei ole lykättävä pitemmälle todellisen espanjalaisen hallitusmuodon palauttamista, hallitusmuodon, joka loi isänmaamme suuruuden, mutta josta poikkesimme jäljitelläksemme vieraita hallitusjärjestelmiä.

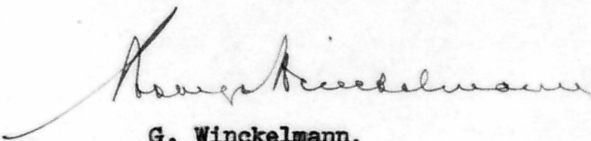
Tämän pyynnön esittävät Teidän Ylhäisyydellenne muutam vanhat aseveljet ja kunnioittavat alaisenne virkamiehet, jotka alati noudattavat suurinta kuria ja tuntevat täydellistä luottamusta Espanjan armeijan korkeinta päällikköä ja valtion päämiestä kohtaan."

Mitään reaktiota puheena olevaan adressiin ei valtionpäämiehen taholta toistaiseksi ole kuultu, mutta yleisenä käsityksenä täällä on se, että valtionpäämies tulee jatkuvasti seuraamaan aikaisempaa ohjelmaansa, nimittäin, "ettei monarkisen hallitusmuodon toteuttaminen Espanjassa muodostu aktuaaliseksi ennenkuin maailmansota on päättynyt ja täydellinen rauhantila palautettu.

Kuitenkaan ei voitane kieltää, että adressi on omiaan osottamaan lisääntynyttä kärjistyneisyyttä falangipuolueen ja armeijan välillä, joka, joskin latenttina, kauan on jatkanut. Tämä johtuu lähinnä erilaisista maailmankatsomuksista puolueen kiinteästi seuratesa natsismin ja fascismin ideologioja,

kun taas armeijan taholla lähinnä pyritään palauttamaan perinteitten mukainen, vuosisatainen hallitusjärjestelmä, joka aikoinaan loi Espanjan yhtenäisyyden ja historiallisen suuruuden.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raporti: n:o 26.

Ministeri Winckelmann.

2/10-43.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 711/155/43

Madridi S S A 21 P:NÄ loka KUUTA 19 43.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 35 / 180 Salo. 43		
16/11-43	No -	Liik -
KYHMA	CAWTO	ASIA
5	09	

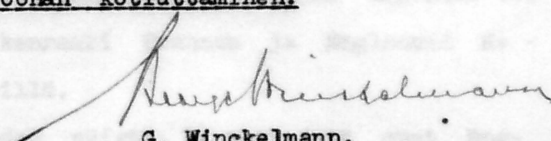
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 26.

Lähetystö oheisena kunnioittavasti toimittaa
Ministeriölle kuusin kappalein raporttinsa n:o 26:

Sinisen Divisioonan kotiuttaminen.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 26.

Madridi:ssä 21 p:nä loka kuuta 1943. 35 180 Sal 43

Asia: Sinisen Divisioonan ko-
tiuttaminen.

16/11-43
5 Cg

Raportissani n:o 24, 30/9-43, mainitsin ulkoasiainministeri Eden'in alahuoneessa esitetyn kyselyn johdosta lausuneen hyviä toiveita olevan Englannin ja Espanjan välillä vielä selvittämättä olevien kysymysten pikaisesta järjestelystä. Nämä kysymykset, joita mainitussa raportissani olen selostanut, olivat sen keskustelun kohteena, joka tapahtui viime elokuun loppupuolella kenraali Francon ja Englannin Espanjan suurlähettilään välillä.

Ainakin yhteen nähden näistä kysymyksistä ovat Englannin toiveet, odotettua ehkä aikaisemminkin, nyttemmin täytyneet, nimittäin mikäli on kysymys Sinisen Divisioonan kotiuttamisesta itärintamalta.

Jo sähköttämieni tietojen lisäksi olen tšekäläisen Saksan suurlähetystön johtavalta taholta saanut seuraavat lähemmät tiedot asiasta.

Jonkun aikaa sitten oli kenraali Franco Espanjan Berliinin suurlähettilään välityksellä saattanut Hitler'in tietoon huolestumisensa sen painostuksen johdosta, jota liittoutuneet harjoittivat Espanjaa kohtaan Sinisen Divisioonan osal-

JAKELUOHJE:

Tavallinen (punakolmio).

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

listumisen vuoksi itärintamalla, uhaten, jos tilanne jatkuisi, kieltää navicertit niiltä tuotteilta, joita Espanja välttämättömästi tarvitsi valtamerentakaisista maista. Samalla olisi kenraali Franco ehdottanut, että divisioona, jotta asia voisi taapahtua mahdollisimman huomaamatta, vedettäisiin taakse etulinjoilta uutta organisointia varten. Hän olisi myös lisännyt, ettei mitään esteitä ollut sitä vastaan, että divisioonaan kuuluneet päällystö ja sotilaat jäivät vapaaehtoisina sotilaina saksalaisiin joukkomuodostelmiin sekä ettei Espanjan taholta tultaisi asettamaan esteitä sitä vastaan, että yksityiset espanjalaiset jatkuvasti vapaaehtoisina liittyvät Saksan armeijaan.

Ymmärtäen Espanjan arkaluontoisen aseman oli Hitler suostunut kenraali Francon esitykseen, joten Sininen Divisioona nyt on virallisesti hajoitettu.

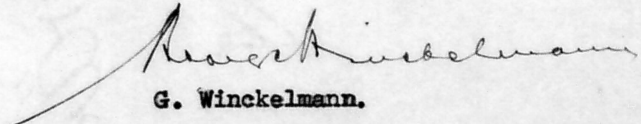
Puhuteltavani huomautti, että tosiasiallinen tilanne ei tulisi paljoakaan muuttumaan, koskapa valtavin osa divisioonan päällystöstä ja sotilaista oli ilmoittautunut vapaaehtoisina taistelemaan Saksan armeijassa sekä koska täydennystä aina olisi saatavissa Espanjasta. Divisioona, jonka vahvuus hajoitettaessa oli ollut 14.000 miestä, oli taistellut erinomaisesti, jota sen suuret tappiot, yhteensä 4.000 miestä, myös todistavat.

Keskustelussamme käytin tilaisuutta hyväkseni myös tiedustellakseni, kuinka pitkälle saksalaisten perääntyminen itärintamalla tulisi jatkumaan. Tällöin puhuteltavani huomautti, että vaikkakin maailmanlehdistön "asiantuntijat" olivat varmuudella tietäneet Dnjeperjoen tulevan muodostumaan saksalaisten

talvipuolustuslinjaksi, ei Saksan sotilasjohto koskaan ollut sellaista suunnitellut, tietoisena siitä että joen jäädyt - tyä asemia sen länsirannalla ei voitaisi puolustaa vihollisen ylivoimaa vastaan. Hän lisäsi, että, vaikkakaan kukaan sivullinen ei tietänyt päämajan suunnitelmia tässä suhteessa, olisi otaksuttavaa, että perääntyminen tulisi jatkumaan siksi kunnes Ostwall saavutettaisiin.

Yhdysvaltain tšekäläisen sotilasasiamiehen antamien tietojen mukaan on olemassa kaksi Ostwall-linjaa, joista toinen sivuaa seuraavat paikkakunnat: Nikolajev, Lwów (Lemberg), Jaroslav, Bydgoszcz (Varsovan itäpuolella) ja kulkee sieltä eteenpäin Danzigin lahteen, toinen eräa Jaroslavista lähtien ja kulkee suoraan Riian lahteen.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 69.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 27.

Ministeri Winckelmann.

23/10-43.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

KIRJELMÄ n:o 706/153/43

36/180 Sal 43

Madridi SSA 23 P:NÄ loka KUUTA 1943.

16/11-43	No -	L.A. -
KYHMA	63470	100A
f	Cg	

VIITTAUS:

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

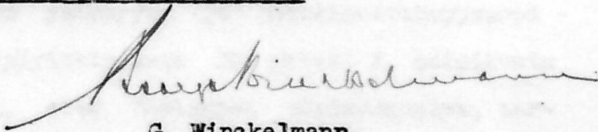
ASIA: Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 27.

Lähetystö oheisena kunnioittavasti toimittaa
Ministeriölle kuusin kappalein raporttinsa n:o 27:

Espanjan suhtautuminen Azorien saariryhmää

koskevaan sopimukseen.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 27.

Madridi ssa 23 p:nä loka kuuta 19.43.

Asia: Espanjan suhtautuminen
Azorien saariryhmää koskevaan
sopimukseen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
36	180 Sal. 43
16/11-43	49 -
5	109
OSASTO	ASIA

Tämän kuun 12 päivänä julkaistu otsikkoasiaa koskeva sopimus Englannin ja Portugalin välillä ei tullut miinään yllätyksenä Espanjan vastuunalaisille valtioelimille, joille tehtävän sopimuksen sisältö oli aikaisemmin ilmoitettu. Että näin oli tapahtunut, olikin vallan luonnollista, koskapa Espanjan ja Portugalin välillä 17 päivänä maaliskuuta 1939 allekirjoitettuun ystävyys- ja hyökkäämättömyyssopimukseen liittyvässä lisäpöytäkirjassa 29 päivältä helmikuuta 1940 nimenomaan sanotaan, että "molemmat sopimuspuolet, tarkoituksessa molemminpuolisesti suojella etujansa, sitoutuvat yhteisesti neuvottelemaan siinä tapauksessa että jotakin sellaista tapahtuisi, mikä voisi loukata jommankumman sopimuspuolen alueellista koskemattomuutta tai olla omiaan vaarantamaan sen turvallisuutta tai itsenäisyyttä". "Neuvottelu", eli tässä tapauksessa oikeastaan tiedoittaminen "tapahtumasta", tapahtui muutamia päiviä aikaisemmin Portugalin pää- ja ulkoasiainministerin Salazar'in saapessa pieneen espanjalaiseen rajakaupunkiin Ciudad Rodrigo'on tapaamaan Espanjan ulkoasiainministeriä, kreivi Jordanaa.

JAKELUOHJE:

Tavallinen (punakolmio)

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Myös Englannin tšekäläinen suurlähettiläs uudisti hallituksensa nimessä Espanjan ulkoasiainministerille sen juhlallisen vakuutuksen, jonka Englanti 8 päivänä marraskuuta 1942 oli antanut Espanjan mantereeseen sekä saari-, siirtomaa- ja suojelealueiden suvereenisuuden täydellisestä koskemattomuudesta.

Espanjan valtiojohtoinen lehdistö on, kuten tapahtui Mussolinin kukistuessa ja Italian antautuessa liittoutuneiden armeille, täysin vaiennut kommentoimasta sopimusta, rajoittuen julkaisemaan sen tekstin.

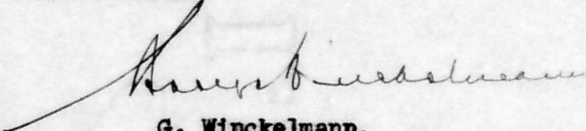
Olen keskustellut asiasta tšekäläisessä ulkoasiainministeriössä, jolloin, kaikesta pidättyväisyydestä huolimatta, kuului läpi määrätty tyytyväisyyden tunne. Tämä johtui siitä, kuten jo olen sähköittänyt, että, kun täällä yleisesti vallitsevan käsityksen mukaan Saksa ei tulisi voimakkaammin kuin platoonisen vastalauseen muodossa reagoimaan sopimukseen, vaara Espanjalle joutua mukaan sotaan oli yhä loitontunut. Sanottiin myös että jos Saksa, vastoin luuloa, tulisi vaikeuttamaan Portugalin kauppamerenkulkua, tästä ei johtuisi Espanjalle mitään haittaa, koska Espanjalla oli riittävästi tonnista muista riippumatta hoitaa valtamerentakaiset yhteytensä.

En voi olla jossakin määrin ouduksumatta tätä rauhallisuutta, koska se samansisältöinen juhlallinen vakuutus, jonka Portugali aikanaan sai Englannilta, ei estänyt Englantia vaatimasta käyttöoikeutta Azorien saariryhmään. Voisihan nimittäin ajatella, että hetki voisi tulla, jolloin "Atlantin kaup-

pamerenkulun suojelemiseksi", kuten termi kuului, voitaisiin vaatia "käyttöoikeutta" Kanarian saariinkin.

Lähden tällä viikolla Lisboaan ja tulen aikanaan selostamaan siellä vallitsevia käsityksiä ja saamiani vaikutelmia puheena olevasta sopimuksesta.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 28.

Ministeri Winckelmann.

28/10-43.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

37 / 180 Sal 43

16/11-43	No -	Liit. -
KYHMY	OSASTO	ASIA
5	CG	

KIRJELMÄ n:o 707/154/43
 Madridi SSA 28 P:NÄ loka KUUTA 19 43.

VIITTAUS: _____ N
 P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____
 VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridissa olevan lähetystön rap-
portti n:o 28.

Lähetystö ohaisena kunnioittavasti toimittaa
 Ministeriölle kuusin kappalein raporttinsa n:o 28:

Saksan suhtautuminen Azorien saariryhmää
koskevaan sopimukseen.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann
 G. Winckelmann.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö . Salainen.

RAPORTTI n:o 28.

Madridi ssa 28 p:nä loka kuuta 1943. 37 / 180 Sal 43

Asia: Saksan suhtautuminen Azo-
rien saariryhmää koskevaan sopi-
mukseen.

ULKOASIAINMINISTERIÖN
16/11-43
5 C9

Minulla oli äskettäin laajahko ja täysin luottamuksellinen keskustelu otsikkoasiasta erään huomattavan henkilön kanssa Saksan tšekäläisessä suurlähetystössä.

Tällöin puhuteltavani kertoi pääasiassa seuraavaa:

Huhut siitä, että Saksalle olisi edeltäpäin tiedoitettu tehtävästä sopimuksesta, eivät pitäneet paikkaansa. Tämä ei kuitenkaan merkinnyt sitä, että sopimus olisi tullut minään yllätyksenä, joskin Saksan taholta oli odotettu, että Yhdysvallat eikä Englanti olisi esiintynyt toisena sopimuspuolena.

Tiedustellessani Saksan reaktiota tapahtuneen johdosta puhuteltavani huomautti, että se toistaiseksi rajoittui Saksan Lisboan lähettilään pää- ja ulkoasiainministeri Salazarille jättämään vastalausenoottiin, jota ei tultaisi julkaisemaan. Tässä nootissa oli Saksa kuitenkin vastaisen varalta pidättänyt itselleen oikeuden die nötigen Massnahmen zu treffen.

Tiedustellessani, olisiko minulla tilaisuutta saada jäljennös puheena olevasta nootista, hän, hetken epäröityään, lupasi tuoda sen minulle henkilökohtaisesti, sanoen kuitenkin

JAKELUOHJE:

Ei Tiedoituksiin (punakolmio).

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

luottavansa siihen, että tulisin sitä käyttämään täysin luot-
tamuksellisesti. Sain mainitun noottijäljennöksen tänään ja on
sen sisältö kokonaisuudessaan seuraava:

"Reichsregierung hat mit stärkstem Befremden von Ein-
räumung militärischer Stützpunkte auf Azoren Kenntnis genom-
men. Portugal hat damit Gegnern Deutschlands Möglichkeit er-
öffnet, von portugiesischem Territorium Kampfhandlungen gegen
Deutschland und Verbündete vorzunehmen. Reichsregierung genötigt
festzustellen, dass dieses mit wiederholten feierlichen Ver-
sicherungen gegenüber Reichsregierung über Einhaltung strikter
Neutralität in offenem Widerspruch steht. Portugiesische Re-
gierung hat erklärt, dass britische Regierung Forderungen in
ultimativer Form vorgebracht habe, so dass Portugal nicht mehr
habe ausweichen können. Reichsregierung ersieht hieraus, dass
Portugal über erpresserischen Charakter englischer Forderung
im Klaren ist, bedauere, dass Portugal englischem Druck nach-
gegeben hat. Berufung britischer Regierung auf Allianzvertrag
von 1373, wie auch von portugiesischer Regierung zugegeben
wird, ist nicht nur rechtlich unhaltbar, sondern darstellt
konsequente Fortführung von England seit Jahrhunderten betrie-
bene Politik gegenüber Portugal im Rahmen dieses Vertrags.
Allgemein bekannt, dass während dieser Allianz Portugal an
England grössten Teil ehemals ausgedehnten Kolonialbesitzes ver-
loren hat und England Portugal unermessliche wirtschaftliche
Schäden zugefügt hat. In erneuter Berufung Engländer auf die-
sen Vertrag scheint Missachtung portugiesischen Volkes zu lie-
gen. Dies ist umso schwerwiegender, als britische Regierung
noch 8. November 1942 Portugal Integrität portugiesischen Ge-

biets feierlich versichert hat. Daher Reichsregierung unverstündlich, dass portugiesische Regierung in ihrer Veröffentlichung sich britische Argumentation zueigen macht. Versicherung strikter Neutralität und Wünsche Fortsetzung guter Beziehungen zu Deutschland ändern nicht Tatsache schwerer Neutralitätsverletzung, gegen die Reichsregierung schärfstens protestiert. Reichsregierung muss sich vorbehalten, die Massnahmen zu treffen, die sich aus der veränderten Lage auf den Azoren ergeben."

Puhutelevani kertoi edelleen, että tohtori Salazar oli Saksan lähettiläälle avoimesti myöntänyt, että sopimuksen lähin aihe oli asettautua Englannin turviin pelastuakseen siitä voimakkaasta painostuksesta, jota Yhdysvallat jo pitemmän ajan kuluessa olivat harjoittaneet saadakseen saariryhmän naval tukikohdakseen. Portugalissa oltiin nimittäin vakuutettuja siitä, että Englanti jo vuosisataisen liittosopimuksen perusteella tulisi pitämään nootissaan antamansa lupauksen miehitysjoukkojen poistamisesta saariryhmältä kohta vihollisuuksien päätyttyä, kun taas, niin arveltiin Portugalissa, jos "käyttöoikeus" olisi myönnetty Yhdysvalloille, ne olisivat ikiajoiksi tehneet lopun Portugalin suverenisuudesta mainittuun saariryhmään.

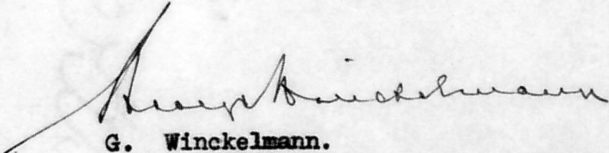
Edelleen oli mainitussa tapaamisessa sovittu siitä, että sopimus ei ainakaan toistaiseksi tulisi tuottamaan mitään muutoksia Saksan ja Portugalin välisiin kauppasuhteisiin, vaan tulisivat ne jatkumaan tähänastisessa laajuudessaan. Saksa tulisi niinuodoin jatkuvasti saamaan Portugalista tarvitsemiaan tuotteita, joista tärkeimmät olivat tina ja wolfram. Tavarat tultaisiin kuljettamaan aluevesiä pitkin pienillä saksalaisilla

aluksilla, jotka noutaisivat ne Oportosta ja kuljettaisivat ne Espanjan rannikkovesiä pitkin Bayonne'iin. Tietysti oli olemassa se vaara, että anglosaksit heittäisivät miinoja aluevesille, mutta se riski olisi otettava.

Tiedustellessani, tulisiko sopimus millään tavoin haitallisesti vaikuttamaan Suomen tavaravaihtoon Portugalin kanssa ehkä kiellettävien "landcert"ien muodossa, hän huomautti melkoisella varmuudella voivansa sanoa, ettei Saksan puolelta tultaisi tekemään minkäänlaisia vaikeuksia kauppavaihdon normaalille jatkumiselle.

Yleisvaikutelmana keskustelusta sain, että Saksa tulisi tyytymään vastalauseenootin esittämiseen ilman että, ainakaan toistaiseksi, sitä tulisi seuraamaan enempää repressalioita Portugalia kohtaan.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 29.

Ministeri Winckelmann.

20/4-43.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 770/165/43

Madridi S S A 20 P. N Ä marras KUUTA 19 43.

VIITTAUS: N

P. N Ä KUUTA 19 P. T Y Y n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

MINISTERIÖ	
44	182 Sal 43
2/2 - 43	-
KYHMA	CUKTO
5	Cg

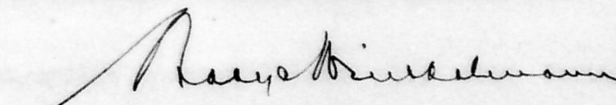
Ulkoasiainministeriö U E

ASIA: Madridissa olevan lähetystön ra-
portti n:o 29.

Lähetystö kunnioittavasti oheistaa kuusin kappalein
raporttinsa n:o 29:

Vieläkin Azorien saariryhmää koskevasta sopimuksesta.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 29.

Madridi ssa 20 p:nä marras kuuta 1943.

44 182 Sal 43

2/12-43

Asia: Vieläkin Azorien saari-
ryhmää koskevasta sopimuksesta.

509

Äskeisellä käynnilläni Lisboassa minulla oli tilaisuus tavata useita henkilöitä ja keskustella heidän kanssaan Portugalin kohdistuvista nykytärkeistä tapahtumista, joista etenkin otsikossa mainittu sopimus oli kaikkien mielessä. Koska aikaisemmin olen raportoinut sekä Espanjan että Saksan suhtautumisesta sopimukseen, rajoitun tässä selostamaan, mitä Portugalissa asiasta ajateltiin.

Päävaikutelmani käydyistä keskusteluista oli, että Portugalissa vallitsi yleinen tyytyväisyys sopimukseen, lähinnä siitä syystä että Saksan puolelta ei odotettu repressalioita, joten todettiin vaaran tulla vedetyksi mukaan sotaan yhä loitontuneen. Toiselta puolen turvasi sopimus Portugalin yhteydet siirtomaihinsa ja muihin valtamerentakaisiin maihin. Alituinen uhka naviserttien kieltämisestä voitiin katsoa lakanneen.

Suurelle yleisölle Lisboassa oli sopimus tullut yllätyksenä, joskin jo jonkun aikaa oli uumoiltu jotakin olevan odotettavissa. Näihin odotuksiin oli antanut aihetta lähinnä tohtori Salazar'in viime huhtikuun 27 päivänä Portugalin kansalle osotettu radiopuhe, jossa hän m.m. lausui "Our neutrality

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

is not unconditional, naturally, in view of the higher interests of the country and of the English alliance, which even in these dark and difficult times we loyally reaffirm". Sitäpaitsi oli yleisön huomiota siihen, että jotakin tulisi ta-
pahtumaan, kiinnittäneet myös Lisboan satamaan koko syksyn ai-
kana sotamateriaalia tuoneet laivat.

Sain myös vahvistuksen raportissani n:o 28 esittämälleni väitteelle, että pakottavin aihe Portugalille suostua Englannin vaatimuksiin, olivat olleet Yhdysvaltain viime aikoina yhä sel-
vemmin osottamat pyyteet saariryhmään nähden. Että tällaisia pyyteitä on ollut, todistaa myöskin New-Yorkin tunnetun pomes-
tarin Laguardian sopimuksesta esittämä jyrkkä julkilausuma, jos-
sa hän väittää mielettömyydeksi sen seikan, etteivät Yhdysval-
lat, vaan Englanti esiintyi toisena sopimuskumppanina ja syyttää
State Department'ia Yhdysvaltain intressien vakavasta laiminlyö-
misestä.

Lisboassa oltiin yleisesti sitä mieltä, että ilman Sala-
zarin loistavaa valtiomiestaitoa ei sopimusta olisi saatu niin
kivuttomasti syntymään, sillä niin englantilaismielisiä kuin por-
tugalilaiset yleensä ovatkin, kohtasi Englannin vaatimuksiin suos-
tuminen alussa verrattain jyrkkää vastarintaa erinäisten piirien
puolelta. Nämä piirit keskittyivät lähinnä Portugalin legioonaan,
jonka keskuudessa vallitsee paljon sympatioita Saksaa kohtaan.
Legioona on meidän suojeluskuntamme organisaatiota mallina käyt-
tään muodostettu, armeijan rinnalla toimiva vapaaehtoinen soti-
lasmuodostelma, jonka lähimpänä tarkoituksena on maan suojelemi-
nen sisäisiltä vaaroilta. Tämä voi olla hyvinkin tarpeellista,
sillä kommunistien maanalainen toiminta Portugalissa on vilkasta

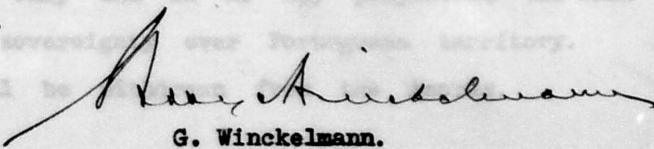
ja vaikkakin toiminta on pysynyt latenttina, on vaara ilmeinen. Legioonan vastustus sopimusta vastaan saatiin voitetuksi siten, että Saksa jatkuvasti saisi Portugalissa tyydyttää sotateollisuudelleen tärkeät tina- ja wolframitarpeensa. Että näin tosiasiallisesti on tapahtunut todistaa, paitsi saksalaiselta taholta asiasta saamani vakuutukset, myös se tosiseikka, että Englannin alahuoneessa äskettäin esitettiin asianomaiselle hallituksen jäsenelle verrattain kärkevä kysely, aikoiko Englanti ryhtyä toimenpiteisiin estääkseen mainittujen tavaroiden viennin Portugalista Saksaan. Vastaus oli epämääräinen ja luvattiin asiata harkita.

Puhuttelemani portugalilaiset olivat poikkeuksetta sitä mieltä, ettei minkäänlaista puolueettomuuden loukkausta ollut tapahtunut, ja eräs tunnettu sanomalehtimies lausui, että Portugalin suhtautuminen molempiin sotaakäyviin puoliin tulisi jatkumaan entisensä kaltaisena.

Sivullisesta tuntuu kuitenkin oudolta sellainen puolueettomuustulkinta, että emämaa eli manner pysyy puolueettomana, kun siihen oleellisena osana liittyvä saariryhmä (nythän ei edes ole kysymys siirtomaista) luovutetaan toisen sotaakäyvän puolen käytettäväksi meri- ja ilmatukikohtana siihen liittyvine miehityksineen. Mutta että puolueettomuuskäsitettä voidaan venyttää, senhän Salazar antoi ymmärtää selittäessään yllämainitussa puheessaan, ettei Portugalin puolueettomuus ollut ehdoton.

Vaihdettujen noottien englanninkielinen teksti seuraa tämän raportin liitteenä.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

"At the outbreak of the war, the Portuguese Government, in full agreement with His Majesty's Government in the United Kingdom, adopted a policy of neutrality with a view to preventing the war spreading into the Iberian Peninsula. The Portuguese Government have, however, already stated, and most recently in Dr. Salazar's speech of the 27th April, that the policy referred to above is in no way inconsistent with the Anglo-Portuguese Alliance, which was re-affirmed by the Portuguese Government in the early days of the war.

2. His Majesty's Government, basing themselves on this ancient Alliance, have now requested the Portuguese Government to accord them certain facilities in the Azores, which will enable better protection to be provided for merchant shipping in the Atlantic. The Portuguese Government agreed to grant this request, and arrangements, which enter into force immediately, have been concluded between the two Governments regarding:-

(a) The conditions governing the use of these facilities by His Majesty's Government in the United Kingdom, and

(b) British assistance in furnishing essential material and supplies for the Portuguese armed forces and for the maintenance of Portuguese national economy.

3. The agreement concerning the use of the facilities is of a temporary nature only and in no way prejudices the maintenance of Portuguese sovereignty over Portuguese territory. All British forces will be withdrawn from the Azores.

4. Nothing in this agreement affects the continued desire of the Portuguese Government, with which His Majesty's Government have declared themselves in sympathy, to continue their policy of neutrality on the European mainland, and thus to maintain a zone of peace in the Iberian Peninsula.

5. In the view of His Majesty's Government this agreement should give new life and vigour to the Alliance which has so long existed between the United Kingdom and Portugal to their mutual advantage. It not only confirms and strengthens the political guarantees resulting from the treaties of alliance existent, but also affords new proof of Anglo-Portuguese friendship and provides an additional guarantee for the development of this friendship in the future."

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 69.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 30.

Ministeri Winckelman.

25/11-43.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 744/166/43

Madridi SSA 25 P:NÄ marras KUUTA 19 43.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No	45 / 182 Sal	43
2/12-43	6 -	LIIK -
RYHMÄ	CSL 70	CSL 70
J	Cg	

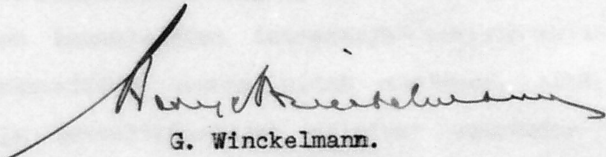
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 30.

Lähetystö kunnioittavasti oheistaa kuusin kappalein raporttinsa n:o 30:

Eräs sähkösanoma.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 30.

Madridi ssa 25 p:nä marras kuuta 1943.

Asia: Eräs sähkösanoma.

ULKO- MINISTERIÖN	
45	182 Sal 43
21/12-43	-
5	Cg

Yhdysvaltain lehdistössä on tavantakaa ollut havaittavissa jos minkänkokoisia syytöksiä Espanjaa kohtaan puolueettomuuden rikkomisesta. Syytökset koskivat aikaisemmin Kanarian saarille ja espanjalaisille laivoille muka järjestettyjä öljyvarastoja akselin vedenalaisia varten, ja kun nämä väitteet oli osotettu perättömiksi, väitettiin Espanjan, ottaessaan suojellakseen akselivaltioiden kansalaisten intressejä eräissä maisa, väärinkäyttäneen suojeluvalltion asemaa siinä muodossa, että Espanjan diplomaattiset ja konsuliedustajat olisivat suuremmassa tai pienemmässä mittakaavassa tosiasiallisesti asettautuneet akselimaiden palvelukseen.

Tämän kuun alkupuolella ilmestyi amerikkalaiseen lehdistöön uusi vakava syytös Espanjaa kohtaan. Väitettiin nimittäin, että Espanjan hallitus olisi tunnustanut Japanin äskettäin Filippiineille myöntämän itsenäisyyden ja onnitellut saariryhmälle nimitettyä uutta presidenttiä. Lehtikirjoitukset olivat erittäin kärkeviä, jopa niissä vaadittiin diplomaattisten suhteiden katkaisemista tai ainakin repressaliota Espanjan valtamerenentakaiseen merenkulkuun nähden naviserttien kiellon muodossa.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaadustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaadustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

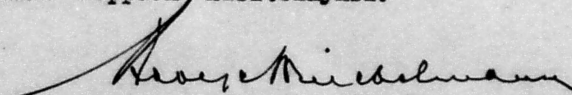
Vaikkakin Espanjassa on totuttu suhtautumaan amerikkalaiselta taholta tulleisiin syytöksiin rauhallisesti, herätti tämä kohu Amerikan lehdistössä huomattavaa hermostuneisuutta yleisön keskuudessa, lähinnä sen vuoksi, ettei kukaan tietänyt, mitä oikeastaan oli tapahtunut.

Tiedustellessani ulkoasiainministeriössä, mihin mainitut syytökset perustuivat, sain seuraavan selityksen.

Japanin Filippiineille nimittämä uusi presidentti oli lähettänyt Espanjan hallitukselle kohteliaisuussähkeen, jossa hän oli saattanut nimityksensä Espanjan hallituksen tietoon. Tähän sähkeeseen oli ulkoasiainministeri vastannut Filippiinein kansalle, johon veri, uskonto ja kieli läheisesti yhdistivät Espanjan kansan, osotetulla tervehdyksellä. Luonnollista oli, ettei tällä tervehdyksellä ollut mitään poliittista merkitystä tai kannanottoa Filippiinien kansainväliseen asemaan nähden, puhumattakaan minkäänlaisesta de jure tai de facto tunnustuksesta.

Pitkien diplomaattisten keskustelujen jälkeen sekä Washingtonissa että Madridissa on Yhdysvaltain tšekäläinen suurlähettiläs nyttemmin ilmoittanut hallituksensa olevan vakuutettu siitä, että annetut selitykset osottavat Espanjan hallituksen olleen bona fide sekä ettei sillä ole ollut tarkoituksena yhtä vähän tunnustaa Japanin Filippiineillä voimaansaattamaa régimeä kuin muutenkaan rikkoa hyviä suhteitaan Yhdysvaltoihin, minkä johdosta Yhdysvaltain hallitus on ilmoittanut katsovansa välikohtauksen loppuun käsitellyksi.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n: 831.

Ministeri Winckelmann.

30/4-43.

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 778/167/43

Madridi SSA 30 P:NÄ maaras KUUTA 19 43.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o _____

VIITTAUS: D. U. M. / 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ

46 182 Sal 19 43

2/12-43	N:o -	LITL -
5	Cg	

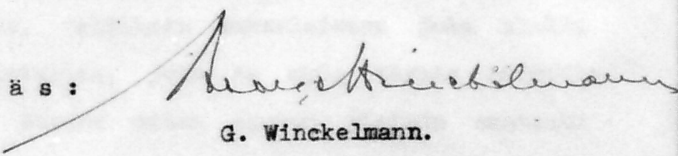
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridissa olevan lähetystön ra-
portti n:o 31.

Lähetystö kunnioittavasti oheistaa kuusin kappa-
lein raporttinsa n:o 31:

Keskustelu erään rumonialaisen exdiplomaatin kanssa.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 31.

Madridi ssa 30 p:nä marras. kuuta 1943. 46 182 Sal 43

Asia: Keskustelu erään rumania-
laisen exdiplomaatin kanssa.

2/12-43

5 C9

Minulla oli äsken lounaalla luonani eräs ent. diplomaatti, Romanian monivuotinen lähettiläs Sveitsissä ja edustaja kansainliitossa, jonka tunnen jo vuosien takaa. Koska mainittu henkilö on täällä tosiasiallisesti maanpaossa, ei hän tahtonut nimeänsä mainittavan.

Puhuteltavani sanoi olevansa varsin levoton tilanteen kehityksestä Rumiassa, valittaen saksalaisten joka alalla lisääntynyttä määräämisvaltaa, jota he myös täysin häikäilemättömästi käyttivät, saaden siten suuren yleisön suhtautumaan vihamielisesti heitä kohtaan. Levottomuutta oli myös herättänyt venäläisten jatkuva eteneminen maan rajoja kohti, rumaniaalaisten joukkojen tukala asema Krimillä sekä ennen kaikkea Stalinin vallankumouksen 26-vuotispäivänä pitämä puhe (julkaistu kokonaisuudessaan Times'issa 8/11), jossa hän puhuu Moldaun vapauttamisesta vihollisista. Tätä ei voitaisi puhuteltavani mielestä, käsittää muuten kuin, että Stalin, paitsi Bessarabiaa ja Bukovinaa, nyttemmin aspiroi myös Moldautta, siis noin kolmatta osaa Romanian alueesta ennen Siebenburg'in liittämistä Rumaniaan.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoiksiin.

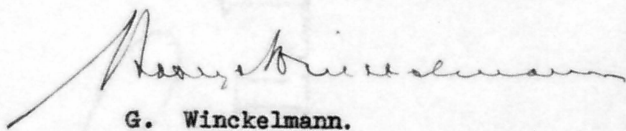
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoiksiin.

Hän ei tosin sanonut käyneensä Rumaniaassa muutamaan vuoteen, eikä tulisi sinne palaamaankaan ennen kuin sodan loputtua, mutta hänellä oli tietonsa täysin varmoista lähteistä. Sen jälkeen kuin marsalkka Antonescu oli ottanut vallan käsiinsä, oli hän, joka jo ennen kuninkaan poissiirtymistä oli luopunut lähettiläentoimestaan, katsonut mahdottomaksi myötävaikuttaa tai edes jäädä maassa vallitsevan régimen todistajaksi ja olikin hänen monien vaikeuksien jälkeen onnistunut poistua maasta. Sen jälkeen oli hän asunut Parisissa, mutta kun maa myös siellä oli alkanut polttaa hänen jalkojensa alla, kuten hänen sanansa kuuluivat, oli hän saapunut Espanjaan aikomuksin jäädä tänne toistaiseksi ja sitten siirtyä Lisboaan. En tahtonut udella, oliko hänellä jokin erikoistehtävä Rumanian nykyrégimen vastustajien taholta, vaikka minusta siltä tuntui, ja, mikäli minulle on kerrottu, lienee Rumanialla useissa liittoutuneissa ja puolueettomissa maissa henkilöitä en mission spéciale, m.m. prinsessa Bibescu Turkissa, puhumassa puolestaan sodan onnetonta päättymistä silmälläpitäen.

Puhuteltavani kosketteli myös, lähinnä Moskovan konferenssin yhteydessä, maamme asemaa, jonka hän katsoi lopullisissa selvittelyissä tulevan olemaan Rumanian asemaa niin paljon edullisemmän, ettei niitä voisi lainkaan verrata toisiinsa. Tätä hän perusteli lähinnä Yhdysvaltoihin ylläpitämälämme jatkuvilla diplomaattisilla suhteilla, joskin hän katsoi täytyvänsä todeta, että Stalinin puheessaan käyttämä lausetapa "suomalais-karjalaisesta tasavallasta", jolla hän ilmeisesti tarkoitti Moskovan rauhan rajojen palauttamista, ei voinut olla Suomelle rohkaiseva.

Mitä muuten Moskovan konferenssiin tulee, ei siitä, tavallisuuden mukaan, ole saatu tšekäläisissä lehdissä mitään kirjoittaa ja muutenkaam ei siihen ole kiinnitetty mitään enempää huomiota, arvatenkin sen vuoksi, että arvellaan siellä käsiteltyjen asioiden varsin kaukaa sivuavan Espanjaa.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 69.

ASIA: _____

Madridissa olevan kahteyksen raportti n:o 32.

Ministeri Winckelmann.

2/12-43.

7

M A D R I D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 779/168/43

Madridi SSA 2 P:NÄ joulu KUUTA 19 43.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 47	182 Sal.	10 43
21/12-43	No -	Läil-
COVTO	ASIA	

J Cg

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridissa olevan lähetystön ra-
portti n:o 32.

Lähetystö kunnioittavasti oheistaa kuusin kappalein
raporttinsa n:o 32:

Italian tšekäläisen suurlähetystön suhtautuminen
nykyrégime'iin Italiassa.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann
G. Winckelmann.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 32.

Madridi ssa 2 p:nä joulukuuta 1943.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
47 182 Sal 43
2/12-43
5 Cg

Asia: Italian tšekäläisen suurlähetystön suhtautuminen nykyregime'iin Italiassa.

En ole aikaisemmin tahtonut raportoida otsikkoasias-
ta, lähinnä sen vuoksi, ettei suurlähetystön puolelta, ku-
ten on tapahtunut useiden muiden Italian edustustojen puo-
lelta, ole annettu mitään julkilausumaa suurlähettilään ja
hänen henkilökuntansa suhtautumisesta kuninkaaseen ja marsalk-
ka Badoglio'n hallitukseen, joten liikkeellä olevien huhujen
on täytynyt perustua pelkkiin arvailuihin. Tietysti olisi
eräitä johtopäätöksiä voitu tehdä siitä tragikoomillisesta
tapahtumasta, jolloin Saksan suurlähettiläs kieltäytyi vastaan-
ottamasta Italian suurlähetystöneuvosta ja hänen ojentamaansa
sodanjulistusta ja talutti hänet ulos virkahuoneestaan, mutta
koskei tämä ojentaminen tapahtunut suurlähettilään itsensä
toimesta, jota tehtävän kantavuus kai olisi vaatinut, ja kun
toiselta puolen tiedettiin, että suurlähettiläs, markiisi Pau-
lucci oli aikaisemmin ollut Mussolinia hyvin lähellä, toimi-
en useampina vuosina hänen kabinettipäällikkönään, voitiin
asia käsitellä myös niin, että hän oli kieltäytynyt noudatta-
masta samaansa toimeksiantoa, jollaisessa tapauksessa lähim-
män virkamiehen oli se suoritettava.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

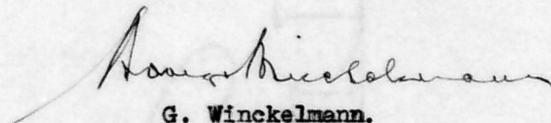
Eräs suurlähettilään läheinen ystävä on minulle luot-
tamuksellisesti kertonut asiasta seuraavaa:

Kohta sen jälkeen, kun marsalkka Badoglio hallitus
oli muodostettu, oli suurlähettiläs omassa ja henkilökuntan-
sa nimessä lähettämässään sähkössä vakuuttanut uskollisuutta
kuninkaalle. Jonkun aikaa sen jälkeen ja Mussolinin tultua
saksalaisten toimesta vapautetuksi, oli tämä tarjonnut mar-
kiisi Pauluccille ulkoasiainministerin paikkaa hallituksessaan,
jota hän paraikaa oli muodostamassa. Markiisi Paulucci oli
viitaten siihen, että hän oli vannonut uskollisuudenvalan ku-
ninkaalle, evännyt tarjouksen. Lisäksi oli suurlähettiläs ker-
tonut, että kun hänet varhaiskevällä 1940 oli nimitetty
suurlähettilääksi Belgiaan, oli hän Mussolinilta saanut eri-
koistehtäväkseen ilmoittaa Belgian kuninkaalle Hitlerin Musso-
linille antaman lupauksen, etteivät saksalaiset joukot tulisi
hyökkäämään Belgiaan, minkä toimeksiannon hän myös oli suo-
rittanut. Kun sitten hyökkäys muutamia viikkoja sen jälkeen
tapahtui, oli hänen asemansa käynyt täysin kestäättömäksi,
ja oli hän pyytänyt ja saanut vapautuksen suurlähettilään-
toimestaan. Puhuteltavalleni oli markiisi Paulucci sanonut,
ettei hän myöhemmin ollut päässyt selville siitä, oliko Hit-
ler tuollaisen lupauksen antanut, vai oliko Mussolini pannut
omiaan.

Sivumennen mainittakoon tässä, että Escorialin luosta-
rissa viime viikolla Espanjan kansallismarttyyrin José Antonio
Primo de Riveran kuolinpäivänä pidetyssä muistojumalanpalveluk-
sessa oli kiusallista todeta Saksan ja Italian vierekkäin

istuvien suurlähettiläiden tapaaminen jämettyneine kasvonilmeineen, kun taas viimemainittu sai Yhdysvaltojen suurlähettilään puolelta mitä herttaisimman tervehdyksen. Englannin suurlähettiläs ei ollut tilaisuudessa saapuvilla.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 89.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 33.

Ministeri Winckelmann.

4/12-43.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö

KIRJELMÄ n:o 783/169/43

Madridi SSA 4 P:NÄ joulukuuta 1943.

VIITTAUS:

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
48	182	Sul 43
2/12-43	NO	LIIR
KYMA	CO/WTB	ASIA
5	09	

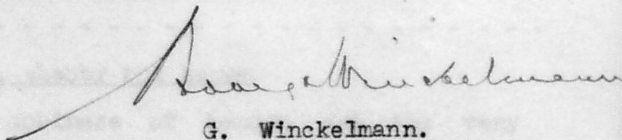
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 33.

Lähetystö kunnioittavasti oheistaa kuusin kappalein raporttinsa n:o 33:

Englannin suurlähettilään esitelmä.

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.

M A D R I D I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 33.

Madridissa 4 p:nä joulukuuta 1943.

Asia: Englannin suurlähettilään
esitelmä.

ULKOASIAINMINIST.		48 182 Sal	43
2/12-43	No -	LRI -	
KYMA	CO. 76	ASIA	
5	C9		

Palattuaan lomamatkaltaan Lontoosta järjesti Englannin täkäläinen suurlähettiläs, Sir Samuel Hare liittoutuneiden ja puolueettomien valtojen lähetystöpäälliköille esitelmätilaisuuden, jossa hän kertoi vaikutelmistaan nyky-Englannissa.

Olen saanut käytettäväkseni esitelmätekstin, josta tähän lainaan eräitä otteita alkukielellä:

"London, shabby but happy.

Looking at the shabbiness of London and the very obvious fact that life had become more difficult, so far from being depressed, I was elated for it showed not that the British machine was running down, or that there was confusion or general shortage, but that now, even more than twelve months before, the whole efforts of the nation were being concentrated upon a sole object - the conduct of the war. We had reached a point at which it was obvious to any visitor to London that the country was totally mobilised, men and women, old and young, all concentrated upon war activities of one kind or another. I would claim,

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

I believe without fear of contradiction, that the mobilisation of Great Britain at the present moment is more complete and more efficient than in any European country including Germany, and, more significant than this fact, our mobilisation is founded upon the general will of the people, not upon the conditions of a slave state that we see in Germany and the other unfortunate occupied countries of the continent. My impression therefore of London, and it is a very clear one, is an impression of men and women ready to put up with many inconveniences, with many anxieties and with many domestic troubles, particularly the older people, but content to face difficulties, to live this rather drab, possibly rather shabby life gladly and confidently, because each of them is convinced that he is doing his best, great or small, to help on the conduct of the war."

"England true to type.

The broad impression that I formed, looking at this variegated scene was that England - and when I say England I mean England, Scotland, Wales and Northern Ireland - was going very much back to type. It seemed to me that under the stress of trial the national characteristics were becoming more and more apparent and the rather superficial vagaries that may have made themselves evident in peacetime were being pushed into the background. In fact, under the hammer of trial, the national grain (if I may use a metaphor from wood) was showing itself more and more. We were, so it seemed, returning to the kind of characteristics that so often made

themselves felt in our past history. For instance, we seemed to be becoming more dogged and obstinate, characteristics that showed themselves very often in the past and that upon several critical occasions stood us in very good stead. "

"I must hurry to my conclusion, and I ask this question. How is the British public of which I have just been speaking regarding the ~~the~~ future of the war? Are the British public expecting that the war will end soon or are they expecting that the war will go on for years?

I heard a good deal of talk about the duration of the war, but I came to the general conclusion that the British public are not troubling themselves very much about dates. They are so determined to go on, with the war until the day of complete victory, that they have set their teeth and whether the war will take a long time or whether it will take a short time, their attitude will not vary. They will go on resolutely to the end. The British public, therefore, are totally untouched by the kind of propaganda that our enemies are now circulating. The German propaganda has completely changed in recent times, and whereas at the beginning of the war, in the early periods of the war, it was insisting constantly upon the war being a short war, and the German victory being inevitable after a short period of time, now it has reversed its position, and is taking the line that the war is going to be a very long war and that during its duration the Allies will become weary of fighting - this is the German argument - and the Allies

will start disputing with each other, and that a situation will be created much on the lines of what happened at the end of the War of the Spanish Succession, when at the Peace of Utrecht the Allies were war weary, and agreed to a peace of negotiation. This, then, is the German propaganda, a long war, war weariness amongst the Allies, differences between the United States, Russia and ourselves, and at length a general desire for a peace of negotiation out of which Germany will get very good terms.

Germany's Secret Weapon.

And, in order to bolster up this thesis, the Germans are actively spreading about a number of the old stories of which we have heard so much in the past. They have started again their old story of the secret weapon that they are developing in Germany and that sooner or later is going to ensure if not, German victory, at least the avoidance of German defeat. Well, I remember this story of the secret weapon in the last war. We have had it several times in this war. But it has now become more intense in their propaganda and it is on that account that I mention it this evening. I talked to a good many people in England about it, for instance to scientists who know about possible developments, and they were very definite in the answer that they gave. The answer that they gave, in a sentence, was that with the scientific developments of the war, with the general progressive improvements of types, engines, aeroplanes, guns, and so on, it is impossible now to make a great jump in advance. These scientific developments go

step by step and stage by stage and it is completely unscientific and improbable that anybody after these four years of trial and experiment can now take a great leap in advance, and make some discovery that is going totally to change the face of the war. But, being cautious people, I can assure you of this, that although it appears to be physically improbable, indeed physically impossible, that any development of this kind can be produced, we are well prepared. Our counter-defence measures are very highly developed and supposing there was any such invention I think we should give a very good account of ourselves if it were tried against us.

German air Reserves.

And there is another line of argument that our enemies are also making use of, about which I made some enquiries in England as well, namely that the surprising feebleness of Germany in the air in recent months is not due to want of machines, but to a very cunning strategic plan of Hitler and his staff to accumulate great numbers of aircraft and at a given moment launch an overwhelming attack against us. We can be quite sure that this is all nonsense. We have precise information about these matters. There is no great accumulation of German aircraft that could be launched in this way for a final coup. Germany at this moment is at her wits end to find aeroplanes to operate upon the various fronts and to protect her cities in Germany itself.

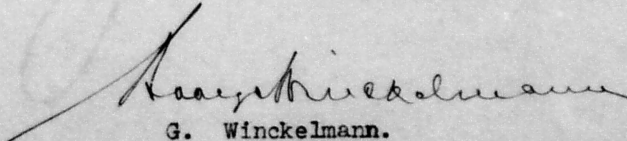
Our air attacks in Germany.

With regard to the protection of cities in Germany, I had some very interesting talks in London in my old Department, the Air Ministry, at which I was four times Minister. I went in great detail into the analyses of the raids that we have recently been making over German towns, and I saw photographs that could not lie, greatly enlarged so that there could be no mistake as to what they meant. I saw the reports of the Commanding Officers, and I can tell you, without fear of contradiction, that the damage that we and our American Allies are doing to-day over Germany, we principally at night and our American Allies principally by day, is much greater than anybody imagines. Moreover it is not a haphazard affair; do not imagine that somebody has a bright idea one day that they will make an air raid over Germany, and a certain number of machines go off into the blue and drop their bombs promiscuously on some German town. Nothing of the kind, these raids are worked out as strategically, as methodically as any campaign, as any order of battle has ever been worked out in the course of history, worked out in every detail, the successes carefully analysed and the losses equally carefully analysed. Incidentally, I may say that the losses are substantially less than the losses for which we estimated. These raids are supported by every new device, and invention of science, with the result that the precision of the bombing is very much greater than it was even a year ago. These raids, as I say, are doing much more damage to German towns and German life than anyone imagines. What will be the final effect of them

I cannot say. Will they end the war? I cannot say, but what I can say is that methodically and scientifically German centres of industry are being destroyed one after another, and we shall see this destruction immensely augmented in the months to come.

Well now, Ladies and Gentlemen, I have taken up a great deal of your time, I have covered a wide field, and I end by saying to you that I come back from England with the conviction and with the encouragement that the country is completely united, and the country is determined to stand shoulder to shoulder with our Allies, great and small, There will be no breach in our ranks until the war is finally ended. If the war goes on for a long time we shall stick it out until the end. If on the other hand these great developments of which I have just spoken to you, particularly the development in the air, bring it to an end more swiftly, perhaps more swiftly than anybody dares to imagine, we intend to keep the unity of front between the Allies intact for the future, and upon it build a new world in which it will be impossible for the Germans once again to bring these calamities upon the earth."

L ä h e t t i l ä s :

G. Winckelmann.